

KM

Question Booklet Sl. No.

QUESTION BOOKLET – PAPER – I (KANNADA MEDIUM ONLY)

SUBJECTS : Language – I, Language – II, Child Development and Pedagogy, Mathematics and Environmental Science

Maximum Marks : 150

09.30 A.M. to 12.00 P.M.

Max. Time : 2.30 Hours

INSTRUCTIONS TO THE CANDIDATES (Read Carefully)

Note : Candidates are instructed to confirm

- Whether pre-printed O.M.R. has your name and register number printed on it.
- Whether pre-printed O.M.R. Sheet No. and QP Booklet No. are same.
- If the candidate uses the O.M.R./QP booklet which doesn't belong to him/her, such O.M.R. sheets are not considered for evaluation.

1. The sealed Question Booklet contains 150 questions and O.M.R. Answer Sheets. Verify whether the given Question Booklet is of the same PAPER and MEDIUM as the candidate opted in the application.
2. The Questions are printed in Kannada and English Medium. **But in any case of any discrepancies/doubt the question in English Medium is considered as valid.**
3. The Question Paper contains five parts I, II, III, IV and V consisting of **150** Objective Type Questions, **EACH QUESTION CARRYING ONE MARK.**

Parts	Subjects	Q. No.	Page No.
Part – I	Lang. – I (Kannada, English, Urdu, Tamil, Telugu, Marathi, Hindi, Sanskrit)	1 to 30	2 to 39
Part – II	Lang. – II (Kannada, English, Urdu, Tamil, Telugu, Marathi, Hindi, Sanskrit)	31 to 60	40 to 79
Part – III	Child Development and Pedagogy (Kannada) – III	61 to 90	80 to 84
Part – III	Child Development and Pedagogy (English) – III	61 to 90	85 to 88
Part – IV	Mathematics (Kannada) – IV	91 to 120	89 to 93
Part – IV	Mathematics (English) – IV	91 to 120	94 to 99
Part – V	Environmental Science (Kannada) – V	121 to 150	100 to 104
Part – V	Environmental Science (English) – V	121 to 150	105 to 109

4. **Part – I contains 30 Questions for the Language – I and Part – II contains 30 Questions for the Language-II. In this Question Booklet Questions pertaining to all Languages have been given. The Languages being answered must tally with the Languages opted by the candidate in online application.**
5. Candidates are required to attempt Questions in Part – II (Language – II) in any Language other than the Language chosen in the Part-I (Language – I).
6. **Questions related to Part – III : Child Development and Pedagogy (Q. No. 61 to 90), Part – IV : Mathematics (Q. No. 91 to 120) and Part – V : Environmental Science (Q. No. 121 to 150) are given both in Kannada and English medium in the Question Paper Booklet. The Questions answered must tally with the medium opted in the online application.**
7. **All the entries in the circle must be made with BLUE OR BLACK BALL POINT PEN ONLY. Any alteration in the answer counts as invalid. Usage of whitener/overwriting on OMR Answer Sheet is not permitted and such answer booklet is not considered for evaluation.**
8. Each candidate is given carbonless O.M.R. sheet along with the original O.M.R. answer sheet. Candidate should return the **ORIGINAL O.M.R. ANSWER SHEET TO THE ROOM SUPERVISOR** and retain the carbonless copy of the same with the candidate.
9. Calculator, mobile phone and any other electronic devices are not allowed.
10. **If a candidate is found committing malpractice, necessary action will be taken against such candidate as per the examination rules.**

KARNATAKA TEACHERS ELIGIBILITY TEST-2022

Paper-1: Part-I - Language - I Key Answers

Q. No	Kannada	English	Urdu	Tamil	Telugu	Marathi	Hindi	Sanskrit
1	4	3	2	1	3	3	3	2
2	2	1	3	4	2	1	1	1
3	1	2	3	2	4	4	2	4
4	3	1	4	2	1	2	2	3
5	4	1	2	1	1	3	2	3
6	1	4	4	4	1	1	1	2
7	3	3	3	4	1	2	1	1
8	4	1	4	4	3	4	3	4
9	2	3	2	1	3	3	3	3
10	2	1	3	2	4	2	1	2
11	4	3	3	4	1	4	3	4
12	1	2	2	2	1	1	1	3
13	3	3	1	4	4	3	3	2
14	4	2	2	2	3	2	2	4
15	1	1	3	1	2	4	2	1
16	3	4	1	2	3	3	3	3
17	2	4	2	3	2	1	1	1
18	4	3	3	4	1	2	4	4
19	1	2	2	4	4	4	2	1
20	3	4	3	3	2	3	2	3
21	2	2	2	4	1	1	2	1
22	2	1	4	3	4	2	4	2
23	4	1	4	2	3	4	2	1
24	1	3	2	2	2	3	3	2
25	3	2	2	1	1	1	2	3
26	2	4	4	3	3	3	1	4
27	3	2	2	2	2	2	4	2
28	4	4	1	2	4	1	2	3
29	2	1	1	1	1	4	3	1
30	1	4	2	2	2	2	1	2

KARNATAKA TEACHERS ELIGIBILITY TEST -2022

Paper-1: Part-II - Language - II Key Answers

Q. No	Kannada	English	Urdu	Tamil	Telugu	Marathi	Hindi	Sanskrit
31	1	3	2	3	2	3	4	3
32	4	4	2	2	4	1	3	1
33	2	3	1	1	1	2	4	2
34	2	1	4	2	3	3	3	1
35	1	2	4	4	4	4	4	3
36	1	4	1	2	2	2	4	4
37	2	2	2	1	1	1	3	2
38	3	1	3	3	3	4	1	4
39	2	1	1	2	2	2	3	2
40	4	4	3	4	3	1	3	3
41	2	3	4	1	2	3	1	4
42	4	2	3	3	4	4	2	1
43	2	4	2	2	2	3	3	1
44	3	3	1	1	1	1	2	4
45	4	4	4	2	2	2	2	3
46	3	2	1	3	2	3	4	4
47	4	1	2	4	3	1	2	2
48	1	3	3	1	1	2	2	3
49	4	4	2	2	3	4	3	2
50	2	3	1	1	4	3	1	4
51	3	1	4	3	1	1	1	3
52	1	3	1	1	2	2	3	2
53	1	1	2	3	4	4	3	4
54	2	4	2	2	3	1	4	1
55	3	2	1	1	2	3	3	1
56	3	4	2	3	3	2	2	3
57	4	4	4	2	2	4	3	2
58	3	3	2	3	4	3	4	4
59	2	4	3	2	1	1	2	1
60	4	3	1	4	2	2	1	2

KARNATAKA TEACHERS ELIGIBILITY TEST -2022

**Paper-1 : Part-III, IV and V - Child Development & Pedagogy, Mathematics & EVS
Key Answers (Kannada, English, Urdu, Tamil, Telugu, Marathi and Hindi medium)**

Q. No	Child Development & Pedagogy	Q. No	Mathematics	Q. No	EVS
61	2	91	3	121	3
62	2	92	3	122	1
63	1	93	3	123	4
64	2	94	4	124	3
65	1	95	1	125	1
66	2	96	2	126	2
67	3	97	2	127	3
68	1	98	1	128	3
69	3	99	2	129	2
70	3	100	2	130	3
71	4	101	3	131	3
72	3	102	1	132	2
73	4	103	2	133	3
74	2	104	1	134	2
75	2	105	3	135	1
76	2	106	1	136	4
77	4	107	3	137	2
78	2	108	2	138	4
79	4	109	3	139	2
80	4	110	4	140	1
81	3	111	4	141	4
82	2	112	2	142	1
83	2	113	4	143	3
84	4	114	2	144	1
85	3	115	1	145	2
86	1	116	1	146	2
87	3	117	4	147	3
88	1	118	4	148	1
89	4	119	2	149	2
90	3	120	1	150	1

KARNATAKA TEACHERS ELIGIBILITY TEST -2022

Paper-1: Part-III, IV, V - Child Development & Pedagogy, Social Science for Visually Impaired Key Answers (Kannada, English, Urdu, Tamil, Telugu, Marathi and Hindi medium)

Q. No	Child Development & Pedagogy	Q. No	Social Science for VI	Q. No	Social Science for VI
61	2	91	1	121	1
62	2	92	3	122	3
63	1	93	4	123	4
64	2	94	2	124	1
65	1	95	3	125	2
66	2	96	2	126	1
67	3	97	4	127	3
68	1	98	4	128	2
69	3	99	1	129	2
70	3	100	1	130	2
71	4	101	3	131	1
72	3	102	4	132	1
73	4	103	1	133	2
74	2	104	1	134	1
75	2	105	1	135	2
76	2	106	1	136	1
77	4	107	4	137	4
78	2	108	1	138	4
79	4	109	3	139	4
80	4	110	2	140	3
81	3	111	4	141	2
82	2	112	1	142	1
83	2	113	2	143	2
84	4	114	4	144	3
85	3	115	1	145	2
86	1	116	2	146	2
87	3	117	4	147	4
88	1	118	2	148	3
89	4	119	3	149	3
90	3	120	4	150	2

PART - I

ಭಾಷೆ - I

ಕನ್ನಡ

ಸೂಚನೆ : ಈ ಕೆಳಗಿನ ಗದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ (1 ರಿಂದ 8) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ :

ಚಂದ್ರ ಪರ್ವತಗಳ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು 'ರುವೆಂಸೋರಿ' ಎಂದು. ಚಂದ್ರ ಪರ್ವತಗಳ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಬಾಂಟೂ ಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರುವೆಂಸೋರಿ ಎಂದರೆ ಮಳೆಯ ತವರು ಎಂದು. ಈ ಪರ್ವತಗಳು ಉಗಾಂಡ ಮತ್ತು ಜೈರೇ ರಾಜ್ಯಗಳ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತು ಮೈಲು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಿವೆ. ಚಂದ್ರ ಪರ್ವತಗಳ ಆಜುಬಾಜಿನಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಹಬ್ಬಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೌಂಟ್ ಕಿಲಿಮಂಜಾರೋ ಮತ್ತು ಮೌಂಟ್ ಕೆನ್ಯಾ ಪ್ರಧಾನವಾದವು. ಆದರೆ ಈ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಗಳು ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಪರ್ವತಗಳಾಗಿದ್ದು, ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಈಗ ತಣ್ಣಗಾಗಿದ್ದರೂ ಇವು ಬಹು ಹಿಂದೆ ಭೀಕರ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಚಂದ್ರ ಪರ್ವತಗಳು ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕೆ ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಗಳು ಕಾರಣವಲ್ಲ. ಇವು ಆಫ್ರಿಕಾದ ಮಧ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋಗುವ ಭೂ ಖಂಡಗಳ ಬಿರುಕುಗಳಿರುವಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿವೆ. ಇವೂ ಸಹ ಭಾರತದ ಹಿಮಾಲಯದಂತೆಯೇ ಭೂ ಖಂಡಗಳು ಒಂದನ್ನೊಂದು ಒತ್ತುವುದರಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದಿರುವ ಪರ್ವತಗಳು.

ರುವೆಂಸೋರಿ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಊಸರವಳ್ಳಿ ವಾಸವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಕೊಂಬುಗಳಿವೆ. ರುವೆಂಸೋರಿ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಬಾಂಟೂ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ಈ ಪರ್ವತಗಳು ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಆಗರವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಮೃತಾತ್ಮಗಳು ಈ ಊಸರವಳ್ಳಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ ಅವರು ಇವನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡಲು ಅಂಜುತ್ತಾರೆ! ಈ ಹಲವು ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರಾಣಿ ಸಮುದಾಯ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

1. ರುವೆಂಸೋರಿ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಊಸರವಳ್ಳಿ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಕೊಂಬುಗಳಿವೆ ?
 (1) 4 ಕೊಂಬು (2) 6 ಕೊಂಬು (3) 5 ಕೊಂಬು (4) 3 ಕೊಂಬು
2. ಚಂದ್ರ ಪರ್ವತಗಳ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಜನರು
 (1) ಸುಮೇರಿನ್ ಜನರು (2) ಬಾಂಟೂ ಜನರು
 (3) ನಿಗ್ರೋ ಜನರು (4) ಮ್ಯಾಂಗೋಲಾಯ್ಡ್ ಜನರು
3. ಚಂದ್ರ ಪರ್ವತಗಳ ನಿಜವಾದ ಹೆಸರು
 (1) ರುವೆಂಸೋರಿ (2) ಕಿಲಿಮಂಜಾರೋ (3) ಜೈರೇ (4) ಉಗಾಂಡ
4. ಬಾಂಟೂ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಜನರು 'ರುವೆಂಸೋರಿ' ಪರ್ವತವನ್ನು ಹೀಗೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.
 (1) ಮುಂಗಾರು ತವರು (2) ಮಳೆಯ ತವರು
 (3) ಪಿಶಾಚಿಗಳ ಆಗರ (4) ದೇವತೆಗಳ ಆಗರ

5. ಬಾಂಟೂ ಜನರು ಏಕೆ ಊಸರವಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಅಂಜುತ್ತಾರೆ ?
 (1) ಮೃತಾತ್ಮರು ದೇವರುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು
 (2) ಮೃತಾತ್ಮರು ಕಾಗೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು
 (3) ಮೃತಾತ್ಮರು ನಾಯಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು
 (4) ಮೃತಾತ್ಮರು ಊಸರವಳ್ಳಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡಾಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದು
6. ಬಾಂಟೂ ಜನರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ರುವೆಂಸೋರಿ' ಎಂದರೆ
 (1) ಮಳೆಯ ತವರು (2) ಪಿಶಾಚಿಗಳ ತವರು (3) ದೇವತೆಗಳ ತವರು (4) ಮೌಂಟ್‌ಕೆನ್ಯಾ ತವರು
7. ಉಗಾಂಡ ಮತ್ತು ಜೈರೇ ರಾಜ್ಯಗಳ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮೈಲು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಈ ಪರ್ವತಗಳು ಹಬ್ಬಿವೆ ?
 (1) 70 ಮೈಲುಗಳು (2) 80 ಮೈಲುಗಳು
 (3) 60 ಮೈಲುಗಳು (4) 50 ಮೈಲುಗಳು
8. 'ಒಂದನ್ನೊಂದು' ಪದವು ಈ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ.
 (1) ಗುಣ ಸಂಧಿ (2) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ (3) ಜಸ್ತ್ವ ಸಂಧಿ (4) ಲೋಪ ಸಂಧಿ

ಸೂಚನೆ : ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪದ್ಯ ಭಾಗವನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಕೊಟ್ಟಿರುವ (9 ರಿಂದ 15) ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ :

ಅತ್ಯಪ್ಪಿಯನೆ ನಾನು ನೀರಡಿಸಿ ಕುಡಿದಿರುವೆ
 ಹೊಟ್ಟೆ ನಗಾರಿಯೊಲು ಬಿಗಿದು ಹೋಗಿಹುದು
 ನೀ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಎದ್ದು ಬಾರಿಸಿದಾಗ
 ಢಣ ಢಣಣ . . . ಢಣ ಢಣಣ . . .
 ಕವಿತೆಗಳ ಉಸುರುವೆನು
 ನಿನ್ನ ತೃಪ್ತಿಗೆ ಎಂದು.

ಬೆಂಕಿಯನು ಮೈತುಂಬ ಬಳಿದುಕೊಂಡುದರಿಂದ
 ಒಳಗೆ ಬೆಂಕಿಯ ರಕ್ತ ಕತಕತನೆ ಕುದಿಯುತ್ತಿದೆ
 ತಿಂದ ಅನ್ನದ ರಸವು ಲಾವಾರಸ.

ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಗಂಧ,
 ಹೂವುಗಳ ಮಕರಂದ,
 ನಿನ್ನ ಮುಖ ಮೈ ಅಂದ
 ಸೋರಿ ಹೋಗುವುದೆಲ್ಲ
 ಆಕಾಶಕೆನೆ ದೊಡ್ಡ ತೂತೊಂದು ಬಿದ್ದು.

ಮಹಾಪೂರದೀ ಭರಭರಾಟದಲಿ
 ಬದುಕು ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ,
 ಕುದಿವ ಸುಣ್ಣದ ಭಟ್ಟಿಯೊಳು ನಡುವೆ
 ಸಿಕ್ಕು ಬೋರಾಡುತಿಹ ಕೂಸಿನಂತೆ.

9. ಕವಿ ನೀರಡಿಸಿ ಕುಡಿದಿರುವುದು
 (1) ತೃಪ್ತಿ (2) ಅತೃಪ್ತಿ (3) ಗಾಳಿ (4) ನೀರು
10. ಕವಿ ಕವಿತೆಗಳನ್ನು ಉಸುರುವುದು ಇವರ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ
 (1) ನನ್ನ ತೃಪ್ತಿಗೆ (2) ನಿನ್ನ ತೃಪ್ತಿಗೆ (3) ಹೊಟ್ಟೆ ತೃಪ್ತಿಗೆ (4) ನನ್ನ ಅತೃಪ್ತಿಗೆ
11. ನಗಾರಿಯೊಲು ಬಿಗಿದು ಹೋಗಿರುವುದು
 (1) ಮೈ (2) ಕೈಕಾಲು (3) ಮುಖ (4) ಹೊಟ್ಟೆ
12. ತಿಂದ ಅನ್ನದ ರಸವು ಹೀಗಾಗಿದೆ
 (1) ಲಾವಾರಸ (2) ರಕ್ತ (3) ಲಾಲಾರಸ (4) ನೀರು
13. ಬೆಂಕಿಯ ರಕುತ ಕತಕತನೆ ಕುದಿಯುವುದು
 (1) ಬೆಂಕಿಯನು ತಿಂದಾಗ (2) ಬೆಂಕಿಯನು ಉಗುಳಿದಾಗ
 (3) ಬೆಂಕಿಯನು ಮೈತುಂಬ ಬಳಿದುಕೊಂಡಾಗ (4) ಬೆಂಕಿಯನು ಹಚ್ಚಿದಾಗ
14. 'ಮಕರಂದ' ಪದದ ಅರ್ಥ
 (1) ದುಂಬಿ (2) ಲಾಲಾರಸ (3) ತೋರಣ (4) ಹೂವಿನ ರಸ
15. ಮಹಾಪೂರದೀ ಭರಭರಾಟೆಯಲಿ ಬದುಕು ಹೀಗಾಗಿದೆ.
 (1) ಮೂರಾಬಟ್ಟೆ (2) ಕುದಿವ ಸುಣ್ಣು (3) ಆಕಾಶ (4) ಲಾವಾರಸ
16. ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಆಲಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಇದರಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.
 (1) ಮಾನಸಿಕ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕೇಳುವುದು
 (2) ಉಪನ್ಯಾಸ, ತರ್ಕ ಮತ್ತು ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು
 (3) ಕಿವಿಗೆ ಯಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬೀಳುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದು
 (4) ಆಲಿಸುವಾಗ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ವಾಕ್ಯಗಳ ಭಾವಾರ್ಥ, ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಅರ್ಥ ಗ್ರಹಿಸುವುದು
17. ಉತ್ತಮ ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಒಂದಾಗಿದೆ.
 (1) ಅಲ್ಪ ಪ್ರಾಣ, ಮಹಾಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಸದಿರುವುದು
 (2) ಸುಸ್ಪಷ್ಟ, ನಿರರ್ಗಳ ಉಚ್ಚಾರ, ಮಾತಿನ ಅರ್ಥಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಧ್ವನಿಯ ಏರಿಳಿತ, ಮುಖಭಾವಗಳು ವ್ಯಕ್ತವಾಗಬೇಕು
 (3) ಒಂದೇ ಪದ ಅಥವಾ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಉಚ್ಚರಿಸುವುದು
 (4) ಅಕ್ಷರಗಳು ಹಾಗೂ ಪದಗಳನ್ನು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದಂತೆ ಕೂಡಿಸಿ ಮಾತನಾಡುವುದು

18. ತಲಕಟ್ಟು, ಏತ್ತ, ದೀರ್ಘ, ಕೊಂಬು, ಐತ್ತ, ಅರ್ಕಾವತ್ತು ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಸದೆ ಇರುವುದು
- (1) ಆಲಿಸುವಿಕೆಯ ದೋಷ (2) ಮಾತುಗಾರಿಕೆಯ ದೋಷ
(3) ಓದುಗಾರಿಕೆಯ ದೋಷ (4) ಬರೆವಣಿಗೆಯ ದೋಷ
19. ಛಂದೋನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡದೆ ಶಿಷ್ಟ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಬದ್ಧವಾಗಿ ತರ್ಕಬದ್ಧವಾಗಿ ವಾಕ್ಯ ಸರಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ಸುಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ರಚಿಸಿರುವ ಪಠ್ಯವೇ
- (1) ವಚನ (2) ರಗಳೆ (3) ಕಂದ (4) ಷಟ್ಪದಿ
20. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಗದ್ಯಪಾಠವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವಾಗ ಈ ವಿಷಯದ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಲಕ್ಷ್ಯವಹಿಸಬೇಕು.
- (1) ಗದ್ಯವನ್ನು ಬಿಡಿ ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸಬೇಕು
(2) ಮೌನ ವಾಚನಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಹತ್ವ ನೀಡಬೇಕು
(3) ಪರಸ್ಪರ ಸಂಬಂಧ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾ, ನಿರಂತರತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು
(4) ಗದ್ಯ ಬೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಹಲಗೆಯನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಬಾರದು
21. 'ಮೂರ್ತದಿಂದ ಅಮೂರ್ತದ ಕಡೆಗೆ' ಸಾಗುವ ಬೋಧನಾ ಪದ್ಧತಿ
- (1) ನಿಗಮನ ಪದ್ಧತಿ (2) ಅನುಗಮನ ಪದ್ಧತಿ
(3) ಕಂಠಪಾಠ ಪದ್ಧತಿ (4) ಹಿರೇಮಣಿ ಪದ್ಧತಿ
22. ನಿಮ್ಮ ತರಗತಿಯ 'ಓಂಕಾರ' ಎನ್ನುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ 'ಅಕ್ಷರ, ಪದಗಳನ್ನು ಸುಸಂಬದ್ಧವಾಗಿ ಜೋಡಿಸದೇ ಬರೆಯುತ್ತಾನೆ.' ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರಿಹರಿಸುವಿರಿ ?
- (1) ಕಂಠಪಾಠದ ಮೂಲಕ (2) ಕ್ರಿಯಾ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ
(3) ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ (4) ಬಾಯೆರೆ ಓದುವಿನ ಮೂಲಕ
23. ನಿರಂತರ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಎಂದರೆ
- (1) ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪಠ್ಯೇತರ ಎರಡೂ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಯ ಸಾಧನೆಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು
(2) ರಸ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
(3) ಘಟಕ ಪರೀಕ್ಷೆ
(4) ಬೋಧನೆಯ ಚೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಅನೌಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಮೌಲ್ಯ ಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು

SHIKARAT.COM

Online Education

WWW.SHIKARAT.COM

Website

www.shikarat.com

For more contact us

[Instagram](#)

Email

Admin@shikarat.com

[Telegram](#)

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[Pinterest](#)

SHIKARAT.COM
Online Education

Sharing is Caring

**If it is helpful Please
Share with your
friends**

24. ಪಾಠದ ಕಡೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗಮನ ಸೆಳೆದು, ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಧ್ಯಾಪಕರ ವರ್ತನೆಯಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕೌಶಲ.
- (1) ಪ್ರಚೋದನೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕೌಶಲ (2) ನಿರ್ದರ್ಶನಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿಶದೀಕರಿಸುವ ಕೌಶಲ
(3) ಪಾಠ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕೌಶಲ (4) ವಿವರಣಾ ಕೌಶಲ
25. ನಾಟಕ ಬೋಧನೆಗೆ ಕೆಳಗಿನ ಈ ಹೇಳಿಕೆ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- (1) ಆಂಗಿಕ, ವಾಚಕ, ಸಾತ್ವಿಕ ಗುಣಗಳು ಮೇಳೈಸಿದ ಒಂದು ಕಲೆ
(2) ಪಠ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನಗಳ ಸಮನ್ವಯ
(3) ಪರಿಷ್ಕರಣ, ಸಂಪಾದನ ಕೌಶಲಗಳ ಮಹತ್ವ
(4) ಸಂಭಾಷಣೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಸಾಹಿತ್ಯ
26. 'ಪಂಚಮಿ' ವಿಭಕ್ತಿಯ ಕಾರಕಾರ್ಥವಿದು.
- (1) ಸಂಪ್ರದಾನ (2) ಅಪಾದಾನ
(3) ಸಂಬಂಧ (4) ಅಧಿಕರಣ
27. ಕ್ರಿಯಾಪದದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ವಾಕ್ಯದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ಅವ್ಯಯ
- (1) ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ (2) ಭಾವಸೂಚಕಾವ್ಯಯ
(3) ಕ್ರಿಯಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ (4) ಸಂಬಂಧಾರ್ಥಕಾವ್ಯಯ
28. ಒಂದು ಅಥವಾ ಅನೇಕ ವಾಕ್ಯಗಳು ಒಂದು ಪ್ರಧಾನ ವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧೀನವಾಗಿದ್ದರೆ ಅಂತಹ ವಾಕ್ಯವನ್ನು
- (1) ಸಂಯೋಜಿತ ವಾಕ್ಯ (2) ಸಾಮಾನ್ಯ ವಾಕ್ಯ
(3) ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ವಾಕ್ಯ (4) ಮಿಶ್ರ ವಾಕ್ಯ
29. ಒಂದು ವಿಶೇಷಾರ್ಥವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನೂ, ಒಂದು ವಾಕ್ಯವನ್ನೂ ಎರಡೆರಡು ಸಲ ಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ
- (1) ಜೋಡುನುಡಿ (2) ದ್ವಿರುಕ್ತಿ
(3) ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ (4) ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ
30. ಆತ್ಮಾರ್ಥಕ ಸರ್ವನಾಮಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾದ ಪದಗಳಿವು
- (1) ತಾನು, ತಾವು (2) ಅವನು, ಅವಳು
(3) ನಾನು, ನಾವು (4) ನೀನು, ನೀವು

PART - I
Language - I
ENGLISH

Read the given passage and answer the questions that follow (Q. No. 01 - 08) :

Vivek was a pot maker. He had a smiling face, soothing voice and skilled hands. He loved his village and the villagers loved him. He loved to work and never got tired. He knew his village in all its glory and knew everything that belonged to the village. Not only did he know the trees of the village but also the birds that would come to the trees. He believed that the plants, trees and birds knew him. One day he was busy finishing a pot when a woodpecker flew into his workshop and perched on a pot. He did not want to shoot the bird. As it was still wet, its feet got stuck. It tried to adjust and moved round on the neck of the pot. As it wriggled around, it made a design on the top of the pot and then it flew away. A customer came by. He was impressed by the new design and asked him to make ten such pots for him. Another person came and asked him to make a few more pots. This made him happy and his business improved by leaps and bounds. He was happy that his friend had visited him.

1. The false statement about Vivek among the following statements is
  - (1) Vivek had a smiling face
  - (2) He had a soothing voice
  - (3) He did not love his village
  - (4) He never got tired

2. Vivek believed that
  - (1) The plants, trees and birds knew him
  - (2) He would never be friendly with the villagers
  - (3) The villagers hate him
  - (4) His business would never improve

3. He was happy that his friend had visited him. Here 'his friend' is
  - (1) A villager
  - (2) The woodpecker
  - (3) A customer
  - (4) Another pot maker from the village

4. This made him happy and his business improved by leaps and bounds. This was because
  - (1) Of the design made by the woodpecker
  - (2) Of the pots made by him
  - (3) Of the love showed by trees
  - (4) Of the new design that he created
5. He did not want to shoot the bird because
  - (1) He loved it
  - (2) He knew that it would make a design on the top of the pot
  - (3) He thought that it would go away after sometime
  - (4) Perching on an unburnt pot was not a big loss for him
6. The word in the passage which means "twist and turn with quick movements" is
  - (1) Impressed
  - (2) Perched
  - (3) Moved
  - (4) Wiggled
7. A customer came and asked him to make ten such pots for him. 'To infinitive' in the above sentence is
  - (1) Make
  - (2) Came
  - (3) To make
  - (4) Asked
8. He was impressed by the new design. This can be written in active voice as
  - (1) The new design impressed him
  - (2) The new design will impress him
  - (3) The new design was impressing him
  - (4) The new design is impressing him

Read the given poem and answer the questions that follow (Q. No. 9 - 15) :

Often seen as filth
 But gives the soil good health
 To reward the farmer with wealth
 Ploughs the soil before farmer
 Use not the chemicals to harm her
 Please praise our motherland's armour
 Shy to show his looks
 Toils often on fishing hooks
 To give the fisher something to cook
 Be humble like a worm
 Think no one to harm
 You will be free to spread your charm

9. The worm gives the soil
- (1) Good colour (2) Good smell
(3) Good health (4) Good wealth
10. 'Please praise our motherland's armour.' The 'armour' is
- (1) Worm (2) Farmer
(3) Poet (4) Fisherman
11. 'Toils often on fishing hooks.' Here 'toil' means
- (1) Spends time (2) Very lazy often
(3) Works hard (4) Does not work
12. The farmer's friend in this poem is the
- (1) Birds (2) Earthworm (3) Land (4) Fisherman
13. According to the poem, we may harm the land by
- (1) Ploughing (2) Growing crops
(3) Using chemicals (4) Sowing seeds
14. According to this poem, we can spread our charm by
- (1) Being proud (2) Not being proud
(3) Being lazy (4) Not being lazy
15. 'Be humble like a worm'. The figure of speech used here is
- (1) Simile (2) Alliteration
(3) Metaphor (4) Personification
16. Karana : Hi Siri, I didn't see you yesterday in the school.
Siri : Yes, I was absent. I had gone to my grandma's house yesterday.
The correct question to get the underlined sentence as answer is
- (1) How did you go yesterday ?
(2) Why did you go to grandma's house ?
(3) What did you do in grandma's house ?
(4) Where had you gone yesterday ?

17. Find the correct sequence of sentence.

P. boy walked

Q. a

R. empty house

S. into an

(1) Q P R S   (2) Q S P R   (3) P Q S R   (4) Q P S R

18. Suma is _____ of staying at home.

The correct form of word to be used to complete the sentence is

(1) Bore   (2) Boredom   (3) Bored   (4) Boring

19. '_____ it was expensive, Junaid flew to Chennai'.

The correct word to be filled in the blank is

(1) Despite   (2) Although   (3) Because   (4) However

20. Pooja was filled _____ surprise, when her name was called out.

The correct preposition to be filled in the blank is

(1) To   (2) From   (3) By   (4) With

21. One of the important tasks of a teacher in communicative language teaching is to

- (1) Collect information about the social background of the learners
- (2) Determine the language needs of the learners
- (3) Provide suitable classrooms to the learners
- (4) Send progress reports to the learners

22. The most obvious characteristic of the teaching/learning process in the CLT is that

- (1) Everything is done with a communicative intent
- (2) Everything is done with a comprehensive intent
- (3) Everything is done in a cognitive intent
- (4) Everything is done in a coherent intent

23. Teaching Learning Materials (TLM's) are used by the teachers to

- (1) Make the learning real, practical and fun for children
- (2) Make the work easier for teachers
- (3) Make parents spend their time and money on TLM's
- (4) Decorate the classrooms

- 24.** Work books reinforce learning. They promote
(1) Doing homework	(2) Vocabulary building
(3) Self learning	(4) Multimedia use
- 25.** The method in which students are helped to read sets of words that contain the same vowel sound is
(1) Sound method	(2) Phonic method
(3) Word method	(4) Read method
- 26.** An approach evolved through the combination of certain aspects of the direct method, the oral approach and audio lingualism came to be known as SOS approach in India. 'SOS' stands for
(1) Syntax - Open - Situational
(2) Structural - Open - Situational
(3) Structural - Oral - Syntax
(4) Structural - Oral - Situational
- 27.** Using a word bank and brain storming help in building
(1) Listening skills	(2) Vocabulary
(3) Writing skills	(4) Critical thinking
- 28.** Mrs. Mary is a language teacher. She wants to present abstract ideas in visual form. Which one of the following can be used by her ?
(1) Radio	(2) TPR activities
(3) Language games	(4) Charts and flash cards
- 29.** In language teaching 'ELT' stands for
(1) English Language Teaching
(2) English Language Teacher
(3) English Language Training
(4) English Language Test
- 30.** The teacher uses minimal pair of words such as 'ship/sheep' and 'leave/live' to get his/her students to
(1) Learn vocabulary
(2) Drill for spellings
(3) Develop speaking skills
(4) Hear the difference in pronunciation between words

PART - I
I - لسانی
اُردو (URDU)

مندرجہ ذیل عبارت کو غور سے پڑھئے اور مطلوبہ سوالوں کے مناسب جواب کی نشاندہی دئے گئے متبادلات میں سے کیجئے۔

مختلف موسموں کے ذریعہ قدرت نے انسان، چرند، پرند، درند وغیرہ کے لئے کئی سہولتوں کا انتظام کیا ہے۔ سورج کے ذریعہ روشنی اور حرارت بخشنی تو چاند کے ذریعہ خوبصورت سنہری راتیں عطا کی ہیں۔ ہرے بھرے سرسبز و شاداب میدان، جانوروں کی غذا اور پاک ہوا کے لئے درخت، ندی، نالوں، تالابوں کے ذریعہ پانی وغیرہ کا انتظام کیا ہے۔ موسموں کے ذریعہ مہینوں اور سالوں کا اندازہ بھی بخوبی ہوتا ہے۔ موسم گرما، موسم سرما، موسم خزاں اور موسم بہار میں موسم بہار کو اہمیت حاصل ہے۔ موسم بہار کا حسن دلکشی اور اس سے حاصل ہونے والی خوشیاں اور سہولتیں دیکھنے اور لطف اندوز ہونے کے قابل ہوتی ہیں۔ موسم بہار میں ساری کائنات ایک خوبصورت دلہن بن جاتی ہے۔

1. موسموں کے ذریعہ اس کا اندازہ لگایا جاتا ہے۔

- (1) دنوں اور مہینوں کا
(2) مہینوں اور سالوں کا
(3) ہفتوں اور سالوں کا
(4) دنوں اور سالوں کا

2. چار موسموں میں سے بڑی اہمیت والا موسم

- (1) موسم سرما
(2) موسم خزاں
(3) موسم بہار
(4) موسم گرما

3. موسم بہار میں میدان ایسے نظر آتے ہیں

- (1) پانی سے لبریز
(2) سوکھے
(3) سرسبز و شاداب
(4) لہلہاتے

4. ہمیں یہاں سے پاک ہوا حاصل ہوتی ہے

- (1) ندی نالوں سے
(2) دریاؤں سے
(3) تالابوں سے
(4) درختوں سے

5. قدرت نے راتوں کو خوبصورت اور سنہری کس چیز کے ذریعہ بنایا ہے؟

- (1) سورج
(2) چاند
(3) ستارے
(4) کہکشاں

6. لفظ 'قابل' کا ضد

- (1) بے قابل
(2) قابلیت
(3) قبول
(4) ناقابل

7. سال میں رونا ہونے والے موسموں کی تعداد

- (1) دو
(2) تین
(3) چار
(4) پانچ

8. وہ جو موسم بہار میں خوبصورت دلہن بن جاتی ہے

- (1) یہ زمین
(2) آسمان
(3) سارا عالم
(4) ساری کائنات

اس نظم کو غور سے پڑھئے اور مطلوبہ سوالوں کے جوابات کی نشاندہی دئے گئے متبادلات میں سے کیجئے۔

آگیا پھر بہار کا موسم   دل کشا اور جانفزا موسم

تازگی چھا گئی فضاؤں میں   زندگی آگئی ہواؤں میں

نئی رونق ہے کوہساروں میں   جنگلوں اور سبزہ زاروں میں

صبح دم اوس کیا پنکلتی ہے   موتیوں کی طرح دکلتی ہے

پنکھی باغوں میں چھپاتے ہیں   نئے موسم کے گیت گاتے ہیں

بن سے باغوں سے اور کھیتوں سے   آرہے ہیں الاپ گیتوں کے

جو بہار آفریں ہے اے بچو

اس کے الطاف کو نہ تم بھولو

9. بہار کے موسم میں کس چیز میں تازگی چھا گئی ہے؟

- (1) ہواؤں میں
(2) فضاؤں میں
(3) زندگی میں
(4) جنگلوں میں

10. موتیوں کی طرح دکلنے والی چیز

- (1) بارش کی بوندیں
(2) اولے
(3) اوس
(4) سبزہ

11. نئے موسم کے گیت گانے والے

(1) کوئلیں

(3) پنکھی

(2) چڑیاں

(4) بلبلیں

12. لفظ 'الطاف' کا واحد

(1) لطیفہ

(2) لطف

(3) لطیف

(4) لطافت

13. جانفزا سے مراد

(1) راحت بخشنے والا

(2) جان نکالنے والا

(3) جان دینے والا

(4) جان سے پیارا

14. بہار کی جنس بتائیے۔

(1) مذکر

(2) مؤنث

(3) تذکیر

(4) بے جنس

15. گل سے گزار تو سبزہ سے

(1) سبزی

(2) سبز

(4) سبزیاں

(3) سبزہ زار

16. تدریس میں تعلیمی وسائل کے استعمال سے

(1) تجربات وسیع ہوتے ہیں

(2) زبان کی روانی میں اضافہ

(3) سننے کی صلاحیت میں اضافہ

(4) ذخیرہ الفاظ میں اضافہ

17. کثیر لسانی ماحول میں اس زبان کی بڑی اہمیت ہے

(1) علاقائی زبان

(2) اشارات کی زبان

(3) مادری زبان

(4) قومی زبان

18. گفتگو یعنی

(1) دیکھنا

(2) سننا

(3) گویائی

(4) پڑھنا

19. سنی ہوئی باتوں کو اپنی زبان میں پیش کرنے سے اس مہارت کو فروغ حاصل ہوتا ہے

- (1) مہارت سماعت
(2) مہارت گفتار
(3) مہارت مطالعہ
(4) مہارت تحریر

20. نصاب کی تیاری میں اس بات کا خیال رکھنا ضروری ہے

- (1) استاد کی قابلیت کا
(2) طالب علم کی قابلیت کا
(3) طلباء کی عمر اور نفسیات کا
(4) ماحول کا

21. اسکولی زبان سے مراد

- (1) بچہ کی مادری زبان
(2) مدرسہ کا ذریعہ تعلیم
(3) علاقائی زبان
(4) استاد کی زبان

22. ان میں سے کونسا امکان کھیل اور آموزش کے آپسی تعلق کو ظاہر نہیں کرتا؟

- (1) کھیل برائے کھیل
(2) کھیل برائے آموزش
(3) آموزش برائے آموزش
(4) آموزش برائے کھیل

23. UNESCO کے مطابق تعلیم کا مطلب

- (1) پڑھنے لکھنے سے واقف
(2) کسی زبان کو بامعنی طور پر پڑھنا
(3) رسمی طور پر زبانی آموزش
(4) طبع شدہ اور تحریر کو پہچانتے ہوئے سمجھ کر تشریح کرنے کی صلاحیت

24. کسی موضوع پر اظہار خیال کرنا کہلاتا ہے

- (1) سوانح نگاری
(2) مضمون نگاری
(3) منظر نگاری
(4) تاریخ نگاری

25. سماعتی معذور بچے کی تدریس کے لئے ان میں کونسا طریقہ موزوں نہیں ہے؟

- (1) مناسب جگہ بیٹھانا
(2) چیخ چیخ کر پڑھانا
(3) سماعتی اشیاء کو بار بار سنانا
(4) الگ سٹننے کا موقعہ فراہم کرنا

26. حروف کے کارڈس ان بچوں کے لئے فائدہ مند ہوتے ہیں

- (1) اعلیٰ ذہانت والے
(2) دھیمی آموزش والے
(3) اوسط ذہنی قابلیت والے
(4) حروف کی شناخت نہ کرنے والے

27. NTCE کی توسیع

- (1) نیشنل کانفرنس فار ٹکنیکل ایجوکیشن
(2) نیشنل کونسل فار ٹیچر ایجوکیشن
(3) نیشنل کانفرنس فار ٹیچر ایجوکیشن
(4) نیشنل کونسل فار ٹکنیکل ایجوکیشن

28. قصہ گوئی ایک اہم ٹکنیک ہے

- (1) سماعتی تربیت کے لئے
(2) گفتگو کی تربیت کے لئے
(3) تقریر کی تربیت کے لئے
(4) لہلا نویسی کے لئے

29. منصوبہ تدریس میں "5E نمونہ" میں ذیل کی کونسی ترتیب درست ہے؟

- (1) شمولیت، تحقیق، وضاحت، توسیع، قدر پیمائی
(2) تحقیق، وضاحت، شمولیت، توسیع، قدر پیمائی
(3) وضاحت، شمولیت، تحقیق، قدر پیمائی، توسیع
(4) شمولیت، وضاحت، قدر پیمائی، تحقیق، توسیع

30. کسی واقعہ کو اداکاری اور اسٹیج کے ذریعہ پیش کرنا کہلاتا ہے

- (1) فن کاری
(2) ڈرامہ
(3) مکالمہ
(4) تذکرہ

PART - I

மொழி - I

தமிழ் (TAMIL)

கீழே கொடுக்கப்பட்டுள்ள பகுதியைப் படித்துணர்ந்து 1 முதல் 8 வரையிலான வினாக்களுக்குரிய விடைகளை எழுதுக.

‘பணம் பத்தும் செய்யும்’, ‘பணம் பாதாளம் வரை பாயும்’, ‘பணமென்றால் பிணமும் வாயைத் திறக்கும்’ என்பன பணத்தின் தேவையை உணர்த்தும் பழமொழிகள், பொருள் இல்லாதவரை மனைவியும் விரும்பமாட்டாள். பெற்றெடுத்த தாயும் விரும்பமாட்டாள். என்பது ஓளவைப் பாட்டியின் வாக்கு.

சிற்றறிவு உடைய உயிர்களாகிய எறும்புகளும் தேனீக்களும் சேமிக்கும் பழக்கத்தை நமக்கு உணர்த்துகின்றன. நம் சேமிப்பை அஞ்சலகங்களிலும், வங்கிகளிலும் சேமிக்கலாம். ஆயுள் காப்பீட்டுக் கழகத்திலும் சேமிப்பதற்குப் பல வழிகளுண்டு.

நம் சேமிப்பு ‘சிறுதுளிபெருவெள்ளம்’ என்பது போலப் பெருகிப் பெருந்தொகையாக நமக்குக் கிடைக்கும். மாணவர்களாகிய நீங்கள் இளமையிலேயே சேமிக்கும் சிறந்த பழக்கத்தை வளர்த்துக் கொள்ள வேண்டும்.

சேமிப்பின் அவசியத்தை சிறுவயதிலிருந்தே குழந்தைகளுக்கு கற்றுக் கொடுக்க வேண்டும். அப்போது தான் அவர்களின் எதிர்காலம் சிறப்பாகும். சேமிப்பின் பயன்கள் அதன் அவசியம் பற்றி தெரிந்து கொள்ள முடியும்.

நமது சேமிப்பு அரசின் பல திட்டங்களுக்கு உதவுகிறது. நாட்டு நலத் திட்டங்களுக்கு உதவி செய்யவும் பயன்படுகிறது.

எதிர் பாராத தேவைகள், பிற்காலத் தேவைகள் என்று வாழ்வில் வரும் போது அதனை நிவர்த்திச் செய்ய சேமிப்பு மிகவும் அவசியம் ஆகும். பிறரிடம் கடன் பெறாமல் இருக்க சேமிப்பு அவசியம்.

“சேமிப்போம் வளமான வாழ்வு பெறுவோம்”.

1. பொருள் இல்லாதவரை இவரும் விரும்பமாட்டார்
(1) மனைவி (2) கணவன் (3) அண்ணன் (4) தங்கை
2. சேமிப்பு பழக்கத்தை நமக்கு உணர்த்தும் சிற்றறிவு உயிர்
(1) மீனும் தவளையும் (2) பூச்சிப் புழுக்கமும்
(3) எலியும் பூனையும் (4) எறும்பும் தேனீக்களும்
3. நாம் சேமிக்கும் வழிகளுள் ஒன்று
(1) பள்ளி (2) வங்கி
(3) அலுவலகம் (4) தொழிற்சாலை
4. நாம் சேமிக்கும் பழக்கத்தை வளர்த்துக் கொள்ளும் பருவம்
(1) குழந்தைப் பருவம் (2) இளமைப் பருவம்
(3) முதுமைப் பருவம் (4) மழலைப் பருவம்

5. சிற்றறிவு இதன் எதிர்மறை
 (1) பேரறிவு (2) சிறிய அளவு
 (3) புல்லறிவு (4) நல்லறிவு
6. எறும்புகளும் தேனீக்களும் இத்தொடர்
 (1) வினாத் தொடர் (2) வியங்கோள் தொடர்
 (3) அன்மொழித் தொடர் (4) உம்மைத் தொடர்
7. 'சிறுதுளி பெருவெள்ளம்' என்பது போல இதில் பயின்று வரும் உருபு
 (1) இடைநிலை உருபு (2) உரிச்சொல்
 (3) வேற்றுமை உருபு (4) உவமை உருபு
8. பழக்கத்தை இதில் இடம் பெற்றுள்ள வேற்றுமை உருபு
 (1) அது (2) இன் (3) ஆல் (4) ஐ

கீழ்வரும் செய்யுளைப் படித்து கொடுக்கப்பட்டுள்ள 9 முதல் 15 வரையிலான வினாக்களுக்கு விடைகளை எழுதுக.

'பூட்டிய இரும்புக் கூட்டின் கதவு
 திறக்கப் பட்டது! சிறுத்தையே வெளியில்வா!
 எலிஎன உன்னை இகழ்ந்தவர் நடுங்க
 புலிஎனச் செயல்செய்யப் புறப்படு வெளியில் !
 நம்பினை பகலினை நள்ளிருள் என்றே
 சிம்புட் பறவையே சிறகைவிரி! எழு!
 சிங்க இளைஞனே திரும்புமுகம்! திறவிழி!
 இங்குன் நாட்டுக் கிழிகமுதை ஆட்சியா!
 கைவிரித்து வந்த கயவர், நம்மிடைப்
 பொய்வி ரித்துநம் புலன்கள் மறைத்துத்
 தமிழுக்கு விலங்கிட்டுத் தாயகம் பற்றி
 நமக்குள உரிமை தமக் கென் பார்எனில்,
 வழிவழி வந்த உன் மறத்தனம் எங்கே ?
 மொழிப்பற் றெங்கே ? விழிப்புற் றெழுக!
 இகழ்ச்சி நேர்ந்தால் இறப்போம் என்றும்
 புகழ்ச்சி யேஎம் பூணாம் என்றும்
 வையம் ஆண்ட வண்டமிழ் மரபே
 கையிருப்பைக் காட்டி முந்திரு!
 குறிக்கும் உன் இளைஞர் கூட்டம் எங்கே ?
 மறிக்கொணாக் கடல்போல் மாப்பகை மேல்விடு!

நன்மொழிக்கு விடுதலை நல்கிட எழுந்திரு!
 பொன்மொழிக்கு நீ புதுமை ஏற்றுவாய்!
 மக்களை ஒன்றுசேர்! வாழ்வையு யர்த்துக!
 கைக்குள் திறமை காட்ட எழுந்திரு!
 வாழ்க இளைஞனே, வாழ்க நின்கூட்டம்!
 வாழ்க தமிழர் நாடு!
 வாழ்க நின் வையத்து மாப்புகழ் நன்றே!

9. இது போன்று செயல்பட புறப்பட வேண்டும்
 (1) புலி (2) எலி (3) மான் (4) யானை
10. வழிவழி வந்தது இது
 (1) மடத்தனம் (2) மறத்தனம் (3) கள்ளத்தனம் (4) கோழைத்தனம்
11. உன்னை இவ்வாறு இகழ்ந்தனர்
 (1) முயல் (2) நண்டு (3) ஆமை (4) எலி
12. நமக்கு வேண்டியது இது
 (1) வலிமை (2) உரிமை (3) பெருமை (4) சிறுமை
13. மொழிப் பற்றெங்கே ? இதனுள் அமைந்த தொடர்
 (1) அன்மொழித் தொடர் (2) வியப்புத் தொடர்
 (3) வேற்றுமைத் தொடர் (4) வினாத் தொடர்
14. இகழ்ந்தவர் இதன் எதிர்மறை
 (1) முடித்தவர் (2) புகழ்ந்தவர் (3) உணர்ந்தவர் (4) பழித்தவர்
15. புறப்படு-இது
 (1) ஏவல் வினை (2) எச்ச வினை
 (3) தொழிற் பெயர் (4) வினைத் தொகை
16. கடிதம் எழுதுதலின் நோக்கம்
 (1) சுருக்கமாக எழுதுதல் (2) செய்தியை அறிவித்தல்
 (3) கையெழுத்து மேம்படல் (4) அன்பைப் பெறல்
17. மாணாக்கர் மனதில் இடம் பெற ஆசிரியர் செய்ய வேண்டியது
 (1) கண்டிப்பாக இருத்தல் (2) சட்ட விதிகளைக் கூறுதல்
 (3) சொல்வன்மை பெற்றிருத்தல் (4) பணிவுடன் இருத்தல்
18. செயல்முறை கற்பித்தலுக்கு வேண்டிய முறை
 (1) வீட்டுப்பாடம் கொடுத்தல் (2) உரக்க வாசிக்கச் செய்தல்
 (3) கையெழுத்துப் பயிற்சி (4) விளையாட்டு முறை
19. இலக்கணம் கற்பித்தலின் நோக்கங்களில் ஒன்று
 (1) நாடகப் பயிற்சி (2) மொழி விளையாட்டு
 (3) பேச்சுப் போட்டி (4) மொழியைப் பிழையின்றி பயிலுதல்

20. கல்வியில் மாணவர் அடையும் வளர்ச்சியை ஆசிரியர் கண்டறியும் முறை
 (1) பேசுதல் (2) நடிப்பு
 (3) மதிப்பிடுதல் (4) விளையாட்டு
21. கற்பித்தலில் முதலில் கற்பிக்க வேண்டிய திறன்
 (1) எழுதுதல் (2) படித்தல் (3) பேசுதல் (4) கேட்டல்
22. கேட்போரின் அறிவைக் கிளறச் செய்வது
 (1) பழமொழி (2) உரைநடை (3) விடுகதை (4) கட்டுரை
23. மாணவர்களின் எழுதும் திறனை வளர்க்க ஆசிரியர் மேற்கொள்ளும் செயல்
 (1) பார்த்து எழுதுதல்
 (2) தெரிந்த கதையை எழுதி வரச்செய்தல்
 (3) மனப்பாடம் செய்து வரச்செய்தல்
 (4) மீண்டும் மீண்டும் எழுதச் செய்தல்
24. உரையாடலால் விளையும் நன்மை
 (1) கையெழுத்து அழகாக இருக்கும் (2) அச்சமும் கூச்சமும் விலகும்
 (3) வீட்டுப்பாடம் எழுத முடியும் (4) பிழையின்றி எழுத முடியும்
25. சுவையற்ற பாடத்தையும் சுவையுடையதாகக்கிக் கற்பிக்க உதவுவது
 (1) துணைக் கருவிகள் (2) பாடத்திட்டம்
 (3) அட்டவணை (4) விதிகள்
26. “எழுதினான்” என்ற சொல் உணர்த்தும் காலம்
 (1) நிகழ்காலம் (2) எதிர்காலம்
 (3) இறந்தகாலம் (4) வேனிர்காலம்
27. உறுப்புக்களைக் குறிக்கும் பெயர்
 (1) குணப் பெயர் (2) சினைப்பெயர்
 (3) தொழிற்பெயர் (4) இடப்பெயர்
28. “நீங்கள்” என்ற சொல்
 (1) ஒருமை (2) பன்மை (3) முன்னிலை (4) தன்மை
29. “எ, ஏ, யா, ஆ, ஓ” இவை
 (1) வினா எழுத்து (2) சுட்டெழுத்து
 (3) குற்றெழுத்து (4) நெட்டெழுத்து
30. மொழியைப் பிழையின்றிப் பேசவும், எழுதவும் துணை புரிவது
 (1) போட்டி நடத்துதல் (2) இலக்கணம் பயில்தல்
 (3) அறிவியல் கற்றல் (4) கட்டுரை படித்தல்

PART - I

భాష - I

తెలుగు (TELUGU)

సూచన : క్రింది పేరా చదివి **1** నుండి **8** వరకు గల ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానం ఎన్నుకోండి.

మాటలు వచ్చిన వాళ్ళం అందరం మాట్లాడుతున్నాం ; రాత వచ్చిన వాళ్ళం అందరం రాస్తున్నాం. మాట్లాడేవాళ్ళలో కొందరికి మాటల మీద మంచి పట్టు ఒడుపూ ఉంటాయి. ఒకే విషయాన్ని కొందరు చెబితే అతి మామూలుగా, చప్పగా ఉంటుంది. మరికొందరు చెబితే చేతిలో పని ఉన్నా చెవి ఒగ్గి వింటాం అంటే ఆ చెప్పే తీరులో మనసు ఆకట్టుకొనే విశేషం ఉందన్నమాట. ఆ మాటకారితనం కొందరికి చిన్నప్పటి నుంచే ఉంటుంది. మరికొందరికి క్రమేపి అలవడుతుంది.

మాటకారితనానికి 'రాతకారితనం' ఎన్నటికి తీసిపోదు పై పెచ్చు, అచ్చులోకి వచ్చేసి ఎక్కడెక్కడికో అందుతుంది. ఎన్నెన్ని ఏళ్ళయినా చెక్కుచెదరకుండా ఉంటుంది. గాలికి పోయేదాని కన్న కంటి ముందున్న దానికి మన్నన, మన్నిక ఎక్కువ కదా ! నోటి మాటలకు సాక్ష్యం లేకపోవచ్చు కాని రాత మాటకు (పోనీ, చేతి మాటకు) తిరుగులేదు. అందువల్ల పేచీ పూచీలు లేకుండా చూచుకోవడమే కాకుండా పనిలో ఒబ్బిడితనం, వంటకంలో రుచి పచీ చూసుకోవాల్సి ఉంటుంది. సెనగలు తిని చెయ్యి కడిగేసుకున్నాను, అన్నట్టు ఏ రచయితా సరిపెట్టుకోవడానికి అవకాశంలేదు. పాఠకులు చెయ్యి కడుక్కోనే శ్రమ ఎందుకని సెనగలు ముట్టుకోకనేపోవచ్చు.

1. కొందరికి మాటల మీద ఇవి ఉంటాయి.

(1) పట్టుకొనడం, ముట్టుకొనడం	(2) ముట్టడం, విడువడం
(3) పట్టు ఒడుపూ	(4) పట్టడం, విడువడం

2. 'సెనగలు తిని చెయ్యి కడిగేసుకున్నట్టు' అనునది ఒక

(1) పదబంధం	(2) సూక్తి
(3) పాడుపు కథ	(4) జాతీయం

3. గాలికి పోయేదాని కన్న కంటి ముందున్న దానికి

(1) మన్నిక, ఎన్నిక ఎక్కువ	(2) మన్నన, మన్నిక తక్కువ
(3) మన్నన, మర్యాద ఎక్కువ	(4) మన్నన, మన్నిక ఎక్కువ

4. కొందరు చెబితే చేతిలో పని ఉన్నా చెవి ఒగ్గి వినడానికి కారణం

- (1) వారు చెప్పే తీరులో మనకు ఆకట్టుకొనే విశేషం ఉండటం
- (2) వారు సెనగలు ముట్టుకోకపోవడం
- (3) వారికి రుచి పచీ తెలియడం
- (4) వారికి మాటకారితనంలో పాటు రాతకారితనం కూడా ఉండటం

5. నోటి మాటకు సాక్ష్యం లేకపోవచ్చు గాని
 (1) రాత మాటకు తిరుగులేదు
 (3) నోటి మాటకు తిరుగులేదు
 (2) మాట మూటకు తిరుగులేదు
 (4) నోసటి రాతకు తిరుగు ఉంటుంది
6. కన్ను - దీనికి పర్యాయ పదాలు
 (1) నయనం, అక్షువు
 (3) అక్షువు, బాణం
 (2) చక్షువు, చక్రం
 (4) ధనువు, అంబువు
7. మన్నన అనగా అర్థం
 (1) ఆదరణ
 (3) గౌరవం
 (2) నిరాదరణం
 (4) ఆప్యాయత
8. పనిలో ఒబ్బిడితనం, వంటకంలో ఇది చూసుకోవాల్సి ఉంటుంది.
 (1) రుచి చేదు
 (3) రుచి పచి
 (2) రుచి శుద్ధి
 (4) రుచి కారం

పూచన : క్రింది పద్యము చదివి 9 నుండి 15 వరకు గల ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానం ఎన్నుకోండి.

ద్యుమణి పద్మాకరము వికచముగ జేయుఁ
 గుముద హర్షంబు గావించు సమృత సూతి,
 యర్థితుడు గాక జలమిచ్చు నంబుధరుడు
 సజ్జనులు కారె పరహితా చరణమతులు

9. పద్మాకరమును వికసించజేయునది.
 (1) అమృతసూతి
 (3) సూర్యుడు
 (2) సహస్ర నేత్రుడు
 (4) సజ్జనుడు
10. కలువలకు ఆనందాన్ని కూర్చునది.
 (1) సూర్యుడు
 (3) మేఘుడు
 (2) సజ్జనుడు
 (4) చంద్రుడు
11. జలమును ఇచ్చునది
 (1) మేఘం
 (3) జలధి
 (2) అమృతసూతి
 (4) నూయి
12. వీరు పరహితాచరణమతులు
 (1) సజ్జనులు
 (3) శత్రువులు
 (2) దుర్జనులు
 (4) బాటసారులు

- 13.** అంబుధరుడు - ఇది ఈ నమాసమగును
 (1) ప్రథమా (2) తృతీయా
 (3) పంచమీ (4) ద్వితీయా
- 14.** పద్మాకరము విడదీయండి.
 (1) పద్మ + కరము (2) పద్మ + అకరము
 (3) పద్మ + అకరము (4) పద్మా + అకరము
- 15.** నజ్జనులు - దీనికి వ్యతిరేక పదం.
 (1) మంచి వారు (2) దుర్జనులు
 (3) మూర్ఖులు (4) ఖలురు

నూచన : 16 నుండి 30 వరకు గల ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాన్ని ఎన్నుకోండి.

- 16.** సైద్ధాంతికతకు సంబంధించిన కళ భాష భాష నిజంగా దాని బాహ్య వ్యక్తీకరణమే అని వ్యాఖ్యానించిన వారు.
 (1) హకెట్ (2) సైమన్ పాటర్
 (3) హెగెల్ (4) ఇబ్జర్
- 17.** మానవునికి ప్రకృతి ద్వారా అన్నింటినీ దైవమే సమకూర్చడానికి జనం నమ్మకం ఇది
 (1) ధాతువాదం (2) దైవదత్తవాదం
 (3) డింగ్ డాంగ్ వాదం (4) పూ పూ వాదం
- 18.** వీరి ధమరుక శబ్దం నుంచి 14 మహేశ్వర సూత్రాల రూపంలో అక్షరాలు ఆవిర్భవించాయి.
 (1) నటరాజు (2) మ్యాక్స్ ముల్లర్
 (3) చామ్స్లీ (4) యాస్కాచార్యుడు
- 19.** తెలుగు లిపి ఈ బ్రాహ్మీ లిపి నుంచి ఉద్భవించింది.
 (1) ఉత్తర (2) పడమర
 (3) తూర్పు (4) దక్షిణ
- 20.** ఇవి ఊష్ణాక్షరాలు
 (1) గ, జ, డ, ద, బ (2) శ, ష, స, హ
 (3) జ, ఞ, ణ, న, మ (4) క, చ, ట, త, వ
- 21.** ఉచ్చారణకు స్థాన, కరణాలను సంయోగించేది
 (1) ప్రయత్నం (2) స్థానం
 (3) వర్ణం (4) కరణం

- 22.** శిశువు సౌందర్య దృష్టిని, ఆనందానుభూతిని వ్యక్తం చేయటానికి ఉపయోగపడేది మాతృభాష అని భావించినవారు.
 (1) హెగెల్ (2) హాకెట్
 (3) చామ్స్లీ (4) గాంధీజీ
- 23.** ఉపాధ్యాయుడికి ఆత్మవిశ్వాసం ఉండాలేకాని ఉపాధ్యాయుడికి ఇది ఉండకూడదు.
 (1) నిష్పక్షపాతం (2) సహనం
 (3) అహంభావం (4) వాగ్ధాటి
- 24.** కథలు చెప్పేటప్పుడు అనుసంధాన వాక్యాలు తొలగించి, చదివితే కథ ఒక సంభాషణ లాగా కనబడటం
 (1) లిఖితం (2) నాటకీకరణం
 (3) శ్రవణం (4) అవధానం
- 25.** తీసివేసిన వర్ణాలను క్రమంగా పై తరగతులలో నేర్పడం
 (1) నవీనాక్షర వద్ధతి (2) ప్రాచీనాక్షర వద్ధతి
 (3) పద వద్ధతి (4) కథా వద్ధతి
- 26.** కడప - ఇది ఈ గణమగును.
 (1) భ గణం (2) న గణం
 (3) స గణం (4) ర గణం
- 27.** సంసార సాగరమును ఈదుట మిక్కిలి కష్టం - ఇది ఈ అలంకారానికి చెందినది.
 (1) ఉపమాలంకారం
 (2) రూపకాలంకారం
 (3) ఉత్పేక్షాలంకారం
 (4) అతిశయోక్తి అలంకారం
- 28.** పయోనిధి - దీనికి అర్థం
 (1) నది (2) కాసారం
 (3) కాలువ (4) సముద్రం
- 29.** రథము - దీనికి వికృతి పదం
 (1) అరదము (2) రతము
 (3) అతము (4) ఆరదము
- 30.** డు, ము, వు, లు - ఇవి ఈ విభక్తికి చెందిన ప్రత్యయాలు
 (1) ద్వితీయా (2) ప్రథమా
 (3) చతుర్థి (4) తృతీయా

PART - I

भाषा - I

मराठी (MARATHI)

सूचना : खालील उतारा वाचा आणि त्यावरिल प्रश्नांच्या उत्तराचा योग्य पर्याय निवडा.

(प्रश्न क्र. 1 - 8) :

अनेक लोक अतिशयोक्तीवर आधारलेल्या विनोदाला नाके मुरडतात. पण हा गैरसमज अज्ञानावर आधारलेला आहे. माझी त्यासंबंधीची भूमिका वेगळी आहे. सत्याचे आकलन केवळ वास्तव दृष्टीनेच त्याच्याकडे पाहून होते असे नव्हे. कधी कधी सत्याकडे अवास्तव किंवा विपर्यस्त दृष्टीने बघावे लागते. म्हणजे त्याच्या मर्यादा समजतात. पुष्कळ माणसे स्वतःचा चेहरा आरशात न्याहाळून पाहताना वेडेवाकडे विक्षेप करित असतात. ते काय आपल्या चेहऱ्याचे विडंबन करतात ? नाही. पण तसे विक्षेप केल्याखेरीज त्यांना आपल्या चेहऱ्याची यथार्थ कल्पना येत नाही. फुगीर किंवा खोलगट आरशासमोर आपण अगदी शांतपणे आणि गंभीरपणे उभे राहिलो तर आपल्या आकृतीचे भयानक रूप आपल्याला आपल्या डोळ्यांनीच पाहावयास सापडते. तथापि, त्यामुळे आपल्याला त्या आरशाचा तिरस्कार वाटत नाही. किंबहुना तासन् तास त्या आरशासमोर उभे राहून आत्मरंजन करण्याचा मोह आपल्याला अनावर होतो. याचे रहस्य काय आहे ? तेच विनोदात अतिशयोक्तीचे महत्त्व आहे. केवळ विनोदातच नव्हे तर सामान्य जीवनातही अतिशयोक्तीला फार मोठे स्थान आहे. कारण त्याखेरीज वास्तवाची आपणांस कल्पनाच येऊ शकत नाही. 'माझ्या सर्वांगाची आग झाली', 'लाथ मारीन तेथे पाणी काढीन', 'माझ्या पोटात कावळे ओरडू लागले आहेत' अशी भाषा आपण सहज बोलतो किंवा ऐकतो. अतिशयोक्ती काय याहून वेगळी असते ?

1. याला लोक नाके मुरडतात

(1) रागाला

(3) अतिशयोक्ती विनोदाला

(2) दुःखी विनोदाला

(4) चांगल्या विनोदाला

2. सत्याकडे या दृष्टीने बघावे लागते

(1) अवास्तव किंवा विपर्यस्त

(3) आकलन किंवा गैरसमजूतीने

(2) विपर्यस्त किंवा निरंतर

(4) अवास्तव किंवा अतिशयोक्तीने

3. लाभ मारीन तेथे पाणी काढीन म्हणजे

(1) लाभेने पाणी काढीन

(3) यश सहज मिळवीन

(2) प्रयत्न न करता यश मिळवीन

(4) जिद्दीने यश मिळवीन

4. या आरशासमोर उभे राहिले असता आपले भयानक रूप पाहावयास सापडते

(1) सुंदर आरशासमोर

(3) तुटलेल्या आरशासमोर

(2) फूगीर किंवा खोलगट आरशासमोर

(4) चौकोनी आरशासमोर

5. अंगाची आग होणे म्हणजे
(1) अतिशय आनंद होणे
(2) खूप भूक लागणे
(3) अतिशय संताप येणे
(4) अतिशय अंग दुखणे
6. पुष्कळ माणसे स्वतःचा चेहरा आरशात न्याहाळून पाहताना असे विक्षेप करित असतात.
(1) वेडेवाकडे (2) निटनेटके (3) सुंदर व सरळ (4) अतिशय संतापाने
7. अतिशयोक्ती विनोद या वर आधारलेला आहे.
(1) ज्ञानावर व साक्षरतेवर (2) गैरसमज व अज्ञानावर
(3) समज व ज्ञानावर (4) अज्ञान व साक्षरतेवर
8. वरिल उतान्यास योग्य शिर्षक हा आहे.
(1) विनोद (2) आरसा (3) चेहरा (4) अतिशयोक्ती

सूचना : पुढील कविता वाचा आणि त्याखाली विचारलेल्या प्रश्नांच्या उत्तराचा योग्य तो पर्याय निवडा.
(प्र. क्र. 9 - 15) :

उभविलेस घरकुल, दोन चिमण्या पाखरांचे
नटविलेस नील नभ, छत देऊनी चांदण्याचे
नव नव्या पालवीने, मोहरती तरूवर
शीत छाया भुवरी, मऊ तृणाचा पसर.
मोकळेच वावर, अनिल खेळे मोकळा
डुले पिकांचे शिवार, बाजे शेंगाचा खुळखुळा
खळखळा तीर वाहे, तीर नदीचे नादते
रुणझुण गोपाळांचे, अंतरंग नाचते
वाजवती गोड वेणू गोंजारून वासरा
कुजबुजती पांखरे, चोच देती लेकरां
पांखरे ही वासरे ही थोड गोपाळ नाजरे
आणि इथे झोपडीत, बाळ हांसे गोजिरे.
थकलेले विसावती, गोड यांचा सहवास
सदा यांच्या सांगती, घडो माझा निवात

9. झाडे _____ नी मोहरली आहेत.
(1) शीतल छायाने (2) जीर्ण पालवीने
(3) नव्या पालवीने (4) चांदण्याने

10. या कवितेत 'वारा' या शब्दाला समानार्थी शब्द हा आलेला आहे.

(1) वावर	(2) अनिल
(3) नील	(4) पवन

11. थकलेले येथे काय करतात ?

(1) नाचतात	(2) गोंजारतात
(3) मोहरतात	(4) विसावतात

12. चांदण्याच्या छताने हे नटविले आहे.

(1) नीळे आकाश	(2) चिमण्यांचे घर
(3) मोकळे वावर	(4) झोपडी

13. बाळ येथे हसत आहे.

(1) आईच्या कुशीत	(2) इतरांच्या संगतीत
(3) झोपडीत	(4) अंतरंगात

14. शेंगाचा खुळखुळा येथे वाजत आहे.

(1) बाजारात	(2) शिवारात
(3) घरात	(4) नदीकाठी

15. या कवितेला हे योग्य शीर्षक आहे.

(1) चिमणी पाखरे	(2) चांदणे
(3) तरुवर	(4) घडो माझा निवास

16. या अमेरिकन मानसशास्त्रज्ञाने अध्ययनविषयक उपपत्ती मांडण्याचा पहिला बहुमान मिळविला.

(1) वॉटसन	(2) स्क्रिनर
(3) थॉर्नडाईक	(4) पॅव्हलॉव्ह

17. बुद्ध्यांक काढण्यासाठी हे सूत्र वापरतात

$$(1) \text{ बुद्ध्यांक} = \frac{\text{मानसिक वय (M.A.)}}{\text{शारीरिक वय (C.A.)}} \times 100$$

$$(2) 100 = \frac{\text{बुद्ध्यांक}}{\text{शारीरिक वय (C.A.)}} \times \text{मानसिक वय (M.A.)}$$

$$(3) \text{ शारीरिक वय (C.A.)} = \frac{\text{मानसिक वय (M.A.)}}{100} \times \text{बुद्ध्यांक}$$

$$(4) \text{ मानसिक वय (M.A.)} = \frac{100}{\text{बुद्ध्यांक}} \times \text{शारीरिक वय (C.A.)}$$

18. पूर्व किशोरावस्थेचा कालावधी साधारणतः _____ हा असतो.

(1) 3 ते 6 वर्षे

(2) 6 ते 9 वर्षे

(3) 9 ते 12 वर्षे

(4) 12 ते 16 वर्षे

19. शिक्षणात _____ हा केंद्रस्थानी आहे.

(1) शिक्षक

(2) शिक्षक व विद्यार्थी

(3) पालक व विद्यार्थी

(4) विद्यार्थी

20. एक शिक्षक साधन संपन्न असला पाहिजे याचा अर्थ

(1) त्याच्याकडे संपदा असावी जेणेकरून त्याला शिक्षण देण्याची आवश्यकता पडणार नाही

(2) त्याचा उच्च अधिकाऱ्यांशी संपर्क असावा

(3) त्यांना आपल्या विद्यार्थ्यांच्या समस्या सोडविण्याचे पर्याप्त ज्ञान असावे

(4) विद्यार्थ्यांमध्ये त्यांची प्रसिद्धी असावी

21. वंश परंपरेनुसार आईवडिलांकडून प्राप्त होणाऱ्या गुणदोषांना _____ म्हणतात.

(1) अनुवंशिकता

(2) लिंगभेद

(3) वर्तनभेद

(4) वांशिक भेद

22. बालकांच्या व्यक्तीमत्वाचे मापन करण्याची सर्वाधिक वस्तुनिष्ठ पद्धत कोणती ?

(1) प्रकल्पीय पद्धत

(2) समाजमिती पद्धत

(3) मुलाखत पद्धत

(4) प्रश्नावली पद्धत

23. विद्यार्थ्यांमध्ये श्रमस्फूर्तीचा विकास करण्यासाठी
 (1) शिक्षक आपल्या श्रमाची प्रवृत्ती दाखवतील
 (2) शिक्षक श्रमाच्या महत्त्वावर भाषण देतील
 (3) विद्यार्थ्यांना श्रम करणाऱ्या लोकांची उदाहरणे देतील
 (4) वेळोवेळी विद्यार्थ्यांना श्रम करण्याची संधी प्रदान करतील
24. किण्डर गार्टेन या शिक्षण प्रणालीचे प्रतिपादन _____ ने केले.
 (1) टी. पी. नन (2) स्पेंसर (3) फ्रोबेल (4) मॉन्टेसरी
25. बालकाचे 'नापास' होणे म्हणजे
 (1) व्यवस्था अयशस्वी ठरली
 (2) बालकाने उत्तर योग्यपणे लक्षात घेतले नाही
 (3) बालक अभ्यासासाठी योग्य नाही
 (4) बालकाने खाजगी शिकवणी घेतली पाहिजे
26. 'ख' आणि 'झ' या वर्णाना असे म्हणतात.
 (1) स्वतंत्र (2) अर्धस्वर (3) महाप्राण (4) उष्म व्यंजन
27. खालीलपैकी दंड नसलेले व्यंजन हे आहे.
 (1) छ (2) र (3) ळ (4) ड
28. उपमेय हे उपमानापेक्षा श्रेष्ठ आहे असे वर्णन असेल तर तो मी असतो.
 (1) व्यतिरेक अलंकार (2) रूपक अलंकार
 (3) उत्प्रेक्षा अलंकार (4) उपमा अलंकार
29. तळ्यात कमळे उमलली होती. या वाक्यातील अधोरेखित शब्दातील सामान्यरूप ओळखा.
 (1) तळे (2) तळ (3) तळी (4) तळ्या
30. तोंडातोंडी चालत आलेली गोष्ट _____ शब्दसमूहास योग्य शब्द निवडून लिहा.
 (1) सांगावा (2) दंतकथा (3) गोष्टी (4) चर्चा

PART - I
भाषा - I
हिन्दी (HINDI)

निर्देश (प्र. सं. 1 से 7 तक) : निम्नलिखित गद्यांश की पंक्तियों को पढ़कर निम्न प्रश्नों के सबसे उचित उत्तर के विकल्प का चयन कीजिए।

समस्याओं का हल ढूँढ़ने की क्षमता पर एक अध्ययन किया गया। इसमें भारत में तीन तरह के बच्चों के बीच तुलना की गई - एक तरफ वे बच्चे जो दुकानदारी करते हैं पर स्कूल नहीं जाते, ऐसे बच्चों जो दुकान सँभालते हैं और स्कूल भी जाते हैं और तीसरा समूह उन बच्चों का था जो स्कूल जाते थे पर कोई मदद नहीं करते।

उनसे गणना के व बनावटी सवाल पूछे गये। दोनों ही तरह के सवालों में उन स्कूली बच्चों ने जो दुकानदार नहीं है, मौखिक गणना या मनगणित का प्रयोग बहुत कम किया, बदले में उनके जो दुकानदार थे। स्कूली बच्चों ने ऐसी गलतियाँ भी कीं, जिनका कारण नहीं समझा जा सका। इससे यह साबित होता है कि दुकानदारी से जुड़े हुए बच्चे हिसाब लगाने में गलती नहीं कर सकते क्योंकि इसका सीधा असर उनके काम पर पड़ता है, जबकि स्कूलों के बच्चे वही हिसाब लगाने में अक्सर भयंकर गलतियाँ कर देते हैं।

इससे यह स्पष्ट होता है कि जिन बच्चों को दैनिक जीवन में इस तरह के सवालों से जूझना पड़ता है, वे अपने लिए जरूरी गणितीय क्षमता हासिल कर लेते हैं।

लेकिन साथ ही इस बात पर भी गौर करना महत्वपूर्ण है कि इस तरह की दक्षताएँ एक स्तर तक और एक कार्य-क्षेत्र तक सीमित होकर रह जाती हैं। इसलिए वे सामाजिक व सांस्कृतिक परिवेश जो कि ज्ञान को बनाने व बढ़ाने में मदद करते हैं, वही उस ज्ञान को संकुचित और सीमित भी कर सकते हैं।

1. समस्याओं का हल खोजने पर आधारित अध्ययन इस विषय से जुड़ा हुआ था

(1) दुकानदारी	(2) सामाजिक विज्ञान
(3) गणित	(4) भाषा
2. इन बच्चों ने सवाल हल करने में मौखिक गणना का ज्यादा प्रयोग किया
  - (1) जो दुकानदारी करते हैं
  - (2) जो सिर्फ स्कूल जाते हैं
  - (3) जो बच्चे न तो दुकानदारी करते हैं और न ही स्कूल जाते हैं
  - (4) जो स्कूली बच्चे दुकानदारी नहीं करते

3. अनुच्छेद के आधार पर कहा जा सकता है कि
 (1) बच्चों को गणित सीखने के लिए दुकानदारी करनी चाहिए ।
 (2) बच्चे दैनिक जीवन में काम आनेवाली दक्षताओं को स्वतः ही हासिल कर लेते हैं ।
 (3) सिर्फ दुकानदार बच्चे ही गणित सीख सकते हैं ।
 (4) बच्चों को गणित सीखना चाहिए ।
4. जो दक्षताएँ हमारे दैनिक जीवन में काम नहीं आती उनमें हमारा प्रदर्शन अक्सर
 (1) अच्छा होता है (2) खराब-अच्छा होता रहता है
 (3) संतोषजनक होता है (4) खराब होता है
5. 'इक' प्रत्यय का उदाहरण है
 (1) संकुचित (2) सांस्कृतिक (3) चूँकि (4) सीमित
6. 'मनगणित' का अर्थ है
 (1) मन-ही-मन हिसाब लगाना (2) कठिन गणित
 (3) मनगढ़ंत गणित (4) मन पसंद गणित
7. संयुक्त क्रिया का उदाहरण है
 (1) अध्ययन किया गया (2) दुकान सँभालते हैं
 (3) हिसाब लगाते हैं (4) स्कूल जाते हैं

निर्देश (प्र.सं. 8 से 15 तक) : निम्नलिखित पद्यांश को पढ़कर प्रश्नों के सबसे उचित विकल्प का चयन कीजिए ।

मैंने हँसना सीखा है
 मैं नहीं जानती रोना
 बरसा करता पल पल पर
 मेरे जीवन में सोना

मैं अब तक जान न पाई
 कैसी होती है पीडा ?
 हँस-हँस जीवन में कैसे
 करती है चिंता क्रीडा ?

जग है असार सुनती हूँ
 मुझको सुख सार दिखाता ।
 मेरी आँखों के आगे
 सुख का सागर लहराता

कहते हैं होती जाती
खाली जीवन की प्याली ।
पर मैं उसमें पाती हूँ
प्रतिपल मदिरा मतवाली ।

उत्साह उमंग निरंतर
रहते मेरे जीवन में ।
उल्लास विजय का हँसता
मेरे मतवाले मन में ।

सुख भरे सुनहले बादल
रहते हैं मुझको घरे ।
विश्वास, प्रेम, साहस हैं
जीवन के साथी मेरे ॥

8. कवयित्री को अब तक एहसास नहीं हुआ
(1) ईर्ष्या का (2) प्रेम का
(3) पीडा का (4) उमंग का
9. कवयित्री के जीवन में चिंता के लिए जगह नहीं है क्योंकि
(1) उसने हमेशा रोना सीखा है ।
(2) जगत की सारहीन कहानी सुनती रहती है ।
(3) उसने हँसना सीखा है ।
(4) उसकी जीवन की प्याली खाली है ।
10. कवयित्री के चारों ओर ऐसे मेघ आवृत्त हैं
(1) सुनहले (2) उल्लास (3) प्रेम (4) काले
11. रोना-सोना, पीडा-क्रीडा इन शब्दों को कहते हैं
(1) सुखांत (2) दुखांत (3) तुकांत (4) वृत्तांत
12. 'प्याली' शब्द का अन्यवचन है
(1) प्यालियाँ (2) प्यालीयाँ (3) प्याली (4) प्यालें
13. असार शब्द का समानार्थक शब्द होगा
(1) निष्क्रिय (2) निष्काम (3) निकम्मा (4) संसार

14. मुझको सुख-सार दिखाता-इस वाक्य में रेखांकित शब्द व्याकरण की दृष्टि से यह है
 (1) निपात (2) सर्वनाम (3) विशेषण (4) क्रिया विशेषण
15. रोना शब्द का प्रथम प्रेरणार्थक रूप है
 (1) रुला देना (2) रुलाना (3) सुलाना (4) सोना
16. इनमें से यह सीखने की प्रभावशाली एक विधि है
 (1) सीखने की विधि (2) संपूर्ण परिस्थिति
 (3) करके सीखना (4) पठार
17. शिक्षक की 'वेश-भूषा' का संबंध इससे है
 (1) शारीरिक गुण (2) मानसिक गुण (3) नैतिक गुण (4) वैयक्तिक गुण
18. इनमें से यह अच्छे प्रश्न की विशेषताओं से संबंधित नहीं है
 (1) संक्षिप्त व सीधे (2) उत्तम वितरण (3) एक विचार (4) पुष्टिकारक
19. आदर्श पाठ-योजना में इनका सम्मिलित होना आवश्यक है
 i. कक्षा-कार्य, गृहकार्य, पुनरावृत्ति
 ii. सामान्य उद्देश्य, पूर्वज्ञान, उद्देश्य कथन
 iii. पाठ्यचर्या, आरोह-अवरोह, सुंदर लिखावट
 iv. प्रस्तावना, सहायक सामग्री, प्रस्तुतीकरण
 (1) i और ii (2) i, ii और iv
 (3) i, iii और iv (4) i, ii, iii और iv
20. इनमें से यह पाठों का प्रकार नहीं है
 (1) ज्ञानपाठ (2) आन्वयिक पाठ (3) रसानुभूति पाठ (4) कौशल पाठ
21. "मनुष्य के मानसिक विकास के लिए मातृभाषा उसी प्रकार आवश्यक है जिस बालक के शारीरिक विकास के लिए माता का दूध ।" यह कथन इनका है
 (1) अरबिंद घोष (2) महात्मा गाँधीजी
 (3) आचार्य विनोबा भावे (4) डॉ बाबू राजेंद्र प्रसाद

22. इनमें से यह श्रवण कौशल - प्रक्रिया का स्तर नहीं है
 (1) भाषा की सार्थक इकाइयों का सहज अभिज्ञान
 (2) अवधारणा
 (3) बोधन एवं अर्थग्रहण
 (4) बलाघात
23. पाठशालाओं, विद्यालयों अथवा विश्वविद्यालयों में पढ़ाये जानवाले विषयों का समुच्चय को कहते हैं
 (1) समयसारिणी (2) पाठ्यक्रम (3) पाठ्यचर्या (4) उपयोजन
24. बालक की इस अवस्था में भावुकता, अस्थिरता, घबराहट, भावों के उतार-चढ़ाव एवं अहं चरम सीमा पर होता है
 (1) बाल्यावस्था में (2) प्रौढ़ावस्था में (3) किशोरावस्था में (4) शैशवावस्था में
25. सी. सी. ई. में पहला 'सी' का अर्थ यह है
 (1) संज्ञात्मक (2) सतत् (3) व्यापक (4) सामर्थ्य
26. 'दृश्य-श्रव्य' के शिक्षण का आधार पूर्णतः यह है
 (1) मनोवैज्ञानिक (2) दार्शनिक (3) बाल-जागतिक (4) अनुकरणीय
27. एक बालक जो समाज की सुविधाओं का प्रयोग तो करता है किंतु समाज द्वारा जिस व्यवहार की उससे आशा की जाती है वह नहीं करता, ऐसे बालक को कहते हैं
 (1) अफलातून (2) विचक्षण (3) दानिशमंद (4) बालापराधी
28. आदर्श एवं जीवन भाई हैं ।
 उपर्युक्त इस वाक्य में 'र' की मात्रा का प्रयोग है
 (1) खड़ीपाई (2) रेफ (3) पदेन (4) बारहखड़ी
29. 'वे + ने' के मेल से यह रूप बनता है
 (1) उसने (2) इन्होंने (3) उन्होंने (4) इसने
30. दिल्ली _____ लाल किला बहुत प्रसिद्ध है ।
 उपर्युक्त इस वाक्य में रिक्त स्थान के लिए उचित कारक है ।
 (1) का (2) की (3) कि (4) के

PART - I

भाषा - I

संस्कृत (SANSKRIT)

अधोलिखित गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेभ्यः समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत ।

(प्र.सं. 1 - 8) :

कस्मिंश्चिद्वनोद्देशे चटकदम्पती तमालतरुकृतनिलयौ प्रतिवसतः स्म। अथ तयोर्गच्छता कालेन सन्ततिरभवत्। अन्यस्मिन्नहनि प्रमत्तो वनगजः कश्चित्तं तमालवृक्षं घर्मार्तश्रृङ्गारार्थी समाश्रितः । ततो मदोत्कर्षात्तां तस्य शाखां चटकाश्रितां पुष्कराग्रेणाकृष्य बभञ्ज। तस्या भङ्गेन चटकाण्डानि सर्वाणि विशीर्णानि। आयुःशेषतया च चटकौ कथमपि प्राणैर्न वियुक्तौ।

पदच्छेदः - कस्मिंश्चित् वनोद्देशे। तयोः गच्छता, सन्ततिः अभवत्। अन्यस्मिन् अहनि प्रमत्तः वनगजः कश्चित् तम्, घर्मार्तः श्रृङ्गारार्थी। ततः मदोत्कर्षात् ताम्, पुष्कराग्रेण आकृष्य। तस्याः भङ्गेन। प्राणैः न।

तात्पर्यम् - कस्मिंश्चित् वनप्रदेशे कश्चन तमालवृक्षः आसीत्। तत्र कश्चन चटकः नीडं कृत्वा चटकया सह निवसति स्म। अथ गच्छता कालेन तयोः सन्ततिः अभवत्। (चटका अण्डमोक्षणं कृतवती।) अन्यस्मिन् दिने घर्मपीडितः कश्चन मदगजः छायाम् इच्छन् तस्य तमालवृक्षस्य अधः आगतवान्। मदमत्तः सः यस्यां शाखायां चटकयोः नीडः आसीत् तां शाखां स्वशुण्डायाः अग्रभागेन आकृष्य भग्नां कृतवान्। यदा शाखा भग्ना तदा चटकायाः सर्वाणि अपि अण्डानि भग्नानि अभवन्। आयुः इतोऽपि शिष्टम् आसीत् इत्यतः तौ चटकौ कथमपि जीवितौ।

अथ चटका स्वाण्डभङ्गाभिभूता प्रलापान्कुर्वाणा न किञ्चित्सुखमाससाद। अत्रान्तरे तस्यास्तान् प्रलापाञ्छुत्वा काष्ठकुट्टो नाम पक्षी तस्याः परमसुहृत्तदुःखदुःखितोऽभ्येत्य तामुवाच-‘भगवति! किं वृथा प्रलापेन ? उक्तञ्च-

नष्टं मृतमतिक्रान्तं नानुशोचन्ति पण्डिताः।

पण्डितानां च मूर्खाणां विशेषोऽयं यतः स्मृतः

1. कश्चन चटकः अस्मिन् वृक्षे निवसति स्म।

- (1) आम्रवृक्षे (2) तमालवृक्षे (3) पनसवृक्षे (4) वटवृक्षे

2. मदगजः एतादृशः आसीत्।

- (1) धर्मपीडितः (2) क्षुत्पीडितः (3) शीतपीडितः (4) धूमपीडितः

3. स्वशुण्डायाः - अत्र एषा विभक्तिः अस्ति।

- (1) तृतीया विभक्तिः (2) चतुर्थी विभक्तिः
(3) पञ्चमी विभक्तिः (4) षष्ठी विभक्तिः

4. आकृष्य-अत्र अयं कृत्प्रत्ययः अस्ति।
 (1) क्त्वा प्रत्ययः (2) तुमुन् प्रत्ययः
 (3) ल्यप् प्रत्ययः (4) शानच् प्रत्ययः
5. काष्ठकुट्टो नाम पक्षी एताम् उवाच।
 (1) गजम् (2) पुत्रीम् (3) चटकाम् (4) भवतीम्
6. गच्छता कालेन एतयोः सन्ततिः अभवत्।
 (1) गजयोः (2) चटकयोः (3) काकयोः (4) वृक्षयोः
7. पण्डिताः एतादृशं न शोचन्ति।
 (1) नष्टमतिक्रान्तं (2) विशेषं (3) स्मृतं (4) उक्तं
8. चटकयोः इदं शिष्टम् आसीत् इति कथा वदति।
 (1) ध्वनिः (2) रूपम् (3) बुद्धिः (4) आयुः

अधोलिखितं पद्यं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेभ्यः समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत । (प्र.सं. 9 - 15) :

यं वैदिकाः मन्त्रदृशः पुराणाः

इद्रं यमं मातरिश्वानमाहुः

वेदान्तिनोऽनिर्वचनीयमेकं

यं ब्रह्मशब्देन विनिर्दिशन्ति।

शैवायमीशं शिव इत्यवोचन् यं वैष्णवाः विष्णुरिति स्तुवन्ति।
 बुद्धस्तयार्हन् इति बौद्ध जैनाः सत् श्री अकालेति च सिख्ख सन्तः।
 शास्तेति केचित् कतिचित् कुमारः स्वामीति मातेति पितेति भक्त्या।
 यं प्रार्थयन्ते जगदीशितारं स एक एवः प्रभुरद्वितीयः॥

9. वेदान्तिनः अनिर्वचनीयमेकम् प्रभुम् एतेन शब्देन विनिर्दिशन्ति।
 (1) मातरिश्वा (2) वैदिकः (3) ब्रह्म (4) शिवः
10. जगदीशितारम् अस्य पदस्य प्रातिपदिकम् एवं भवति।
 (1) जगदीशिता (2) जगदीशितृ (3) जगदीशितार (4) जगदीशितार्

11. वैदिका: मन्त्रदृशः पुराणाः अद्वितीयं प्रभुम् एवं नैव आहुः।
 (1) इन्द्रम् (2) यमम् (3) मातरिश्वानम् (4) सत् श्री अकालः
12. भक्त्या - अत्र एषा विभक्तिः अस्ति।
 (1) प्रथमा विभक्तिः (2) द्वितीया विभक्तिः (3) तृतीया विभक्तिः (4) चतुर्थी विभक्तिः
13. प्रभुरद्वितीयः अत्र सन्धिविभागः एवं भवति।
 (1) प्रभुर + द्वितीयः (2) प्रभुः + अद्वितीयः (3) प्रभु + रद्वितीयः (4) प्रभुरद्वि + तीयः
14. अत्र समूहेतरपदम् इदं भवति।
 (1) शास्तेति (2) मातेति (3) पितेति (4) केचित्
15. शैवाः - शिवः :: जैनाः - _____ । अत्र समुचितं चतुर्थं पदम् इदं भवति।
 (1) अर्हन् (2) बुद्धः (3) विष्णुः (4) कुमारः

प्रदत्तविकल्पेभ्यः समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत -

16. शिक्षामनोविज्ञानस्य नानाशाखासु इयं शाखा नान्तर्भवति ।
 (1) सामान्यमनोविज्ञानम् (General Psychology)
 (2) मनोमितिः (Psychometry)
 (3) अधिगमप्रक्रिया (Learning Process)
 (4) सैनिकमनोविज्ञानम् (Military Psychology)
17. Lindgren महाशयेन शिक्षामनोविज्ञानस्य परिधिः एवं त्रिभिः अंशैः सूचितः । एते -
 (1) अधिगन्ता, अधिगमप्रक्रिया, अधिगमस्य मूल्याङ्कनम्
 (2) बालमनोविज्ञानम्, शिक्षामनोविज्ञानम्, सामाजिकमनोविज्ञानम्
 (3) शिक्षामनोविज्ञानम्, अधिगन्ता, मूल्याङ्कनम्
 (4) अधिगमप्रक्रिया, बालमनोविज्ञानम्, सामाजिकमनोविज्ञानम्
18. विकासे एते अंशाः अन्तर्भवन्ति ।
 (1) हृदयम्, जीर्णाशयः, फुफ्फुशः, मस्तिष्कम् ।
 (2) मानसिक, शारीरिक, आर्थिक, शैक्षणिकाः ।
 (3) हृदयम्, मस्तिष्कम्, मानसिकः, आर्थिकः ।
 (4) शारीरिक, मानसिक, सामाजिक, सांवेगिकाः ।

19. मातृभाषा, प्रादेशिकभाषा, राष्ट्रियभाषा, सांस्कृतिकभाषा एतासु भाषासु इयं भाषा सर्वाधिकप्रभावशालिनी वर्तते ।
- (1) मातृभाषा (2) प्रादेशिकभाषा
(3) राष्ट्रियभाषा (4) सांस्कृतिकभाषा
20. संस्कृत पाठ्यक्रम निर्माणाय छात्राणाम् अयं स्तरः दृष्टव्यः ।
- (1) आर्थिकस्तरः वयः च (2) सामाजिकस्तरः दैहिक क्षमता च
(3) मानसिकस्तरः पृष्ठभूमिः च (4) कौटुम्बिकस्तरः ज्ञानस्तरः च
21. भाषायाः अध्यापनस्य चत्वार्युद्देश्यानि एतानि भवन्ति ।
- (1) श्रवणकौशलम्, भाषणकौशलम्, वाचनकौशलम्, लेखनकौशलम्
(2) एकाग्रताकौशलम्, भावग्रहणकौशलम्, अर्थग्रहणकौशलम्, सामान्यतानकौशलम्
(3) नाटककौशलम्, गद्यरचनाकौशलम्, पद्यरचनाकौशलम्, व्याकरणकौशलम्
(4) अनुवादकौशलम्, गायनकौशलम्, अभिव्यक्तिकौशलम्, धारणकौशलम्
22. छात्रशिक्षणस्य वैशिष्ट्येषु इदं नान्तर्भवति ।
- (1) व्यावसायिकानुभवः (2) क्रियात्मक कौशलम्
(3) निर्देशानुभवः (4) जटिल क्रिया
23. संस्कृतभाषायां केचन विभागाः सन्ति । ते च-
- (1) वैदिकभागः, लौकिकभागः, शास्त्रभागः, ज्ञानभागः, विज्ञानभागः च
(2) अर्थभागः, क्रीडाभागः, समभागः, दायभागः
(3) शास्त्रभागः, अर्थभागः, सूर्यभागः, ज्ञानभागः
(4) व्याकरणभागः, गद्यभागः, पद्यभागः, लौकिकभागः
24. संस्कृतभाषायाः मध्यकालः तस्मात् शतकात् आरभ्य एतत् शतकपर्यन्तं भवति ।
- (1) क्रिस्तपूर्वं सप्तमशतकपर्यन्तम्
(2) क्रिस्तपूर्वं सप्तमशतकादारभ्य क्रिस्तपरं दशमशतकपर्यन्तम्
(3) क्रिस्तपूर्वं द्वितीयशतकादारभ्य दशमशतकपर्यन्तम्
(4) क्रिस्तपरं प्रथमशतकादारभ्य द्वादशशतकपर्यन्तम्

25. अधोलिखितेषु शिक्षणसूत्रेषु एतत् दोषयुक्तं वर्तते ।
- (1) ज्ञातादज्ञानं प्रति (From known to unknown)
  - (2) सरलात् कठिणं प्रति (From simple to complex)
  - (3) ज्ञातादज्ञातम् अनुभवसामान्यं प्रति (From known to empirical-general)
  - (4) विशेषात् सामान्यं प्रति (From particular to general)
26. अत्र उपमालङ्कारस्य उदाहरणम् इदं भवति ।
- (1) विद्याधनं सर्वधनप्रधानम्
  - (2) माघे मेघे गतं वयः
  - (3) रामरावणयोर्युद्धं रामरावणयोरिव
  - (4) अम्भोरुहमिवाताम्रं मुग्धे करतलं तव
27. छन्दः शास्त्रे ज-त-ज-र गणाः भवन्ति चेत् वंशस्थवृत्तं भवति । अयं श्लोकपादः वंशस्थवृत्तं भजते ।
- (1) वाणी तव सुधा विद्वान्
  - (2) मनीषिणः सन्ति न ते हितैषिणः
  - (3) अलं महीपाल तव श्रमेण
  - (4) शिक्षा क्षयं गच्छति कालपर्ययात्
28. धावतः अश्वात् पतितवान् राजभरः । अत्र रेखाङ्कित पदस्य कारकम् इदं भवति ।
- (1) कर्तृकारकम्
  - (2) अधिकरणकारकम्
  - (3) अपादानकारकम्
  - (4) करणकारकम्
29. 'देहरक्षा' इति पदस्य समासः एषः भवति ।
- (1) तत्पुरुषः समासः
  - (2) कर्मधारयः समासः
  - (3) द्विगुः समासः
  - (4) अव्ययीभावः समासः
30. 'योद्धुं' इति पदे एषः कृत् प्रत्ययः दृश्यते ।
- (1) ल्यप् प्रत्ययः
  - (2) तुमुन् प्रत्ययः
  - (3) शतृ प्रत्ययः
  - (4) तव्यत् प्रत्ययः

PART - II

ಭಾಷೆ - II

ಕನ್ನಡ

ಸೂಚನೆ : ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಗದ್ಯಭಾಗವನ್ನು ಓದಿ ಕೇಳಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ. (31 - 38) :

ಅಮೆಜಾನ್ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದ ಕಾಡು ಭೂಮಂಡಲದ ಮೇಲಿನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣದ ಕಾಡು ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಕೊಲಂಬಿಯ ವೆನಿಜೂಲ ಪನಾಮಾದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬ್ರೆಜಿಲ್‌ನ ಅಮೆಜಾನ್ ಮುಖಜ ಭೂಮಿಯವರೆಗೂ ಇದು ಹಬ್ಬಿದೆ.

ಭಾರತ ಮಲಯ ಸುಮಾತ್ರ ವಿಯತ್ತಾಂ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಮಾನ್‌ಸೂನ್ ಕಾಡುಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆಗಾಲ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಇವು ಕೆಲವು ಕಾಲ ಮಳೆ ಇಲ್ಲದ ಬೇಸಿಗೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಮೂರು ಪರಿಸರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳ ರಚನೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಎನ್ನಬಹುದು. ಸುಮಾರು ಮುನ್ನೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದವರೆಗೂ ಮರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತವಾದರೂ ಸರಾಸರಿ ಇನ್ನೂರು ಅಡಿ ಎತ್ತರವೆಂದು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಬಹುದು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಅಂತಸ್ತಿನ ಕಾಡುಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮರಗಳ ಕೊಂಬೆ ಮತ್ತು ಎಲೆಗಳ ಸಾಂದ್ರತೆ ವಿವಿಧ ಅಂತಸ್ತಿನಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಮೇಲ್ಭಾಗ, ನಡುಭಾಗ ಮತ್ತು ನೆಲಮಟ್ಟದ ಸಸ್ಯವರ್ಗಗಳೆಂದು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ನಾವು ವಿಭಜಿಸಬಹುದು. ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ಜಾತಿಯ ಮರಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಕೋನಿಫರಸ್ ಕಾಡುಗಳು ಒಂದೇ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳೆಯುವ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಗೆಯ ಮರಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಎಲೆಗಳಿಲ್ಲದ ಖಾಲಿಜಾಗ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

31. ಭೂಮಂಡಲದ ಮೇಲಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣದ ಕಾಡು ಇಲ್ಲಿದೆ.

(1) ಅಮೆಜಾನ್ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ	(2) ವಿಯತ್ತಾಂನಲ್ಲಿ
(3) ಭಾರತದಲ್ಲಿ	(4) ಸುಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ

32. ಭಾರತ ದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

(1) ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು	(2) ಕುರುಚಲು ಕಾಡು
(3) ನಿತ್ಯಹರಿದ್ವರ್ಣದ ಕಾಡು	(4) ಮಾನ್‌ಸೂನ್ ಕಾಡು

33. 'ಮಳೆಗಾಲ' ಎಂಬ ಪದವು ಈ ಸಂಧಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ

(1) ಆಗಮ ಸಂಧಿ	(2) ಆದೇಶ ಸಂಧಿ	(3) ವೃದ್ಧಿ ಸಂಧಿ	(4) ಲೋಪ ಸಂಧಿ

34. ಉಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿನ ಮರಗಳ ಸರಾಸರಿ ಎತ್ತರ

(1) ನೂರು ಅಡಿ	(2) ಇನ್ನೂರು ಅಡಿ	(3) ಮುನ್ನೂರು ಅಡಿ	(4) ನಾಲ್ಕು ನೂರು ಅಡಿ

35. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಉಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ.
- (1) ವಿವಿಧ ಅಂತಸ್ತಿನ ಕಾಡು (2) ಬೇಸಿಗೆ ಕಾಡು
(3) ಮಾನ್‌ಸೂನ್ ಕಾಡು (4) ಮಳೆಕಾಡು
36. ಸಮಶೀತೋಷ್ಣವಲಯದ ಕೋನಿಫರಸ್ ಕಾಡುಗಳು ಒಂದೇ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಕಾರಣ
- (1) ಕೇವಲ ಕೆಲವೇ ಜಾತಿಯ ಮರಗಳಿರುವುದರಿಂದ
(2) ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಮರಗಳಿರುವುದರಿಂದ
(3) ಸಹಸ್ರಾರು ಬಗೆಯ ಮರಗಳಿರುವುದರಿಂದ
(4) ಯಾವಾಗಲೂ ಮಳೆ ಸುರಿಯುವುದರಿಂದ
37. ಈ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಗಳಿಲ್ಲದ ಖಾಲಿಜಾಗ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಇರುವುದೇ ಇಲ್ಲ
- (1) ಸಮಶೀತೋಷ್ಣ ವಲಯದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ (2) ಉಷ್ಣವಲಯದ ಕಾಡುಗಳಲ್ಲಿ
(3) ಮರಳುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ (4) ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ
38. 'ಕಾಡುಗಳನ್ನು' ಈ ಪದದಲ್ಲಿರುವ ವಿಭಕ್ತಿ
- (1) ಪ್ರಥಮಾ (2) ಪಂಚಮೀ
(3) ದ್ವಿತೀಯಾ (4) ಚತುರ್ಥಿ

ಸೂಚನೆ : ಈ ಕೆಳಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಪದ್ಯವನ್ನು ಓದಿ, ಕೇಳಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿರಿ. (39 - 45) :

ಮನಸಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸುಂಟರಗಾಳಿ !
ಧರೆಯ ಅಧರವನದುಮಿ ಮಾವು ಚಿಗಿತವು ಬನದಿ
ಒಂದೊಂದು ಕುಸುಮಕಣ ಕುಣಿಕುಣದು ಹೇಳುತಿದೆ
ನಿನ್ನ ಬರವನೆ ಸಾರಿ.

ಮಧುರ ಹೃದಯಗಳೆರಡು ಕೂಡಿದ್ದ ಬಗೆ ನೆನೆದು
ನಭದ ನೀಲಿಯ ರೂಪ ತಾಳಿರುವ ವೇದನೆಯು
ಒರಲುತಿದೆ ಕಿಡಿ ಕಾರಿ.
ಮನಸಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸುಂಟರಗಾಳಿ !

ಮನೆಯ ಹೂದೋಟದಲಿ ಮೂರು ವರುಷದವರೆಗೆ
ಮಲ್ಲಿಗೆಯ ನಗೆ ಬೀರಿ ಮೆರೆದ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿ
ಒಣಗಿ ಬೇಸಿಗೆ ಧೂಳಿ.

ಆ ಮುತ್ತು , ಅಪ್ಪುಗೆಯು ಇಂದು ಕಣ್ಣಿನ ನೀಲಿ
ಬರಿ ಭ್ರಮೆಯು ಎನ್ನಲೇ ಆಗಿ ಹೋದುದಕೆಲ್ಲ ?
ಊದು ನೆನಪಿನ ಕಾಳಿ.

ಮನಸಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಸುಂಟರಗಾಳಿ !

39. ಮಾವು ಚಿಗಿತವು ಹೀಗೆ ಬನದಿ

(1) ಕುಸುಮಕಣ ಕುಣಿಕುಣದು	(2) ಧರೆಯ ಅಧರವನದುಮಿ
(3) ಮಧುರ ಹೃದಯವನದುಮಿ	(4) ಮನಸಿನಂಗಳದಲ್ಲಿ ಕಿಡಿಕಾರಿ

40. 'ಕುಣಿಕುಣದು' ಇದು ಈ ವ್ಯಾಕರಣಾಂಶಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ

(1) ಜೋಡುನುಡಿ	(2) ಅನುಕರಣಾವ್ಯಯ
(3) ಪಡೆನುಡಿ	(4) ದ್ವಿರುಕ್ತಿ

41. ವೇದನೆಯು ಕಿಡಿಕಾರಿ ಒರಲುತಿದೆ ಏಕೆಂದರೆ

(1) ನಭದ ನೀಲಿಯ ರೂಪ ತಾಳಿರುವುದರಿಂದ	(2) ಮಧುರ ಹೃದಯಗಳೆರಡು ಕೂಡಿದ್ದ ಬಗೆ ನೆನದು
(3) ಮಧುರ ಹೃದಯದ ದುಃಖವನು ನೆನದು	(4) ಸುಂಟರಗಾಳಿಯ ರಭಸಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದರಿಂದ

42. ಮತ್ತೆ ಸುಂಟರಗಾಳಿ ಏಳುತ್ತಿರುವುದು ಇಲ್ಲಿ

(1) ಮನೆಯ ಹೂದೋಟದಲಿ	(2) ಮಧುರ ಹೃದಯದಲಿ
(3) ನಭದ ನೀಲಿಯಲಿ	(4) ಮನಸಿನಂಗಳದಲಿ

43. ಮಲ್ಲಿಗೆ ಬಳ್ಳಿ ಎಷ್ಟು ಕಾಲ ನಗೆ ಬೀರಿ ಮೆರೆದಿತ್ತು .

(1) ಮೂರು ವಾರದವರೆಗೆ	(2) ಮೂರು ವರುಷದವರೆಗೆ
(3) ಮೂರು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ	(4) ಮೂರು ವರುಷಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ

44. ಆ ಮುತ್ತು , ಅಪ್ಪುಗೆಯು ಇಂದು

(1) ನೆಪವಾಗಿದೆ	(2) ಸುಂಟರಗಾಳಿಯಾಗಿದೆ
(3) ಕಣ್ಣಿನ ನೀಲಿ ಬರಿ ಭ್ರಮೆ	(4) ಕಿಡಿಕಾರಿದೆ

45. 'ಬನ' ಇದರ ಸಮಾನಾರ್ಥಕವಲ್ಲದ ಪದ.

- (1) ವಿಪಿನ (2) ಅರಣ್ಯ (3) ವನ (4) ವಿರಿಂಚ

46. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಸರಿ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದಾಗ ಶಿಕ್ಷಕರು 'ಭೇಷ್ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದೆ' ಎಂದು ಹೇಳುವುದು

- (1) ಧನಾತ್ಮಕ ಅಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವರ್ಧನ (2) ಋಣಾತ್ಮಕ ಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವರ್ಧನ
(3) ಧನಾತ್ಮಕ ಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವರ್ಧನ (4) ಋಣಾತ್ಮಕ ಅಶಾಬ್ದಿಕ ಅಭಿವರ್ಧನ

47. ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಜ್ಞಾನದೊಂದಿಗೆ ಹೊಂದಿಸುವ, ಪಡೆದ ಹೊಸ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿವಿಧ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುವ, ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯೇ

- (1) ಪ್ರಚೋದನೆ ಬದಲಾವಣೆ ಕೌಶಲ (2) ಪಾಠ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಕೌಶಲ
(3) ವಿವರಣಾ ಕೌಶಲ (4) ಉಪಸಂಹಾರ ಕೌಶಲ

48. ಅನುಗಮನ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು

- (1) ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಥವಾ ನಿಯಮದ ಕಡೆಗೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ
(2) ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡಿಸುವರು
(3) ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೂತ್ರದ ನಿರೂಪಣೆ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಉದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸಿ ನೋಡುವರು
(4) ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ ಮತ್ತು ನಾಟಕಾಭಿನಯಕ್ಕೆ ಮಹತ್ವ ನೀಡುವರು

49. ಒಬ್ಬ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬಳಸಲು ಇದು ಅಡ್ಡಿಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

- (1) ಶಾರೀರಿಕ ನ್ಯೂನತೆ (2) ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ವಾತಾವರಣದ ಕೊರತೆ
(3) ಶಿಕ್ಷಕರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಕೊರತೆ (4) ಪೋಷಕರ ಬಡತನ

50. ಪರಿಹಾರ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಪರೀಕ್ಷೆ

- (1) ವಾರ್ಷಿಕ ಪರೀಕ್ಷೆ (2) ದೋಷನಿದಾನ ಪರೀಕ್ಷೆ
(3) ಸಂಕಲನಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆ (4) ರೂಪಣಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆ

51. ಪ್ರಚೋದನೆ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕೌಶಲದ ಘಟಕಾಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

- (1) ಚಲನೆ (2) ಧ್ವನಿ ಏರಿಳಿತ
(3) ಪೂರ್ವ ಜ್ಞಾನದ ಬಳಕೆ (4) ಆಂಗಿಕ ಚೇಷ್ಟೆಗಳು

52. ಸ್ಥೂಲ ಬೋಧನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಇದು ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ

- (1) ಮರುಬೋಧನೆಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ (2) ಬಹುಕೌಶಲಗಳ ಬೋಧನೆ
(3) ನೈಜ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ (4) ಜೀವಂತ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು

- 53.** ಇದು ಪಾತ್ರಾಭಿನಯದ ಮಹತ್ವವಲ್ಲ
 (1) ಪರಿಷ್ಕರಣ, ಸಂಪಾದನ ಕೌಶಲವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ
 (2) ಸಂಭಾಷಣ ಕಲೆಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ
 (3) ಸಮಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯ ಮಾತುಗಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ
 (4) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಚಟುವಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತದೆ
- 54.** ಇದು ಉತ್ತಮ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಗುಣಲಕ್ಷಣವಲ್ಲ
 (1) ಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು
 (2) ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿರದೆ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠವಾಗಿರಬೇಕು
 (3) ವಿಶ್ವಾಸನೀಯತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು
 (4) ಸಮಂಜಸತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿರಬೇಕು
- 55.** ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಆಲಿಸುವಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ದೋಷಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಈ ಪಾತ್ರ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿಲ್ಲ
 (1) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳತ್ತ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗಮನ ಹರಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೋಧಿಸುವುದು
 (2) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪೂರ್ವಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದು
 (3) ಲೇಖನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಬಳಸುವಂತೆ ತಿಳಿಸುವುದು
 (4) ಶಾರೀರಿಕ ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕುರಿತು ವೈದ್ಯರ ತಪಾಸಣೆಗಾಗಿ ಪಾಲಕರಿಗೆ ಸಲಹೆ ಸೂಚನೆ ನೀಡುವುದು
- 56.** 'ನಿತ್ಯ' ಇದರ ತದ್ಭವ ರೂಪ
 (1) ಸತ್ಯ
 (2) ನಿರಂತರ
 (3) ನಿಚ್ಚ
 (4) ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ
- 57.** 'ಚಾಡಿ ಹೇಳು' ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ನೀಡುವ ನುಡಿಗಟ್ಟು
 (1) ತುಟಿಬಿಚ್ಚು
 (2) ತಲೆಹಾಕು
 (3) ಕಿವಿಕೊಡು
 (4) ಕಿವಿಕಚ್ಚು
- 58.** 'ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆಯುವವನು' ಎಂಬ ಅರ್ಥ ನೀಡುವ ಪದ
 (1) ಕೃತಜ್ಞ
 (2) ಕೃಪಣ
 (3) ಕೃತಘ್ನ
 (4) ಕೃಪಾಳು
- 59.** ಪರಿಮಾಣ ವಾಚಕಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ
 (1) ಮೂರು
 (2) ಅಷ್ಟು
 (3) ಮೂಡಣ
 (4) ಕೆಂಪು
- 60.** ಕರ್ಮಧಾರಯ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಉದಾಹರಣೆ
 (1) ಒಕ್ಕಣ್ಣು
 (2) ಮುಂದಲೆ
 (3) ಅರಮನೆ
 (4) ಹೊಸಗನ್ನಡ

PART - II
Language - II
ENGLISH

Read the given story and answer the questions that follow (Q. No. 31 - 38) :

Once, a dog named 'Scoofy' lived with his friends in a small town. He ate whatever he wanted to eat and slept in the shade of an oak tree. Though he was enjoying his life in town, he was not satisfied and always hoped to have something better than what he had. One night, when all his friends were sleeping, he woke up at midnight and without saying anything to his friends, he ran away to the city. In the City, he found a house with a place in the backyard where all waste food was dumped. Scoofy ate the delicious left overs every day and turned stout in a few days.

One day, the pet dogs of the house-owner were roaming loose in the backyard. As soon as they detected Scoofy, they attacked him. They dug their sharp teeth into Scoofy's soft and stout flesh. With deep wounds and torn flesh Scoofy returned to his home town.

His old friends greeted him at once and enquired of him. After listening to him, they started laughing mockingly seeing his bad condition. Scoofy was very ashamed and said sorry to his friends.

31. Scoofy was not satisfied because he
- (1) was fed less
  - (2) was ill treated by his fellow dogs
  - (3) hoped to have something better than what he had
  - (4) wanted to see the world
32. Scoofy turned stout in a few days as he
- (1) grabbed the other dogs' food
  - (2) was fed well by the owner
  - (3) came away from the small town
  - (4) ate the delicious left overs every day
33. Scoofy ran back to his home town because
- (1) he remembered his fellow dogs
  - (2) he couldn't get food in the city
  - (3) the pet dogs of the house owner wounded him
  - (4) the owner threw him away

34. Scooby's friends
~~(1) laughed at him mockingly~~ (2) welcomed him
 (3) did not welcome him (4) felt pity for his condition
35. At the end, Scooby said sorry to his friends because
 (1) they forced him to ask sorry
~~(2) he felt ashamed of his fault~~
 (3) it was an usual habit of Scooby
 (4) it gave him pleasure
36. Scooby ate the delicious left overs everyday.
 The adjective in the given sentence is
 (1) Scooby (2) left overs ~~(3) ate~~ (4) delicious
37. One word from the passage which means "fat and solid looking especially around the waist" is
~~(1) dump~~ (2) stout (3) flesh (4) sharp
38. The opposite of "satisfied" is
~~(1) dissatisfied~~ (2) missatisfied
 (3) irsatisfied (4) insatisfied

Read the given poem and answer the questions that follow (Q. No. 39 - 45):

It is not growing like a tree
 In bulk, doth make Mom better be ;
 Or standing long an Oak, three hundred years
 To fall a log at last, dry, bald, and sere;
 A Lily of a day
 Is fairer far in May,
Although it fall and die that night
 It was the plant and flower of light !
 In small proportions we just beauties see ;
 And in short measures life may perfect be.

39. According to the poet, life is meaningful when
 (1) man is able to contribute to society
~~(2) we live a hard life with the responsibilities~~
 (3) the quantity of life is more significant than its duration
 (4) life is lived with ease

40. The main idea of the given poem is about
- (1) the growth of an Oak tree
  - (2) making man better
  - ~~(3) the beauty of Lily~~
  - (4) short life of beauty and perfection
41. The Oak tree, at the end of its life
- (1) falls and dies the same night of its bloom
  - (2) looks fairer far
  - ~~(3) is a log, dry, bald and sere~~
  - (4) becomes the tree of the light
42. The two objects contrasted in the poem are
- (1) a man and an Oak tree
  - ~~(2) an Oak tree and a lily~~
  - (3) a lily and a plant
  - (4) a tree and a plant
43. The statement which does not relate to the lily in the poem is
- ~~(1) it doesn't grow like a tree~~
  - (2) it falls and dies the same night of its bloom
  - (3) it is fairer in May
  - (4) it stands as long as an Oak
44. The correct rhyming word for 'log' is
- (1) hug
  - (2) bag
  - ~~(3) fog~~
  - (4) dig
45. "And in short measures life may perfect be"
Identify the preposition in the given sentence.
- (1) measures
  - ~~(2) and~~
  - (3) may
  - (4) in
46. Why had you gone there she asked
The correct punctuation for the given sentence is
- (1) "why had you gone there she asked"
  - (2) "why had you gone there ?" she asked.
  - ~~(3) "why had you gone there !" she asked.~~
  - (4) "why had you gone there, she asked".

47. The soldiers are the pride of the nation,
The correct question tag to be used in the above sentence is
(1) aren't they ? (2) ~~are they ?~~
(3) weren't they ? (4) were they ?
48. In _____ interesting observation, Ambedkar described _____ methods
of civil disobedience as Grammar of Anarchy.
The correct article to be filled in the blanks are
(1) a, an (2) the, the (3) an, the (4) ~~a, the~~
49. Choose the correct response.
(1) Roof - Roof's (2) City - Citys
(3) ~~Photo - Photoes~~ (4) Man - Men
50. Find the correct sequence of the sentence.
P. The houses
Q. are built of
R. in the city
S. wood and bricks
(1) P Q R S (2) R Q P S (3) ~~P R Q S~~ (4) ~~P R S Q~~
51. The main aim of the communicative language teaching is to
(1) provide communicative competency to learners
(2) ~~focus on the structure of the target language~~
(3) emphasize the use of English as a library language
(4) encourage learner to speak like native speakers of English
52. Story telling as a strategy in language teaching is aimed at
(1) learning morals
(2) ~~learning to retell the story~~
(3) engaging learners with language
(4) ~~testing the memory of the learners~~
53. The correct set of communicative activities are
(1) ~~Games, Role-plays, problem solving tasks~~
(2) Reading, writing, drill work
(3) Games, copy-writing, drill work
(4) Role-plays, copy-writing, games

54. Continuous comprehensive evaluation aims to evaluate
- (1) only the knowledge of the child
  - (2) only the reasoning skills of the child
  - (3) only to understand the child
  - (4) overall development of a child
55. The teacher's role is less dominant in a
- (1) teacher – centred method
  - (2) student – centred method
  - (3) chalk and talk method
  - (4) lecture method
56. "Students have a conversation". The principle used here is
- (1) to spend time conversing with each other
  - (2) to reflect the given task
  - (3) to be engaged in an activity
  - (4) language is for communication
57. The ability to make use of dictionary, atlas, thesaurus, etc. is
- (1) Dictionary skill
  - (2) Reading skill
  - (3) Writing skill
  - (4) Reference skill
58. Which one of the following is a low cost teaching aid for teaching English ?
- (1) Audio tape
  - (2) Video tape
  - (3) Finger puppets
  - (4) Television
59. In language teaching 'SLA' stands for
- (1) Second Language Act
  - (2) Second Language Activity
  - (3) Second Language Acquired
  - (4) Second Language Acquisition
60. Text books are a very useful tool in the hands of a language teacher because
- (1) they are easily available and
  - (2) they are the cheapest TLM
  - (3) they have content and exercises to engage children in language learning activities
  - (4) they are very colourful with full of pictures

PART - II

II - لسانی

اُردو (URDU)

اس عبارت کو غور سے پڑھئے اور مطلوبہ سوالات کے مناسب جواب کی نشاندہی دئے گئے متبادلات میں سے لکھئے۔

سر سید احمد خان نے 1817ء کو دہلی کے ایک معزز گھرانے میں آنکھیں کھولیں۔ سر سید کا اصلی نام سید احمد تھا اور "سر" کا خطاب انہیں سرکار سے ملا تھا۔ سر سید کی ابتدائی تعلیم ان کی والدہ اور نانا کی سرپرستی میں گھر پر ہوئی۔ سر سید کی والدہ نہایت سلیقہ مند خاتون تھیں۔ انہوں نے سر سید کی تربیت کچھ اس ڈھنگ سے کی کہ قوم و ملت کا جذبہ ان کی زندگی کا نصب العین بن گیا اور ساری عمر سر سید نے قوم و ملت کی خدمت میں گزار دی۔

سر سید کی تعلیمی و تہذیبی بصیرت نے ملت کو جہالت کے اندھیرے سے نکال کر مہذب طور پر چینے کا ہنر سکھایا۔ انہوں نے مخالفتوں کی پروا کئے بغیر انگریزی تعلیم پر اصرار کیا اور وقت کی ضرورت کو محسوس کرتے ہوئے اپنی قوم کو تعلیم حاصل کرنے کے لئے راغب کیا۔ ملت میں تعلیمی بیداری پیدا کر کے اس کی ذہنی پسماندگی کو دور کیا۔

سر سید نے پہلی جنگ آزادی کے بعد "اسباب بغاوت ہند" کے نام سے ایک رسالہ لکھ کر ان تمام الزامات کو رد کیا جو انگریز سرکار نے ہندوستانیوں پر عائد کئے تھے۔ سر سید نے خود حکومت کی ملازمت میں رہ کر جس دلیری و حقیقت پسندی کا ثبوت دیا اسے دیکھ کر انگریز حکمران مہبوت (حیران) ہو گئے۔ سر سید کی سفارشات کو منظور کرتے ہوئے انگریزی حکومت نے ہندوستانیوں کو پلس لیڈو کونسل میں شریک کیا اور عدلیہ کے اعلیٰ عہدوں پر بھی انہیں فائز کیا۔ اس کے علاوہ سر سید کی مجاہدانہ کوششوں کی بدولت وائسرائے کو نسل میں بھی تین ہندوستانیوں کو جگہ ملی۔ اس طرح ہندوستانیوں کو ایک وقار نصیب ہو۔

سر سید اپنے وقت کے بہت بڑے لبرل رہنما تھے جنہوں نے یہ کہا تھا "میں ہندوستان کو ایک دلہن سمجھتا ہوں، ہندو اور مسلمان دونوں قومیں اس دلہن کی دو آنکھیں ہیں۔ دلہن کی خوبصورتی تبھی برقرار رہے گی جب اُس کی دونوں آنکھیں صحیح سلامت ہوں۔"

31. سر سید احمد خان کا مقام پیدائش

(4) علی گڑھ

(3) حیدر آباد

(2) دہلی

(1) ممبئی

32. ان میں سے "سر" کا خطاب حاصل کرنے والے

(1) الطاف حسین حالی

(2) سید احمد خان

(3) سید سلیمان ندوی

(4) مولانا ابوالکلام آزاد

33. سر سید احمد خان کے دل میں قوم و ملت کا جذبہ جگانے والی شخصیت

(1) والدہ (2) دادا

(3) دادی (4) نانا

34. سر سید کی تعلیمی و تہذیبی بصیرت نے ملت کو اس اندھیرے سے نکالا

(1) غربی (2) غلامی

(3) ناخواندگی (4) جہالت

35. "معزز" کے معنی ہیں

(1) مالدار (2) ایماندار

(3) دیانت دار (4) عزت دار

36. "خدمت" کی جمع

(1) خدمات (2) خادم

(3) مخدوم (4) قدم

37. سر سید احمد خان نے مخالفتوں کی پروا کئے بغیر اس تعلیم کے حصول پر اصرار کیا

(1) اردو (2) انگریزی

(3) عربی (4) فارسی

38. سر سید احمد خان نے ملت میں اس بیداری کو بیدار کر کے ذہنی بے حسدگی کو دور کیا

- (1) فنی
(2) تعمیری
(3) تعلیمی
(4) بہیشہ وارانہ

درج ذیل غزل کو غور سے پڑھئے اور چار متبادل جواہات میں سے صحیح جواب کی نشاندہی کیجئے۔

یہ عشق نے دیکھا ہے، یہ عقل سے بہنہاں ہے

ظفرے میں سمندر ہے، ڈرے میں بہاں ہے

سو ہار ترا دامن، ہاتھوں میں مرے آیا

جب آنکھ کھلی دیکھا، اپنا ہی گریہاں ہے

بچ حسن تعین سے، ظاہر ہو کہ باطن ہو

یہ تیر نظر کی ہے، وہ فکر کا زنداں ہے

آغوش میں ساحل کے، کیا لطف سکون اُس کو

یہ جان ازل ہی سے، پروردہ طوفان ہے

اصفر سے ملے لیکن، اصفر کو نہیں دیکھا

اشعار میں سنتے ہیں، کچھ کچھ وہ نمایاں ہے

39. عشق نے ڈرے میں کیا دیکھا ہے؟

- (1) بہاں
(2) سمندر
(3) ساحل
(4) طوفان

40. غزل کے مقطع کا پہلا مصرعہ لکھئے۔

(1) سو ہار ترا دامن، ہاتھوں میں مرے آیا

(2) بچ حسن تعین سے، ظاہر ہو کہ باطن ہو

(3) اصفر سے ملے لیکن، اصفر کو نہیں دیکھا

(4) آغوش میں ساحل کے، کیا لطف سکون اُس کو

41. بے حسن تعین سے ظاہر ہو کہ باطن ہو
یہ لہجہ نظر کی ہے، وہ فکر کا زبداں ہے
درج بالا شعر میں اس صنعت کا استعمال ہوا ہے

- (1) صنعتِ تکرار
(2) صنعتِ تلمیح
(3) صنعتِ تفسیہ
(4) صنعتِ تضاد

42. "اشعار میں سنتے ہیں کچھ کچھ وہ نماہاں ہے"
مندرجہ بالا مصرعہ میں صنعتِ تکرار یہ ہے

- (1) اشعار میں
(2) سنتے ہیں
(3) کچھ کچھ
(4) نماہاں ہے

43. شاعر کے ہاتھ میں کس کا گریہاں آیا تھا؟

- (1) پڑوسی کا
(2) اپنا ہی
(3) اولاد کا
(4) والدہ کا

44. لفظ "ازل" کا ضد ہے

- (1) اہد
(2) عاہد
(3) غزل
(4) عہد

45. لفظ "ہنہاں" کے معنی ہیں

- (1) عیال
(2) ظاہر
(3) زبداں
(4) پھمپا ہوا

46. ماحول کے عناصر ترکیبی میں یہ شامل نہیں ہے

- (1) زبان
(2) خاندان
(3) سماجی ماحول
(4) مدرسے کا ماحول

47. مشہور شخصیات کے حالات زندگی اور ان کے کارناموں کی تحریر یہ کہلاتی ہے

- (1) مضمون نگاری
(2) سوانح نگاری
(3) طنز و مزاح
(4) تحریر نگاری

48. رباعی کا یہ مصرعہ ردیف اور قافیہ کا پابند نہیں ہوتا

- (1) پہلا (2) دوسرا (3) تیسرا (4) چوتھا

49. قومی نصابی چوکھٹا 2005 کی سفارش کے تحت موجودہ منصوبہ سبق ان مرحلوں پر تیار کیا جاتا ہے

- (1) 4 Es (2) 5 Es (3) 6 Es (4) 7 Es

50. سماعتی تربیت کی ایک اہم تکنیک ہے

- (1) قصہ گوئی (2) غزل گوئی

- (3) افسانہ گوئی (4) قدر پیمائی

51. فہمائشی نقطہ نظر سے آموزگار کی تین گروہ میں شناخت کی گئی ہے۔ حسب ذیل میں سے کونسا گروہ اس میں

شامل نہیں ہے؟

- (1) آزاد آموزگار (2) نیم منحصر آموزگار

- (3) منحصر آموزگار (4) شمولیتی آموزگار

52. زبان کی ذیلی شاخ کو یہ بھی کہتے ہیں

- (1) بولی (2) سماعت (3) تحریر (4) تقریر

53. گفتگو سن کر اور عبارت پڑھ کر نفس مضمون اخذ کرنا یہ کہلاتا ہے

- (1) یادداشت (2) تفہیم (3) تلفظ (4) گفتگو

54. نصاب کو جو تین حصوں میں تقسیم کیا گیا ہے۔ ان میں سے یہ اس کا حصہ نہیں ہے

- (1) ابتدائی منزل (2) انتہائی منزل (3) درمیانی منزل (4) ثانوی منزل

55. ان طریقوں میں اس بات پر زور دیا گیا ہے کہ پہلے لفظ پڑھایا جائے پھر لفظ کی تحلیل کی جائے۔

- (1) نلی کلی اور کلی نلی (2) کلیکا چیز کے (3) کھیلو اور سیکھو (4) بھلکی کارڈ کے ذریعہ

56. جو بنیاد ہماری تحریر کو مکمل اور معنی خیز بناتی ہیں وہ

- (1) سرسری مطالعہ
(2) عمدہ مطالعہ
(3) خاموش مطالعہ
(4) باآواز مطالعہ

57. معلم کو چاہئے کہ بچوں کی پڑھنے اور تحریری صلاحیت کی جانچ کرتے وقت اس امر کا خاص خیال رکھیں

- (1) مختصر جواب لکھے ہیں یا نہیں
(2) کسی کی مدد لئے بغیر خود سے لکھے ہیں یا نہیں
(3) پاک و صاف تحریر میں لکھے ہیں یا نہیں
(4) موثر زبان استعمال کرنے کی مہارت پیدا ہوئی یا نہیں

58. کس ماہر نفسیات کے مطابق بچوں کی آموزش میں ان کا سماجی ماحول اہم کردار ادا کرتا ہے؟

- (1) برونر (Bruner)
(2) وائگوٹسکی (Vygotsky)
(3) کرشن (Krashen)
(4) رائبرن (Ryburn)

59. کسی فرد کو خواندہ کہلانے کے لئے اتنا کافی ہے

- (1) اپنی علاقائی زبان میں بولنے کے قابل ہو
(2) اپنی قومی زبان میں بولنے کے قابل ہو
(3) وہ کسی بھی زبان میں با معنی طور پر پڑھنے لکھنے کے قابل ہو
(4) صرف مادری زبان میں بولنے کے قابل ہو

60. یہ وہ زبان ہے جو بچہ اپنے والدین سے حاصل کرتا ہے

- (1) مادری زبان
(2) اسکولی زبان
(3) علاقائی زبان
(4) سماجی زبان

PART - II
மொழி - II
தமிழ் (TAMIL)

கீழே கொடுக்கப்பட்டுள்ள பகுதியைப் படித்துணர்ந்து 31 முதல் 38 வரையிலான வினாக்களுக்குரிய விடைகளை எழுதுக.

ஓர் ஆற்றங்கரை அருகே நாவல் மரம் ஒன்று இருந்தது. அம்மரத்தில் நிறைய நாவற்பழங்கள் இருந்தன. குரங்கு அவற்றைப் பறித்து உண்ணும் போது சில பழங்கள் ஆற்றுக்குள் விழுந்தன. அந்த ஆற்றில் உள்ள முதலை அவற்றை உண்டது. “இப்பழங்கள் எவ்வளவு சுவையாக இருக்கின்றன; நானும் இப்பழங்களை உண்ணும் குரங்கின் ஈரலும் சுவையாக இருக்குமே!” என எண்ணியது. குரங்கைக் கொன்று ஈரலைத் தின்னத் திட்டம் போட்டது. ஆழமான பகுதிக்கு அழைத்துச் சென்ற முதலை “குரங்கே! நான் உன் ஈரலைத் தின்னப் போகிறேன்” என்றது. உடனே குரங்கு “இதை முன்பே கூறியிருந்தால் என் ஈரலைக் கொண்டு வந்திருப்பேன். ஈரலை மரத்தில் வைத்து விட்டு வந்து விட்டேன்” என்றது. கரையில் விட்டால் ஈரலை எடுத்து வருகிறேன் என்றது குரங்கு. முதலை குரங்கைக் கரையில் கொண்டு வந்து விட்டது. குரங்கு தப்பினேன் பிழைத்தேன் என்று மரத்தில் தாவியது. “தீயவருடன் நட்புக் கொள்ளக் கூடாது” என்று தாய்க்குரங்கு கூறியது நினைவுக்கு வந்தது.

31. ஆற்றங்கரை அருகே இருந்த மரம்
(1) புளிய மரம்	(2) வேப்ப மரம்
(3) நாவல் மரம்	(4) ஆல மரம்
32. குரங்கின் ஈரலைத் தின்னத் திட்டம் தீட்டியது
(1) திமிங்கலம்	(2) முதலை
(3) ஆமை	(4) நரி
33. குரங்கு தப்பினேன் பிழைத்தேன் என்று தாவிய இடம்
(1) மரம்	(2) மலை
(3) பள்ளம்	(4) செடி

34. 'தீயவருடன் நட்புக் கொள்ளக் கூடாது' என்றது
 (1) தந்தைக் குரங்கு (2) தாய்க்குரங்கு
 (3) அக்கா குரங்கு (4) அண்ணன் குரங்கு
35. 'நிறைவு' என்ற சொல்லின் எதிர்ச்சொல்
 (1) மிகுதி (2) உயர்வு (3) அதிகம் (4) குறைவு
36. 'போகின்றேன்' சொல் உணர்த்தும் காலம்
 (1) இறந்த காலம் (2) நிகழ் காலம்
 (3) எதிர்காலம் (4) வசந்த காலம்
37. தீயவர் -எதிர்ச்சொல்
 (1) நல்லவர் (2) கொடியவர் (3) வஞ்சகர் (4) கள்வர்
38. குரங்கு-இது
 (1) ஆண்பால் (2) பெண் பால்
 (3) ஒன்றன் பால் (4) பலர் பால்

கீழ்வரும் செய்யுளைப் படித்து, கொடுக்கப்பட்டுள்ள 39 முதல் 45 வரையிலான வினாக்களுக்குரிய விடைகளை எழுதுக.

ஒரு பூதம் வருகிறது
 உலக பூதம்
 கோட்டு சூட்டு அணிந்த
 நாகரிக பூதம்
 மாடி மனைகளை
 மேலும் மேலும் விண்ணில் ஏற்றுமாம் !
 குடிசைகளை மிதித்து
 குழிக்குள் தள்ளுமாம் !
 வேலையிழந்த சிற்றூர் மக்களே !
 ஒரே துடைப்பத்தில் வாரிப் பெருக்கி
 நகரத் தொட்டிகளில்
 குப்பையாய்க் கொட்டுமாம் !

“நில்லாய் நெடும் பூதமே !
 ஊரழிக்க வந்த உன்
 ஊர்ச் சொல்லிப் போ !” என்றேன்
 கடைவாயில் தேசங்கள் ஒழுக
 “யாதும் ஊரே யாவரும் கேளிர்” என்றது
 “பேர் என்ன சொல்” என்றேன்
 “உலகமயமானவன்” என்றது
 - வைரமுத்து

39. பூதத்தின் ஆடை

(1) கைலி, துண்டு	(2) கோட்டு, சூட்டு
(3) வேட்டி, சட்டை	(4) பாவாடை, தாவணி

40. பூதம் குழிக்குள் தள்ளியது

(1) மாடி வீடுகள்	(2) தனி வீடுகள்
(3) அடுக்குமாடி வீடுகள்	(4) குடிசைகள்

41. வேலையிழந்த மக்கள் இவர்கள்

(1) சிற்றூர் மக்கள்	(2) நகர மக்கள்
(3) பேரூர் மக்கள்	(4) மாநகர மக்கள்

42. பூதத்தின் பெயர்

(1) அறிவுமயமானவன்	(2) வெண்பூதம்
(3) உலகமயமானவன்	(4) கரிய பூதம்

43. கேளிர்-இதன் பொருள்

(1) பகைவர்	(2) உறவினர்	(3) சேவகர்	(4) மருத்துவர்

44. “இழந்த” - இதன் எதிர்ச்சொல்

(1) பெற்ற	(2) இருக்கும்	(3) இல்லாத	(4) பறந்த

45. “ஓமுக” - இது

(1) வினையெச்சம்	(2) பெயரெச்சம்
(3) உரிச்சொல்	(4) இடைச்சொல்

46. ஒருவரின் எண்ணத்தை வெளிப்படுத்தும் இன்றியமையாக் கருவி

(1) கைப்பேசி	(2) தொலைப்பேசி
(3) மொழி	(4) அஞ்சலகம்

47. மாணவர்களின் சிந்தனை ஆற்றலை வளர்க்க ஆசிரியர் செய்ய வேண்டுவது

(1) திருத்தமாக பேச வைத்தல்	(2) படிக்க வைத்தல்
(3) எழுத பயிற்சியளித்தல்	(4) சொற்களஞ்சியத்தைப் பெருக்குதல்

48. மாணவர்களின் பேச்சுத்திறனை வளர்ப்பது

(1) உரையாடல்	(2) தகவல்கள்
(3) விடுகதை	(4) வசனங்கள்

49. மாணவர்களுக்கு மகிழ்ச்சியையும் உற்சாகத்தையும் தருவது

(1) செய்திகள்	(2) கதைகள்
(3) கட்டளைகள்	(4) வேண்டுகோள்

50. மிகுதியான பாடங்களை நீண்ட நேரம் படிக்க துணையாக இருக்கும் முறை

(1) வாய்க்குள் படித்தல்	(2) வாய் விட்டு படித்தல்
(3) உரக்கப் படித்தல்	(4) தொடர்பு படுத்தி படித்தல்

51. மாணவர்களின் செயல் அனுபவம் பெறுகின்ற கற்றல் முறை

(1) சோதனை முறை	(2) விளையாட்டு முறை
(3) செயல் திட்ட முறை	(4) நடிப்பு முறை

52. நம் மூதாதையரின் வாழ்க்கையைப் பற்றிக் கூறும் கதைகள்

(1) வரலாற்றுக் கதைகள்	(2) இயற்கைக் கதைகள்
(3) மோகினிக் கதைகள்	(4) அறிவியல் கதைகள்

53. மாணவர்கள் கருத்து வளம் பெற உதவுவது
 (1) கலை மன்றம் (2) விளையாட்டுக் கழகம்
 (3) இலக்கிய மன்றம் (4) சாரணர் படை
54. சமூகத்தின் உயிர்நாடி
 (1) நாடக அரங்கம் (2) நூலகம்
 (3) பள்ளி வளாகம் (4) தொழிலகம்
55. ஆசிரியர் சொல்வதைக் கேட்டு மாணாக்கர் பார்க்காமல் எழுதுவது
 (1) சொல்லுவதெழுதுதல் (2) குறிப்பெடுத்தல்
 (3) பார்த்தெழுதுதல் (4) நகல் எடுத்தல்
56. தமிழ் மொழியில் உள்ள "தனிநிலை" எழுத்து
 (1) உயிரெழுத்து (2) மெய்யெழுத்து
 (3) ஆய்தம் (4) உயிர்மெய்
57. பல திசைகளில் வழங்குகின்ற சொற்களை தமிழில் வந்து வழங்குவது
 (1) வடசொல் (2) திசைச்சொல்
 (3) இயற்சொல் (4) திரிசொல்
58. "முருகன்" உணர்த்தும் பால் வகை
 (1) பலர்பால் (2) பெண்பால் (3) ஆண்பால் (4) ஒன்றன் பால்
59. "திருவள்ளுவர் திருக்குறளை இயற்றினார்" இதில் இடம் பெற்றுள்ள எழுவாய்
 (1) திருக்குறள் (2) திருவள்ளுவர்
 (3) இயற்றினார் (4) பயனிலை
60. காரணப் பெயரைச் சுட்டுக
 (1) மலை (2) கடல் (3) காற்று (4) பறவை

PART - II

భాష - II

తెలుగు (TELUGU)

సూచన : క్రింది పేరాను చదివి **31** నుండి **38** వరకు గల ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానం ఎన్నుకోండి.

హిందూ సమాజాన్ని పట్టి పీడించిన పీడిస్తున్న దురాచారాలలో సతీసహాగమనం, బాల్య వివాహాలు, వితంతు పునర్వివాహాలపై ఆంక్షలు, అస్పృశ్యత ముఖ్యమైనవి నేటి సమాజంలో ముఖ్యమైన సాంఘిక దురాచారం వరకట్నం. దాని కంటే ముందు సంప్రదాయక హిందూ సమాజంలో కన్యాశుల్కం అమలులో ఉండేది. అందుకు హిందువుల ఆచారాలలోని అష్టవివాహాలలో ఒకటైన అనుర వివాహం కారణం. అనగా వధువు తండ్రికి కొంత సొమ్మును శుల్కంగా చెల్లించి భార్యను సొందే పద్ధతి అని అర్థము.

హిందూ వివాహ విధానములలోని బ్రహ్మ వివాహము నేటి వరకట్న దురాచారానికి దోహదం చేసినట్లు చెప్పవచ్చు. వధువుతోపాటు కొన్ని నగలను, వస్తువులను వరుడికి బహుమతిగా ఇచ్చే ఆలవాటు ఉన్నత కులాలలో ప్రారంభమైంది. వరకట్నం ఎంత ఇవ్వాలి అనేది యువకుని చదువు, వృత్తి అతని ఆస్తి మొదలగు విషయాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

- 31.** ఇది హిందూ సమాజాన్ని పట్టి పీడిస్తున్న దురాచారాలలో ఒకటి.
(1) వివాహ సంబంధం	(2) బాల్య వివాహాలు
(3) బ్రహ్మచారి వ్యవస్థ	(4) అవిద్య
- 32.** హిందూ సమాజంలోని వివాహాలు మొత్తం
(1) నవవిధ వివాహాలు	(2) సప్తవిధ వివాహాలు
(3) దశవిధ వివాహాలు	(4) అష్టవిధ వివాహాలు
- 33.** వరకట్నానికి ముందుగల దురాచారం
(1) కన్యాశుల్కం	(2) వరవిక్రయం
(3) కులాంతరం	(4) అస్పృశ్యత
- 34.** ఈ వివాహ పద్ధతి వరకట్న విధానానికి దోహదం చేసింది
(1) విషయ వివాహ పద్ధతి	(2) గాంధర్వ వివాహ పద్ధతి
(3) బ్రహ్మ వివాహ పద్ధతి	(4) కన్యా వివాహ పద్ధతి
- 35.** వధువు తండ్రికి కొంత సొమ్ము 'శుల్కం' లా చెల్లించి భార్యను సొందడం
(1) బ్రాహ్మణ వివాహం	(2) చైప వివాహం
(3) సారమార్థిక వివాహం	(4) అనుర వివాహం

36. వధువుతో పాటు కొన్ని నగలు, వస్తువులను వరుడికి బహుమతిగా ఇచ్చే అలవాటు వీరిలో ప్రారంభమైంది.
(1) అణగారిన కులాలలో	(2) ఉన్నత కులాలలో
(3) మధ్యతరగతి కులాలలో	(4) విదేశీయులలో

37. దురాచారాలు - ఇది ఈ సంధియగును.
(1) సవర్ణదీర్ఘ సంధి	(2) అకార సంధి
(3) గుణ సంధి	(4) వృద్ధి సంధి

38. రాక్షసులు, దానవులు - వీటికి పర్యాయపదం
(1) కిన్నరులు	(2) వేల్పులు
(3) అసురులు	(4) భూసురులు

నూచన : క్రింది పద్యము చదివి 39 నుండి 45 వరకు గల ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానం ఎన్నుకోండి.

మేరు నగము వంటి ధీరత కలిగియు
పరమ శివుడు తనదు పదములంట
ఇంచుకంచు చంచలించె పర్వతరాజు
దేవ దేవుడన్న భావనమున

39. పర్వతరాజు ఇటువంటి ధీరత కలవాడు
(1) వింద్య నగము	(2) మేరు నగము
(3) శేషగిరి	(4) తుహినాద్రి

40. పర్వత రాజు పాదాలకు నమస్కరించడానికి వీరు వచ్చారు
(1) విష్ణువు	(2) బ్రహ్మ
(3) శివుడు	(4) ఇంద్రుడు

41. ఇంచు కంచు చంచలించెడి వారు
(1) వింధ్యరాజు	(2) పర్వతరాజు
(3) ఇంద్రుడు	(4) శివుడు

42. పర్వతరాజు దేవదేవుడని వీరు భావించారు
(1) విష్ణువు	(2) బ్రహ్మ
(3) ఇంద్రుడు	(4) శివుడు

43. దేవదేవుడు - ఇది ఈ సమాసమగును
(1) ప్రథమా తత్పురుష సమాసం	(2) షష్ఠీ తత్పురుష సమాసం
(3) పంచమీ తత్పురుష సమాసం	(4) సప్తమీ తత్పురుష సమాసం

44. చంద్రుడు, ప్రభువు - వీటికి నానార్థములనిచ్చు పదం

(1) రాజు	(2) మంత్రి
(3) సైనికుడు	(4) భృత్యుడు

45. నగము - దీనికి వ్యుత్పత్యర్థము

(1) గమనము కలదు	(2) గమనము లేనిది
(3) గమనించదగినది	(4) అగమ్యమైనది

సూచన : 46 నుండి 60 వరకు గల ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాన్ని ఎన్నుకోండి.

46. బుద్ధి జీవుల అనుభవాల అభివ్యక్తే భాష అని చెప్పినవారు.

(1) హెగెల్	(2) ఇజ్జర్
(3) హకెట్	(4) సైమన్ పాటర్

47. వీటిని పరుషాలు అంటారు.

(1) య, ర, ల, శ, వ	(2) జ, ఞ, ణ, న, మ
(3) క, చ, ట, త, వ	(4) గ, జ, డ, ద, బ

48. మానవుడి వాక్ అవయవాల నుంచి ఉత్పన్నమైన భాషా విజ్ఞానానికి ఉపయోగపడే ప్రతి శబ్దాన్ని ఇలా అంటారు.

(1) ధ్వని	(2) వర్ణం
(3) అక్షరం	(4) స్థానం

49. స్పష్టంగా రాయడం అనగా

(1) పఠనం	(2) భాషణం
(3) లేఖనం	(4) శ్రవణం

50. నన్నయ యుగం

(1) 12 వ శతాబ్ది	(2) 14 వ శతాబ్ది
(3) 13 వ శతాబ్ది	(4) 11 వ శతాబ్ది

51. పాశ్చాత్య సాహిత్య ప్రభావంవల్ల వెలసిన సాహిత్య ప్రక్రియ

(1) జీవిత చరిత్రలు	(2) స్వీయ చరిత్రలు
(3) యాత్రా చరిత్ర	(4) జానపద సాహిత్యం

52. వాగేంద్రియాలను కదిలించకుండా, చూపులను పఠనాంశం మీద నడిపిస్తూ విషయ గ్రహణ చేస్తూ మనస్సులో చదవడాన్ని
- (1) విస్తార పఠనం (2) మౌన పఠనం
(3) క్షుణ్ణ పఠనం (4) ప్రకాశ పఠనం
53. విద్యార్థులు వైయక్తికంగా చేసే కృత్యాలు
- (1) జట్టు కృత్యాలు (2) శోధన కృత్యాలు
(3) సమూహ కృత్యాలు (4) వ్యక్తిగత కృత్యాలు
54. ఉపాధ్యాయుడే సర్వస్వం అన్న రీతిలో అంతా తానే అని భావించి, బోధించడం
- (1) సారాంశ పద్ధతి (2) తాత్పర్య పద్ధతి
(3) ప్రతిపదార్థ పద్ధతి (4) ప్రశంసన పద్ధతి
55. తమ పాఠశాలను గాని, పాఠశాల తోటను గాని వర్ణిస్తూ వ్యాసం రాయమనడం
- (1) అనుకరణ (2) అభివర్ణన
(3) ప్రశంస (4) ప్రకల్పన
56. ప్రతిజ్ఞ - దీనికి వికృతి పదం
- (1) ఒట్టు (2) ప్రమాణం
(3) ప్రతిన (4) ఆనతి
57. న, జ, భ, ఙ, ఞ, ణ, రలు - ఈ పద్యానికి చెందిన గణాలు
- (1) ఉత్పలమాల (2) చంపకమాల
(3) శార్దూలం (4) మత్తేభం
58. చేతన, చేన్, తోడన్, తోన్, - ఇవి ఈ విభక్తికి చెందిన ప్రత్యయాలు
- (1) ప్రథమా (2) ద్వితీయా
(3) చతుర్థి (4) తృతీయా
59. శంభుడు అనగా
- (1) శివుడు (2) విష్ణువు
(3) బ్రహ్మ (4) వినాయకుడు
60. జానకి కోకిలలా అందంగా పాడుతోంది - ఇది ఈ అలంకారానికి చెందినది.
- (1) రూపకాలంకారం (2) ఉపమాలంకారం
(3) ఉత్పేక్షాలంకారం (4) శ్లేషాలంకారం

PART - II

भाषा - II

मराठी (MARATHI)

सूचना : खालील उतारा वाचा आणि त्यावरिल प्रश्नांच्या उत्तराचा योग्य पर्याय निवडा. (प्रश्न क्र. 31 - 38)

बाबांना कीर्तनाइतकंच परिसराच्या स्वच्छतेचं महत्त्व वाटे; म्हणूनच हातात खराटा घेऊन ते प्रथम परिसर स्वच्छ करित आणि मग कीर्तनाची सुरुवात होई. हा झाडू मारणारा बुवा काय कीर्तन सांगणार ? या विचाराने कुटाळ्या करणाऱ्या लोकांना बाबांचा हा विचार अंतर्मुख करी. विनोद, बोलण्यातला चढ-उतार, खडा आवाज, व्यवहारातले दृष्टांत, श्रोत्यांशी हितगुज करित ते कीर्तनात रंग भरत, मध्येच भजनाचा गजर आणि जयजयकार होई. आपल्या गावच्या मंदिराच्या आवारात केवढं मोठे चैतन्य आज उभे राहिलंय, याचा प्रत्येकाला प्रत्यय येई. म्हणूनच बाबांचे कीर्तन म्हणजे वक्ता-श्रोत्यांमधील उत्स्फूर्त चैतन्याचा मूर्तिमंत आविष्कार असे. सामाजिक जीवन सुसह्य होण्यासाठी प्रत्येकाने जागे असायला हवे. पारमार्थिक हित आणि प्रापंचिक हित या दोहोंतही माणूस जागरूक हवा. त्यासाठी बाबांनी कीर्तनाद्वारे भ्रमंती करून जनजागरणाची मोहीमच उघडली. गावोगावी भ्रमंती केली. लोक जमू लागले. बाबांचे कीर्तन मोठ्या श्रद्धेने ऐकू लागले. त्यांचे सामाजिक चिंतनाचे विचार समाजाला आवडू लागले.

- 31.** बाबांना कीर्तनाइतकंच याचे महत्त्व वाटे
 (1) भजनाचे (2) भोजनाचे (3) स्वच्छतेचे (4) भक्तीचे
- 32.** बाबांच्या बदलचा हा विचार लोकांना अंतर्मुख करी.
 (1) झाडू मारणारा बुवा काय कीर्तन सांगणार ?
 (2) झाडू मारणारा बुवा काय स्वच्छता करणार ?
 (3) स्वच्छता आणि बुवा यांचा काय संबंध ?
 (4) बाबांची भक्ती
- 33.** बाबा प्रथम परिसर स्वच्छ करित आणि मग याची सुरुवात करित.
 (1) भोजनाची (2) कीर्तनाची (3) महाप्रसादाची (4) स्वच्छतेची
- 34.** बाबांचे कीर्तन म्हणजे
 (1) वक्ता व श्रोता यांच्यातील बहिष्कार
 (2) वक्ता व श्रोता यांच्यातील द्वेष
 (3) वक्ता-श्रोत्यांमधील उत्स्फूर्त चैतन्याचा मूर्तिमंत आविष्कार
 (4) वक्ता आणि श्रोता यांच्यातील संभाषण

35. बाबांनी कीर्तनाद्वारे याची जनजागरण मोहिम उघडली.

- (1) भजन व कीर्तनाची
(3) परिसर प्रदूषणाची

- (2) कीर्तन व महाप्रसादाची
(4) पारमार्थिक हित आणि प्रापंचिक हित

36. बाबांच्या कीर्तनात या मूळे रंग भरे.

- (1) श्रोत्यांशी वाईट वागल्याने
(3) श्रद्धा व अंधश्रद्धा वाढविल्याने

- (2) श्रोत्यांशी हितगुज केल्याने
(4) कठोर बोलण्याने

37. या दोन्हीमध्ये माणूस जागरूक हवा.

- (1) पारमार्थिक हित आणि प्रापंचिक हित
(2) स्वच्छता आणि प्रदूषण
(3) भजन आणि जत्रा
(4) भजन आणि कीर्तन

38. वरिल उताऱ्यास योग्य शिर्षक हे आहे.

- (1) भजन (2) कीर्तन (3) प्रवचन (4) समाज प्रबोधन

सूचना : खालील कविता वाचा आणि त्याखाली दिलेल्या प्रश्नांच्या उत्तरांचा योग्य पर्याय निवडा.
(प्र. क्र. 39 - 45)

धरणीवरती सुरू जाहले
मुग्ध नृत्य मोराचे
त्याक्षणी आकाशा घरी
शब्दयुद्ध जोराचे
खबरदार जर या खेपेला
द्याला तीजला काही
धरणी आहे नणंद
येथे वीज भावजयी
गगन आपुले करतच होते
कर्तव्याचे पालन
वाटे त्याला सजुन व्हावी
बहिण सुंदर मालन

अमृतधारा वाहीत राही
 बहिणीला आहेर
 धरणी गाते मनात ओव्या
 सोन्याचे माहेर
 कडकडून ती वीज म्हणे
 हिरवा शालू फाडावा
 धरणीने फाटकाच शालू
 पुन्हा पुन्हा जोडावा
 सरेल सरेल पाणी सारे
 प्रेम कसे सरणार
 बंधुप्रेम ते थोर जगी
 वीज काय करणार!

39. गगन याचे पालन करत होते.
 (1) जबाबदारीचे (2) कर्तव्याचे (3) हक्काचे (4) मर्यादाचे
40. येथे धरणी नणंद आहे तर वीज
 (1) भावजय (2) बहिण (3) भावोजी (4) भ्रतार
41. धरणीवर याचे नृत्य सुरू होते.
 (1) विजेचे (2) नृत्यांगनाचे (3) मोराचे (4) अमृतधारांचे
42. कवितेतील माहेर असे आहे.
 (1) प्रेमाचे (2) लाडाचे (3) हक्काचे (4) सोन्याचे
43. या जगात हे थोर आहे.
 (1) सौंदर्य (2) निसर्ग (3) बंधुप्रेम (4) जिव्हाळा
44. या कवितेनुसार सगळे सरेल पण हे सरणार नाही.
 (1) प्रेम (2) द्वेष (3) मोह (4) मंत्र
45. धरणी मनात हे गात आहे.
 (1) अभंग (2) ओव्या (3) भजन (4) भाऊड

46. मंदगतीने शिक्षणाच्या बालकास याची गरज असते.
(1) कोणत्याही मदतीची गरज नाही (2) थोड्याफार मदतीची
(3) अतिरिक्त सहाय्यतेची (4) विशेष सहाय्यतेची
47. शिक्षकांनी खालील अध्यापनाच्या पद्धतीचा सराव करणे आवश्यक आहे.
(1) आंतरक्रियात्मक पद्धती (2) व्याख्यान पद्धती
(3) वर्णनात्मक (4) यापैकी कोणतीही नाही
48. भाषा विषयातील संबोधाचे दुसरे नाव हे आहे.
(1) कल्पना (2) अध्यापन (3) अध्ययन (4) संकल्पना
49. लघुनिबंधाचा उद्देश हा असतो.
(1) जनजागृती (2) प्रबोधन (3) क्रांती (4) मनोरंजन
50. काव्यलेखनास याची आवश्यकता असते.
(1) दोन रेघी वही (2) वेळ (3) प्रतिभा (4) चार रेघी वही
51. शिक्षकाच्या या कृतीमूळे विद्यार्थी स्वयंअभ्यासाकडे वळतील.
(1) ग्रंथालयाच्या वापराबाबत विद्यार्थ्यांचे उद्बोधन करणे
(2) चक्रमुद्रित साहित्य देणे
(3) क्षेत्रभेटीचे आयोजन करणे
(4) विद्यार्थ्यांना वैयक्तिक प्रकल्प तयार करण्यास सांगणे
52. शिक्षणामुळे व्यक्तीचा हा विकास होणे सर्वात गरजेचे आहे.
(1) शारिरिक (2) व्यक्तीमत्त्वाचा
(3) आर्थिक (4) मानसिक व आर्थिक
53. हे शिक्षकाचे अधिक महत्त्वाचे काम होय.
(1) अवांतर कार्यक्रमात भाग घेणे
(2) हजेरीची नोंद पूर्ण ठेवणे
(3) विद्यार्थ्यांची चूक शोधून शिक्षा करणे
(4) अभ्यासक्रम पूर्ण करणे

54. शिक्षकाचे व्यक्तीमत्व या स्वरूपात पूरक असले पाहिजे.
(1) लोकशाही	(2) हकूमशाही
(3) राजेशाही	(4) घराणेशाही
55. सुलेखन हा लेखनाचा हा प्रकार आहे.
(1) अंतरंग	(2) प्रयोजन
(3) बाह्यांग	(4) वरील सर्व
56. मरणात खरोखर जग असते-अलंकार ओळखा.
(1) विरोधाभास	(2) अर्थान्तरन्यास
(3) स्वभावोक्ती	(4) दृष्टान्त
57. तळे राखील तो पाणी चाखील म्हणजे
(1) तळे राखणाऱ्यालाच त्याचे पाणी मिळेल
(2) पाणी मिळविण्यासाठी काम केले पाहिजे
(3) प्रत्येकाने काही मिळविण्यासाठी काम केले पाहिजे
(4) आपल्याकडे सोपविलेल्या कामाचा प्रत्येक मनुष्य थोडातरी फायदा करून घेतोच
58. शिक्षकांनी विद्यार्थ्यांना शिकवावे-प्रयोग ओळखा.
(1) कर्तरी	(2) कर्मणी
(3) भावे	(4) कर्म कर्तरी
59. 'मी निबंध लिहिला आहे' या वाक्याचे पूर्ण भूतकाळी वाक्य हे आहे.
(1) मी निबंध लिहिला होता
(2) मी निबंध लिहिला
(3) मी निबंध लिहित होतो
(4) मी निबंध लिहित आहे
60. विसर्ग म्हणजे
(1) श्वास घेणे	(2) श्वास सोडणे
(3) विराम घेणे	(4) ध्वनी करणे

PART - II
भाषा - II
हिन्दी (HINDI)

निर्देश : (प्रश्न संख्या 31 से 37 तक) निम्नलिखित गद्यांश की पंक्तियों को पढ़कर निम्न प्रश्नों के सबसे उचित उत्तर के विकल्प को चयन कीजिए ।

यदि हम सुनने के साथ-साथ सुनाते भी हैं, अर्थात् वार्तालाप भी करते हैं तो बातें याद रहने की संभावना काफी अधिक रहती है इसलिए भाषण तो हमें याद नहीं रहते परंतु वार्तालाप हम भूलते नहीं हैं । सुनने के लिए पुराना भूलना भी जरूरी है । बुद्धि के पास वह शक्ति है जिससे वह सुनी हुई बातों का सार निकालकर बाकी विस्तार को भुला देती है, तभी हम नई बातें सुन सकते हैं । दो कान इसलिए हैं कि सुनने को इतना कुछ है कि एक कम पड़ता है । प्रकृति ने हमें मुख एक ही दिया है इसलिए कि सुनो ज्यादा बोलो कम । सामनेवाले की बात ध्यान से सुनना एक प्रकार की गतिविधि है ।

सुनने की कला आज दुर्लभ होती जा रही है । शोध बताते हैं कि हम जितना सुनते हैं, उसका मात्र बीस प्रतिशत ही हमें याद रहता है । सुनी बातों में से तीन दिन बाद केवल दस प्रतिशत ही याद रहता है । इसके अलावा सुनने और समझने के बीच हमारा पूर्वाग्रह, पूर्व जानकारी, पूर्व अर्जित ज्ञान भी प्रभाव डालता है ।

31. भाषण और वार्तालाप में यह अंतर है

- (1) भाषण लंबा होता है, वार्तालाप संक्षिप्त होती है
- (2) भाषण में हम बोलते हैं, वार्तालाप में सुनते हैं
- (3) भाषण रोचक नहीं होता, वार्तालाप रोचक होता है
- (4) भाषण में केवल बोलना होता है, वार्तालाप में सुनना और बोलना दोनों होते हैं

32. हमें इसलिए कम बोलने की आदत डालनी चाहिए क्योंकि

- (1) अधिक बोलने से दूसरों को बुरा लगता है
- (2) अधिक बोलने से थक जाते हैं
- (3) प्रकृति ने हमें मुख एक ही दिया है
- (4) प्रकृति ने हमें एक ही जीभ दिया है

33. 'पूर्वाग्रह' में संधि है

(1) गुण संधि	(2) यण् संधि
(3) वृद्धि संधि	(4) दीर्घ संधि

34. इस गद्यांश में बुद्धि की ऐसी महत्वपूर्ण शक्ति का उल्लेख है
 (1) बुद्धि सदैव नई बातें सुनती है। (2) बुद्धि सुनकर याद कर लेती है।
 (3) बुद्धि सुनकर सार ग्रहण करती है। (4) बुद्धि विस्तार को तुरंत भूल जाती है।
35. सुनकर समझने को यह तत्व प्रभावित करता है
 (1) पूर्वाग्रह (2) पूर्व जानकारी (3) पूर्व आर्जित ज्ञान (4) उपरोक्त सभी
36. लेखक के अनुसार यह महत्वपूर्ण है
 (1) सुनकर याद रखना (2) सुनना
 (3) ध्यान से सुनना (4) ध्यान से सुनकर सारतत्व ग्रहण करना
37. पुराना शब्द का विलोम शब्द है
 (1) प्राचीन (2) पुराण (3) नवीन (4) प्रवीण

निर्देश : (प्रश्न संख्या 38 से 45 तक) निम्नलिखित पद्यांश की पंक्तियों को पढ़कर निम्न प्रश्नों के सबसे उचित विकल्प का चयन कीजिए।

करके ऐसा काम दिखा दो, जिस पर गर्व दिखाई दे।
 इतनी खुशियाँ बाँटो सबको, हर दिन पर्व दिखाई दे।
 हरे वृक्ष जो काट रहे हैं, उन्हें खूब धिक्कारो,
 खुदभी पेड़ लगाओ इतने, धरती स्वर्ग दिखाई दे।
 कोई मानव शिक्षा से भी, वंचित नहीं दिखाई दे।
 सरिताओं में कूड़ा-करकट, संचित नहीं दिखाई दे।
 वृक्ष रोपकर पर्यावरण का संरक्षण ऐसा करना,
 दुष्ट प्रदूषण का भय भू पर, किंचित नहीं दिखाई दे।
 हरे वृक्ष से वायु प्रदूषण का, संहार दिखाई दे।
 हरियाली और प्राणवायु का, बस अंबार दिखाई दे।
 जंगल के जीवों के रक्षक, बनकर तो दिखला दो,
 जिससे सुखमय प्यारा-प्यारा, ये संसार दिखाई दे।

38. हमें इसलिए पेड़ लगाना चाहिए
 (1) धरती को स्वर्ग बनाने के लिए (2) धरती को प्रदूषित करने के लिए
 (3) धरती को विनाश करने के लिए (4) धरती को नरक बनाने के लिए

- 39.** नदियाँ ऐसी हो
- (1) सुखमय प्यारा-प्यारा हो (2) प्रदूषित हो
(3) कचरा संचित न हो (4) संरक्षण किंचित भी न हो
- 40.** हरे वृक्ष हमें इसलिए चाहिए
- (1) प्राणवायु का संहार करने के लिए (2) प्रदूषण को बढ़ावा देने के लिए
(3) प्रदूषण का डर भगाने के लिए (4) पर्यावरण का क्षरण करने के लिए
- 41.** कविता के अनुसार धरती को इस प्रकार स्वर्ग बना सकते हैं
- (1) स्वयम् को पेड़ लगाकर (2) प्राणवायु को स्वीकार कर
(3) खूब गर्व दिखाकर (4) कूड़ा-करकट संचित कर
- 42.** वन-विनाश करने वालों के प्रति हमारा व्यवहार होना है
- (1) पुरस्कार करना है (2) धिक्कार करना है
(3) प्रदूषित करना है (4) संहार करना है
- 43.** 'दिन' शब्द का विलोमार्थक है
- (1) वर्ष (2) दिनम (3) रात (4) दीन
- 44.** 'प्रदूषण' शब्द में 'प्र' व्याकरणिक दृष्टि से यह है
- (1) प्रत्यय (2) उपसर्ग
(3) अव्यय (4) परसर्ग
- 45.** 'पर्यावरण' शब्द में संधि है
- (1) गुण (2) यण् (3) वृद्धि (4) दीर्घ
- 46.** इनमें से यह अधिगम पर प्रभाव डालने वाला कारक नहीं है
- (1) सीखने का वातावरण (2) शारीरिक रचना और मानसिक स्वास्थ्य
(3) शिक्षण-विधियाँ (4) पाठयोजना की तैयारी

47. 'विषय ज्ञान' शिक्षक के इस गुण से संबंधित है
 (1) शारीरिक गुण (2) मानसिक गुण
 (3) नैतिक गुण (4) वैयक्तिक गुण
48. 'पुष्टिकारक-प्रश्न' यह कहलाते हैं
 (1) अच्छे प्रश्न (2) दोषपूर्ण प्रश्न
 (3) विकासात्मक प्रश्न (4) तुलनात्मक प्रश्न
49. शिक्षक पाठ के प्रयोजन और उद्देश्य प्राप्ति के लिए प्रयोग की जाने वाली विधियों को इसमें निश्चित करता है ।
 (1) समय-सारिणी (2) शिक्षा-सिद्धांत
 (3) पाठयोजना (4) शिक्षण-सूत्र
50. रसानुभूति पाठ का उद्देश्य इनमें से यह है
 (1) छात्रों को रंग, रूप और ध्वनि से व्यक्त होने वाले सौंदर्य में आनंद प्रदान करना है ।
 (2) छात्रों को विभिन्न विषयों के तथ्यों की व्याख्या करना है ।
 (3) छात्रों को किसी क्रिया या कला में कुशल बनाना है ।
 (4) छात्रों को प्रमुख तथ्यों को प्रस्तुत कर विचार विमर्श या वाद-विवाद करने के लिए प्रोत्साहित करना है ।
51. शिक्षा, समाचार पत्र, रेडियो प्रसारण, प्रशासन, गोष्ठियों में इस भाषा का प्रयोग होता है
 (1) परिनिष्ठित भाषा (2) बोली
 (3) उच्चरित भाषा (4) सगोत्रीय भाषा
52. इनमें से यह श्रवण-कौशल विकास प्रक्रिया का एक स्तर है
 (1) उच्चारण (2) मौखिक अभिव्यक्ति
 (3) बोधन एवं अर्थग्रहण (4) बलाघात
53. पाठ्य पुस्तक का एक बाह्य गुण यह है
 (1) मौलिकता (2) क्रमबद्धता (3) सजिल्द (4) भाषा

54. 'सी. सी. ई.' में दूसरा 'सी' का अर्थ है
 (1) सतत् (2) संज्ञात्मक
 (3) सामर्थ्य (4) व्यापक
55. बालक इस अवस्था में रंगीन दुनिया की रंगीनियों की सुखद छाया में ही विश्राम लेना चाहता है
 (1) शैशवावस्था में (2) बाल्यावस्था में
 (3) किशोरावस्था में (4) प्रौढ़ावस्था में
56. दृश्य-श्रव्य साधनों के उपयोग से यह हो जाता है
 (1) शिक्षक का अध्यापन कार्य अपाहीज हो जाता है ।
 (2) ज्ञान मस्तिष्क में स्थायी बन जाता है ।
 (3) ज्ञान का अस्तित्व विचलित हो जाता है ।
 (4) शिक्षक का अध्यापन कार्य अबोधगम्य हो जाता है ।
57. इनमें से सही वर्ण विच्छेद है
 (1) स् + अं + य् + ऊ + क् + अ + त् + आ + क् + श् + अ + र् + अ
 (2) स् + अं + य् + उ + ख् + त् + आ + क् + ष् + अ + र् + अ
 (3) स् + अं + य् + उ + क् + त् + आ + क् + ष् + अ + र् + अ
 (4) स + अं + य् + उ + ख् + त् + आ + क् + श् + अ + र् + अ
58. 'कक्षा में क्रम से बैठो'
 उपर्युक्त वाक्य में 'र' की मात्रा का प्रयोग इस प्रकार हुआ है
 (1) अधोरेखा (2) अयोगवाह (3) रेफ (4) पदेन
59. यह + में का रूपांतर है
 (1) इनमें (2) इसमें (3) यहमें (4) जिसमें
60. एक दिन वह भोजन _____ तलाश में यहाँ-वहाँ भटक रहा था ।
 उपर्युक्त वाक्य में रिक्त स्थान के लिए सही कारक चिह्न है ।
 (1) की (2) का (3) के (4) से

PART - II
भाषा - II
संस्कृत (SANSKRIT)

अधोलिखित गद्यांशं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेभ्यः समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत ।

गङ्गातीरे एकः साधुः आसीत् । सः साधुः बहु उपकारं करोति स्म । यः अपकारं करोति तस्यापि उपकारं करोति स्म । एकस्मिन् दिने सः गङ्गानद्यां स्नानं कर्तुं नदीं गतवान् । नदीप्रवाहे एकः वृश्चिकः आगतः । सः साधुः वृश्चिकं दृष्टवान् । तं हस्तेन गृहीतवान् । तीरे स्थापयितुं प्रयत्नं कृतवान् । किन्तु सः साधुः हस्तम् अदशत् । साधुः तं त्यक्तवान् । वृश्चिकः जले अपतत् । पुनः साधुः वृश्चिकं गृहीत्वा तीरे स्थापयितुं प्रयत्नं कृतवान् । पुनः वृश्चिकः हस्तम् अदशत् । एवम् अनेकवारं साधुः वृश्चिकं गृहीतवान् । वृश्चिकः अपि अदशत् ।

नदीतीरे एकः पुरुषः आसीत् । “साधुमहाराज ! अयं वृश्चिकः दुष्टः । सः पुनः पुनः दशति । भवान् किमर्थं तं हस्ते वृथा स्थापयति ? वृश्चिकं त्यजतु” इति उक्तवान् सः । तदा साधुः उक्तवान् - “वृश्चिकः क्षुद्रः जन्तुः । दंशनं तस्य स्वभावः । सः स्वस्य स्वभावं न त्यजति । अहं तु मनुष्यः । अहं मम परोपकारस्वभावं कथं त्यजामि ?” इति ।

यः अपकारिणाम् अपि उपकारं करोति सः एव साधुः भवति ।

31. नदीप्रवाहे एषः जन्तुः आगतः
(1) मण्डूकः (2) मीनः (3) वृश्चिकः (4) सर्पः
32. भवान् किमर्थं तं हस्ते स्थापयति इति एषः साधुं पृष्टवान्
(1) एकः पुरुषः (2) महाराजः (3) वृश्चिकः (4) साधुः
33. अपकारिणामपि उपकारं यः करोति सः एव अयं भवति
(1) उपकारः (2) साधुः (3) प्राणी (4) जितः
34. वृश्चिकः साधुः एतं भागम् अदशत्
(1) हस्तम् (2) पादम् (3) उदरम् (4) कटिम्

35. स्थापयितुम् - अत्र अयं कृत् प्रत्ययः अस्ति

(1) जस् प्रत्ययः	(2) तिप् प्रत्ययः
(3) तुमुन् प्रत्ययः	(4) क्त प्रत्ययः

36. एतस्मिन् दिने - अत्र एषा विभक्तिः वर्तते

(1) चतुर्थी	(2) पञ्चमी	(3) षष्ठी	(4) सप्तमी

37. अनेकवारं वृश्चिकः साधुम् एवम् अकरोत्

(1) अक्रीडत्	(2) अदशत्
(3) अभवत्	(4) अपतत्

38. दंशनम् एतस्य स्वभावः अस्ति

(1) काकस्य	(2) सर्पस्य
(3) व्याघ्रस्य	(4) वृश्चिकस्य

अधोलिखितं पद्यं पठित्वा तदाधारितप्रश्नानां विकल्पात्मकोत्तरेभ्यः समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत ।

छायामन्यस्य यच्छन्ति तिष्ठन्ति स्वयमातपे ।

फलान्यपि परार्थाय वृक्षा सत्पुरुषा इव ॥

यथा धेनुसहस्रेषु वत्सो विन्दति मातरम् ।

तथा पुराकृतं कर्म कर्तारमनुगच्छति ॥

यौवनं धनसम्पत्तिः प्रभुत्वमविवेकिता ।

एकैकमप्यनर्थाय किमु यत्र चतुष्टयम् ॥

39. एते स्वयम् आतपे स्थित्वा छायां यच्छन्ति

(1) सत्पुरुषाः	(2) वृक्षाः	(3) परार्थाः	(4) कर्तारः

40. किमु - इति पदं व्याकरणरीत्या एवं भवति

(1) उकारान्तपुंलिङ्गम्	(2) उकारान्त नपुंसकलिङ्गम्
(3) अव्ययम्	(4) मकारान्त नपुंसकलिङ्गम्

41. पुराकृतं कर्म 'वत्सः यथा मातरं विन्दति' तथा एनम् अनुगच्छति
 (1) मातरम् (2) धेनुम्
 (3) धेनुसहस्रम् (4) कर्तारम्
42. सम्पत्तिः - अस्य पदस्य लिङ्गमेतद् भवति
 (1) स्त्रीलिङ्गम् (2) पुलिङ्गम्
 (3) नपुंसकलिङ्गम् (4) ज्ञानलिङ्गम्
43. एतत् अनर्थाय कारणं न भवति
 (1) बाल्यम् (2) यौवनम्
 (3) प्रभुत्वम् (4) अविवेकता
44. अत्र समूहेतरपदम् इदं भवति
 (1) यच्छति (2) तिष्ठति
 (3) विन्दति (4) सम्पत्तिः
45. पुराकृतं कर्म कर्तारमनुगच्छति इत्यत्र 'कर्म' इति पदं एतत् विभक्त्यन्तं भवति
 (1) सप्तमी (2) द्वितीया (3) प्रथमा (4) षष्ठी

प्रदत्तविकल्पेभ्यः समुचितमुत्तरं चित्वा लिखत ।

46. अधोलिखितेषु शिक्षामनोविज्ञानाध्ययनप्रयोजनात् अतिरिक्तः अंशः भवति ।
 (1) व्यवहारे सुसामञ्जस्य सम्पादनाय एतत् उपकुरुते
 (2) छात्रस्य व्यक्तित्वविकासं सम्पादयितुम् उपयुज्यते
 (3) वैय्यक्तिक्रमनोविज्ञानेन साकं सामूहिकमनोविज्ञानमपि जायते
 (4) बालकान्तर्निहितशक्तीनां बहिः प्रकाशनशीला प्रक्रिया एव
47. संसिद्धता नियमः (Law of Readiness) अस्यां प्रक्रियायाम् अन्तर्भवति
 (1) किशोरावस्थायाम् (2) अधिगमप्रक्रियायाम्
 (3) बाल्यावस्थायाम् (4) कौमारावस्थायाम्

48. बाल्यावस्थायाम् अयं विकासः न भवति
 (1) भाषाविकासः (2) मानसिक विकासः
 (3) आर्थिक विकासः (4) सामाजिक विकासः
49. एषः संस्कृत शिक्षणस्य सामान्यसिद्धान्तात् भिन्नः वर्तते
 (1) स्वाभाविकतायाः सिद्धान्तः (2) सक्रियतायाः रुचेः मौखिककार्यस्य सिद्धान्तः
 (3) रुचेः सिद्धान्तः (4) बहुमुखी सिद्धान्तः
50. संस्कृतशिक्षणस्य प्रारम्भिकस्तरे एषः अंशः भवति
 (1) संस्कृतेन गद्यपद्यरचनासामर्थ्यम् (2) शास्त्रार्थकरणे क्षमता
 (3) अनुसन्धानकार्ये क्षमता (4) सरलसंस्कृतं ज्ञातुं क्षमता
51. अत्र पाठशालापद्धतेः गुणाः लिखिताः । तथापि एकः दोषः अपि लिखितः । सः दोषः
 (1) गुरुशिष्य सम्बन्धः दृढः स्नेहपूर्णश्च भवति
 (2) छात्रस्य व्यक्तित्वस्य सच्चारित्रस्य निर्माणं करोति
 (3) शुष्कव्याकरणस्य प्राधान्यात् छात्राः क्लेशम् अनुभवन्ति
 (4) छात्राणां शास्त्रपाण्डित्यं पूर्णं परिनिष्ठितं च भवति
52. अधोलिखितेषु अंशेषु एषः निरीक्षणपद्धतेः अंशः भवति
 (1) चरराशीनां परिवर्तनम् (Manipulation of variables)
 (2) परोक्षेण निरीक्षणम् (Indirect observation)
 (3) मापनम् (Measurement)
 (4) अन्तर्वर्तिचरराशीनां नियन्त्रणम् (Control of Intervening variables)
53. संस्कृतस्य ऐतिहासिकमहत्त्वम् एतैः पुस्तकपठनैः अवगन्तुं शक्यते
 (1) ब्रह्मज्जातकम्, पञ्चसिद्धान्तिका इत्यादयः
 (2) लीलावती, आर्यभटीयम्, रसरत्नाकरः इत्यादयः
 (3) मध्यमव्यायोगः रत्नावलिः इत्यादयः
 (4) रामायणम्, महाभारतम्, वेदाः, पुराणानि इत्यादयः

54. अधिगमे प्रभावोत्पादकेषु कारकेषु एषः अतिरिक्तः भवति
 (1) विवेचनावादः (Rationalism) (2) परिपक्वता (Maturity)
 (3) अवधानम् (Attention) (4) अभिरुचिः (Interest)
55. पाठशालापद्धतिः अत्र प्रचलति
 (1) गुरुकुलेषु, आश्रमेषु, मठेषु, पाठशालासु
 (2) विद्यालयेषु, प्रौढशालासु, प्राथमिकशालासु
 (3) अरण्येषु, नदीतटेषु, महानगरेषु
 (4) गृहेषु, मन्दिरेषु, महानसेषु
56. 'दैवान्मम' अत्र एषः सन्धिः अस्ति
 (1) सवर्णदीर्घ सन्धिः (2) डमुडागम सन्धिः
 (3) अनुनासिक सन्धिः (4) परसवर्ण सन्धिः
57. 'बुध्वा' - अस्मिन् पदे कृत् प्रत्ययः अयं विद्यते
 (1) तव्यत् प्रत्ययः (2) क्त्वा प्रत्ययः
 (3) अनीयर् प्रत्ययः (4) शतृ प्रत्ययः
58. अध्यापकः आसन्दे उपविशति । अत्र रेखाङ्कितपदस्य कारकम् इदं भवति
 (1) कर्मकारकम् (2) सम्प्रदानकारकम्
 (3) करणकारकम् (4) अधिकरणकारकम्
59. श्रीरामः समुद्रः इव गम्भीरः । वाक्यस्यास्य अलङ्कारः अयमस्ति
 (1) उपमा अलङ्कारः (2) रूपकालङ्कारः
 (3) श्लेषालङ्कारः (4) अनन्वयालङ्कारः
60. त-भ-ज-ज-गु-गु एवं भवति चेत् वसन्ततिलका वृत्तं भवति । अत्र श्लोकपादः अयं वसन्ततिलकावृत्तस्य उदाहरणं भवति
 (1) यो गोकुलं गोपकुलं च सुस्थम् (2) दैवं निहत्य कुरु पौरुषमात्मशक्त्या
 (3) सुबद्धमूलाः निपतन्ति पादपाः (4) प्रयुक्तमप्यस्त्रमितो वृथा स्यात्

**KANNADA MEDIUM
PART - III
CHILD DEVELOPMENT AND PEDAGOGY**

- 61.** ಮಾನವ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು
- (1) ಶಾರೀರಿಕ, ಸಂಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಕಾಸ
(2) ಶಾರೀರಿಕ, ಸಂಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಂವೇಗಾತ್ಮಕ ವಿಕಾಸ
(3) ಶಾರೀರಿಕ, ಸಂಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸೌಂದರ್ಯಾತ್ಮಕ ವಿಕಾಸ
(4) ಶಾರೀರಿಕ, ಸಂಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ವಿಕಾಸ
- 62.** ಶಿರ-ಪಾದಾಭಿಮುಖ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ನಾಯು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ವಿಕಾಸವು ಮುಂದುವರೆಯುವುದು
- (1) ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಪರಿಧಿಯೆಡೆಗೆ ~~(2) ಶಿರದಿಂದ ಪಾದದೆಡೆಗೆ~~
(3) ಪರಿಧಿಯಿಂದ ಕೇಂದ್ರದೆಡೆಗೆ (4) ಪಾದದಿಂದ ಶಿರದೆಡೆಗೆ
- 63.** ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಅನುವಂಶೀಯತೆಯ ನಿಯಮವಲ್ಲ ?
- (1) ವಿಕಾಸದ ನಿಯಮ (2) ಸಾಮ್ಯತೆಯ ನಿಯಮ
~~(3) ಪರಿವರ್ತನೆಯ ನಿಯಮ~~ (4) ಹಿಂಚಲನೆಯ ನಿಯಮ
- 64.** ತನ್ನ ಸಮವಯಸ್ಕರ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಮಗುವು ಸಕ್ರಿಯ ಸದಸ್ಯನಾಗುವ ಅವಧಿ
- (1) ಪೂರ್ವ ಬಾಲ್ಯಾವಧಿ (2) ಬಾಲ್ಯಾವಧಿ
~~(3) ತಾರುಣ್ಯಾವಧಿ~~ (4) ವಯಸ್ಕಾವಧಿ
- 65.** ಪಿಯಾಜೆರವರ ಪ್ರಕಾರ ಮಗುವು ವಸ್ತು ಪರಿಗ್ರಹಣ ಬಿಂಬಿಸುವ ಹಂತ
- (1) ಸಂವೇದ ಚಾಲನಾ ಹಂತ
(2) ಪೂರ್ವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಹಂತ
(3) ಔಪಚಾರಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಹಂತ
(4) ಮೂರ್ತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಹಂತ
- 66.** ಒಬ್ಬ ಬಾಲಕನ ಮಾನಸಿಕ ವಯಸ್ಸು ಏಳು ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಶಾರೀರಿಕ ವಯಸ್ಸು ಐದು ವರ್ಷ. ಹಾಗಾದರೆ, ಆತನ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯ ಸೂಚ್ಯಂಕ
- (1) 100 (2) 140 (3) 80 (4) 120

67. ತನ್ನ ಪರಿಸರದ ಬಗೆಗೆ ಜಾಗೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಸ್ವಭಾವ
 (1) ಅಂತರ್-ವ್ಯಕ್ತಿಯ (2) ಅಂತರ್-ವೈಯಕ್ತಿಕ
 (3) ದೃಶ್ಯ-ಪ್ರಾದೇಶಿಕ (4) ದೈಹಿಕ-ಸ್ನಾಯು
68. ಭಾಷಾ ವಿಕಾಸದೊಂದಿಗೆ ಸಹಭಾಗಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿ
 (1) ನೋಮ್ ಕಾಮ್‌ಸ್ಕಿ
 (2) ವಿಲಿಯಂ ಜೇಮ್ಸ್
 (3) ಕಾರ್ಲ್ ರೋಜರ್ಸ್
 (4) ಎರಿಕ್ ಎರಿಕ್‌ಸನ್
69. ಉಭಯ ಲಿಂಗಿತ್ವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಕ್ಷಮಸಬಹುದಾದ ಗುಣ
 (1) ಗಂಡುತನದ ಗುಣಗಳಿರುವುದು
 (2) ಹೆಣ್ಣುತನದ ಗುಣಗಳಿರುವುದು
 (3) ಗಂಡುತನ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುತನದ ಎರಡೂ ಗುಣಗಳಿರುವುದು
 (4) ಗಂಡುತನ ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುತನದ ಎರಡೂ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದಿರುವುದು
70. ಅಂತರ್‌ಶಾಲಾ ಚರ್ಚಾ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಾಗಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸುವಾಗ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಶಾಲೆಯು ಬಾಲಕಿಯರಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವುದು
 (1) ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ (2) ಲಿಂಗ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ
 (3) ಲಿಂಗ ಪಕ್ಷಪಾತ (4) ಲಿಂಗ ಸಂವೇದನೆ
71. ಕೆಲವರು ಸಿಡುಕು ಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಶಾಂತಯುತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದಾದ ಬೇಧ
 (1) ಸಾಮಾಜಿಕ (2) ಬೌದ್ಧಿಕ
 (3) ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ (4) ಸಂವೇಗಾತ್ಮಕ
72. ಲಿಂಗ ತಾರತಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಪರಿಭಾಷೆ
 (1) ಲಿಂಗ ಪಕ್ಷಪಾತ (2) ಲಿಂಗ ಅಸಮಾನತೆ
 (3) ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆ (4) ಲಿಂಗ ಅಂಧತ್ವ

73. ಪ್ರಬಂಧ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಅನುಕೂಲತೆಗಳು

- (1) ಅಂಕ ಗಳಿಸಲು ಸುಲಭ
- (2) ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಉತ್ತರವನ್ನು ಊಹಿಸಬಹುದು
- (3) ಕಲಿಕಾ ಅಡೆತಡೆಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಕರು ನಿರ್ಣಯಿಸಬಹುದು
- ~~(4) ಕ್ಲಿಷ್ಟ ಕಲಿಕೆಯ ಫಲವನ್ನು ಮಾಪನ ಮಾಡಬಹುದು~~

74. ಒಂದು ಶಾಲೆಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿನ ಕಲಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಪಿಸಲು ಬಳಸುವ ಸೂಕ್ತ ಸಾಧನ

- (1) ತರಗತಿ ಚರ್ಚೆ
- (2) ಮಧ್ಯಂತರ ಪರೀಕ್ಷೆ
- (3) ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೋ
- (4) ಘಟಕ ಪರೀಕ್ಷೆ

75. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ವಿಧ

- ~~(1) ರಸಪ್ರಶ್ನೆ~~
- (2) ಸ್ವಯಂ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ
- (3) ಸಮ ವಯಸ್ಕರ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ
- (4) ಘಟಕ ಪರೀಕ್ಷೆ

76. ವಿಶ್ವಸನೀಯತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಕಷ್ಟವಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನಾವಿಧ

- ~~(1) ಬಹುಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು~~
- (2) ಅನಿರ್ದೇಶಿತ ಪ್ರಬಂಧ
- (3) ಲಘು ಉತ್ತರ
- (4) ರಚನಾತ್ಮಕ ಪ್ರಬಂಧ

77. ಕಾರ್ಯಕ್ಷಮತೆ ಆಧಾರಿತ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ

- (1) ಇದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಪೇಪರ್-ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಮೂಲಕ ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸಬಹುದು
- (2) ಇದನ್ನು ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಬಹುದು
- ~~(3) ಇದು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಳಿವು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ~~
- (4) ಇದನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೌಶಲ ಮತ್ತು ಸಾಮರ್ಥ್ಯದ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ

78. ಶಿಕ್ಷಕರು ಹೂವಿನ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸಲು ದಾಸವಾಳ ಹೂವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾದ ಬೋಧನಾ ಅನುಕೂಲತೆಯು

- ~~(1) ದೃಶ್ಯ ವಸ್ತು ಬೋಧನೆ~~
- (2) ಸ್ಪರ್ಶ ವಸ್ತು ಬೋಧನೆ
- (3) ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಬೋಧನೆ
- (4) ಎರಡು ಆಯಾಮದ ವಸ್ತು ಬೋಧನೆ

79. ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ಸಂವೇದನಾ ನ್ಯೂನತೆಯ ವಿಧ
- (1) ಸಂಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ನ್ಯೂನತೆ
  - (2) ಮೂಳೆಗಳ ನ್ಯೂನತೆ
  - (3) ಕಲಿಕಾ ನ್ಯೂನತೆ
  - (4) ದೃಶ್ಯ ನ್ಯೂನತೆ
80. ಮನೆ ಆಧಾರಿತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮಕ್ಕಳ ವಿಧ
- (1) ಬೌದ್ಧಿಕ ದುರ್ಬಲತೆ
  - (2) ಕಲಿಕಾ ದುರ್ಬಲತೆ
  - (3) ಸಂಚಲನ ದುರ್ಬಲತೆ
  - (4) ಬಹು ದುರ್ಬಲತೆ
81. ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಮಗುವನ್ನು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಅನುಕೂಲೀಕರಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ
- (1) ಮುಖ್ಯವಾಹಿ ಶಿಕ್ಷಣ
  - (2) ವಿಶೇಷ ಶಿಕ್ಷಣ
  - (3) ಸಮಗ್ರ ಶಿಕ್ಷಣ
  - (4) ಅಂತರ್ಗತ ಶಿಕ್ಷಣ
82. ದುರ್ಬಲತೆ ಹೊಂದಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ (RPWD Act) ಜಾರಿಗೊಂಡ ವರ್ಷ
- (1) 2014
  - (2) 2016
  - (3) 2018
  - (4) 2020
83. ಬ್ಲೂನ್ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಲಯಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಉನ್ನತ ಕ್ರಮಾಂಕದ ಚಿಂತನಾ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸುವುದು
- (1) ಸ್ಮರಿಸು, ಗ್ರಹಿಸು ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಿಸು
  - (2) ವಿಶ್ಲೇಷಿಸು, ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸು
  - (3) ಗ್ರಹಿಸು, ಅನ್ವಯಿಸು ಮತ್ತು ಮೌಲ್ಯೀಕರಿಸು
  - (4) ಅನ್ವಯಿಸು, ವಿಶ್ಲೇಷಿಸು ಮತ್ತು ಸಂಶ್ಲೇಷಿಸು
84. ಪಿಯಾಜೆರವರ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪ್ರಕಾರ, ಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಎರಡು ಮೂಲಭೂತ ಅಂಶಗಳು
- (1) ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ಸೂಚನೆ
  - (2) ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಿಳುವಳಿಕೆ
  - (3) ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆ
  - (4) ಸಮೀಕರಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವಿಕೆ

85. ಹೇಳಿಕೆ A : ಆಲೋಚನಾ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಒಬ್ಬರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಾಗ ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನಾ ಬೆಳವಣಿಗೆ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

ಹೇಳಿಕೆ B : ವಿಮರ್ಶಾತ್ಮಕ ಚಿಂತನಾ ಬೆಳವಣಿಗೆಯು ಒಬ್ಬರು ನಿಯಮಿತ ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ನಡೆಯುತ್ತದೆ.

- (1) ಹೇಳಿಕೆ Aಯು ಹೇಳಿಕೆ Bಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ
- (2) ಹೇಳಿಕೆ Bಯು ಹೇಳಿಕೆ Aಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ
- (3) ಎರಡೂ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಸರಿಯಾಗಿದೆ
- (4) ಎರಡೂ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ತಪ್ಪಾಗಿದೆ

86. ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವಿಸುವ ಹ್ಯುರಿಸ್ಟಿಕ್ ಕ್ರಮದ ಘಟಕಾಂಶಗಳು

- (1) ಲಭ್ಯತೆ, ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆ, ಆಧಾರ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ
- (2) ಲಭ್ಯತೆ, ನಿಗದಿತ ಚೌಕಟ್ಟು, ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ
- (3) ಲಭ್ಯತೆ, ಹೋಲಿಕೆ, ಮೌಲ್ಯೀಕರಣ ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ
- (4) ಲಭ್ಯತೆ, ವಿನ್ಯಾಸ, ನಿಗದಿತ ಚೌಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ

87. ಸಂಜ್ಞಾನ ಅಂಶದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರದಿರುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

- (1) ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾನುಭವ
- (2) ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು
- (3) ಹೊಂದಾಣಿಕೆ
- (4) ಸಮಸ್ಯಾ ಪರಿಹಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ

88. ಮ್ಯಾಕ್‌ಡೋಗಲ್‌ರವರ ಪ್ರಕಾರ, ಸಹಜ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಾದ ಸ್ವ-ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಸಹಚರ್ಯ ಸಂವೇಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು

- (1) ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಸ್ವ-ಭಾವನೆ
- (2) ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಸ್ವ-ಭಾವನೆ
- (3) ಸೌಂದರ್ಯದ ಭಾವನೆ
- (4) ಸೃಜನಾತ್ಮಕ ಭಾವನೆ

89. ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ದೈಹಿಕ ಅಗತ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಅಂಶ

- (1) ಸ್ವ-ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯ ಅಗತ್ಯ
- (2) ಭದ್ರತೆಯ ಅಗತ್ಯ
- (3) ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ವಾತ್ಸಲ್ಯದ ಅಗತ್ಯ
- (4) ಬಳಲಿಕೆಯಾದಾಗ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಅಗತ್ಯ

90. ಸಂಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಕಲಿಕಾ ಚಟುವಟಿಕೆ

- (1) ಆಕಾರ ಕೊಡುವುದು
- (2) ಕೂಡಿಸುವುದು
- (3) ಊಹಿಸುವುದು
- (4) ನರ್ತಿಸುವುದು

**ENGLISH MEDIUM
PART - III
CHILD DEVELOPMENT AND PEDAGOGY**

61. Human development is majorly divided into areas such as
 (1) Physical, cognitive, social and spiritual development
 (2) Physical, cognitive, social and emotional development
 (3) Physical, cognitive, social and aesthetic development
 (4) Physical, cognitive, social and psychological development
62. According to the principle of Cephalo-Caudal, the development of motor skills proceeds from
 (1) Centre to periphery (2) Head to foot
 (3) Periphery to centre (4) Foot to head
63. Which of the following is not the Law of Heredity ?
 (1) Law of Evolution (2) Law of Similarity
 (3) Law of Variation (4) Law of Regression
64. The period at which child becomes an active member of his peer group is
 (1) Early childhood (2) Childhood
 (3) Adolescence (4) Adulthood
65. According to Piaget, a stage of a child shows object performance
 (1) Sensory-motor stage (2) Pre-operational stage
 (3) Formal operational stage (4) Concrete operational stage
66. A boy's mental age is seven years and his chronological age is five years. Then, his IQ will be
 (1) 100 (2) 140 (3) 80 (4) 120
67. A nature of a person with awareness of his environment is
 (1) Interpersonal (2) Intrapersonal
 (3) Visual-spatial (4) Bodily-Kinesthetic
68. The psychologist associated with language development is
 (1) Noam Chomsky (2) William James
 (3) Carl Rogers (4) Erik Erikson

69. The concept of Androgyny means presence of
- (1) Masculine characteristics
  - (2) Feminine characteristics
  - (3) Both masculine and feminine characteristics
  - (4) Neither masculine nor feminine characteristics
70. When training pupils for an interschool debate competition a particular school prefers girls to perform. This reflects
- (1) Gender equality
  - (2) Gender identity
  - (3) Gender bias
  - (4) Gender sensitivity
71. Some people are irritable by temperament and some are peaceful by nature. The type of difference observed is
- (1) Social
  - (2) Intellectual
  - (3) Personality
  - (4) Emotional
72. The opposite to the context of gender discrimination is
- (1) Gender bias
  - (2) Gender inequality
  - (3) Gender parity
  - (4) Gender blindness
73. The advantage of essay type question is
- (1) Easy to score
  - (2) Students can guess answer
  - (3) Teachers can diagnose learning barrier
  - (4) It measures complex learning outcomes
74. The suitable tool used in assessment of learning among students in a school is
- (1) Class discussion
  - (2) Mid-term exam
  - (3) Portfolio
  - (4) Unit-test
75. A kind of assessment that reflects students about their own performance
- (1) Quiz
  - (2) Self-assessment
  - (3) Peer-assessment
  - (4) Unit-test

76. The type of question that is difficult to mark with reliability is
(1) Multiple Choice Questions (2) Unstructured essay
(3) Short answer (4) Structured essay
77. The important feature of performance based assessment is
(1) It can be effectively assessed through paper-pencil test
(2) It can be implemented only at higher grades
(3) This provides clues about process and about product
(4) This is used for students demonstration of their skills and strength
78. Teacher uses hibiscus flower to facilitate structure and function of a flower. This mode of teaching facilitation is
(1) Visual material teaching
(2) Tactual material teaching
(3) Demonstration teaching
(4) Two-dimensional material teaching
79. The type of sensory impairment prevalent in classroom
(1) Cognitive impairment (2) Orthopaedic impairment
(3) Learning impairment (4) Visual impairment
80. The category of children require home based education
(1) Intellectual disability (2) Learning disability
(3) Locomotor disability (4) Multiple disability
81. The child placed in a resource room for additional support. The purpose of this facilitation is
(1) Mainstream education (2) Special education
(3) Integrated education (4) Inclusive education
82. Right of Persons With Disabilities Act (RPWD Act) came into force in the year
(1) 2014 (2) 2016 (3) 2018 (4) 2020
83. According to Bloom's Educational taxonomy higher order thinking skills refers to
(1) Knowledge, comprehension and application
(2) Analysis, synthesis and evaluation
(3) Comprehension, application and evaluation
(4) Application, analysis and synthesis

84. According to Piaget's theory, two basic components of adaptation in cognitive development process are
- (1) Information and intimation
  - (2) Knowledge and understanding
  - (3) Exercise and practice
  - (4) Assimilation and accommodation
85. **Statement A** : Development of critical thinking takes place when one accept the fact that these are serious problems in thinking.
- Statement B** : Development of critical thinking takes place when one begin regular practice.
- (1) Statement A supports the statement B
  - (2) Statement B supports the statement A
  - (3) Both statements are true
  - (4) Both statements are false
86. The components of heuristic approach that influence decision making are
- (1) Availability, representativeness, anchoring and adjustment
  - (2) Availability, framing, escalation and adjustment
  - (3) Availability, comparing, evaluating and adjustment
  - (4) Availability, designing, framing and adjustment
87. The process that does not come under cognition
- (1) Perception
  - (2) Concept formation
  - (3) Adjustment
  - (4) Problem solving ability
88. According to McDougall, the instinct self-assertion is associated with the emotion
- (1) Positive self-feeling
  - (2) Negative self-feeling
  - (3) Feeling of loveliness
  - (4) Feeling of creativeness
89. The physiological need given from the following components is
- (1) Need for self-assertion
  - (2) Need for security
  - (3) Need for love and affection
  - (4) Need for rest when tired
90. The activity that comes under cognitive domain of learning is
- (1) Moulding
  - (2) Knitting
  - (3) Imagining
  - (4) Dancing

**KANNADA MEDIUM
PART - IV
MATHEMATICS**

91. ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಾಗಲಬ್ಧ ಸಂಖ್ಯೆಯು

- (1) $\frac{3}{7}$ (2) 0 (3) $\sqrt{3}$ (4) 5.333.....

92. ರೇಖಾತ್ಮಕ ಸಮೀಕರಣ $6(m - 5) = 20$ ದಲ್ಲಿ 'm' ನ ಬೆಲೆ

- (1) $\frac{25}{6}$ (2) $\frac{-25}{6}$ (3) $\frac{25}{3}$ (4) $\frac{-25}{3}$

93. ತ್ರಿಜ್ಯ 7 ಮಾನಗಳು ಇರುವ ಒಂದು ಅರ್ಧ ವೃತ್ತ ಖಂಡದ ಸುತ್ತಳತೆಯು

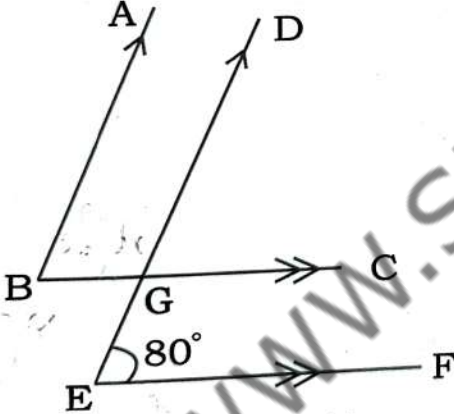
$\left(\pi = \frac{22}{7} \text{ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರಿ} \right)$

- (1) 44 ಮಾನಗಳು (2) 22 ಮಾನಗಳು (3) 36 ಮಾನಗಳು (4) 66 ಮಾನಗಳು

94. 10, 12, 18, 14, $x + 1$ ದತ್ತಾಂಶಗಳ ಸರಾಸರಿಯು 12 ಆದರೆ, 'x' ನ ಬೆಲೆಯು

- (1) 10 (2) 12 (3) 6 (4) 5

95. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ $AB \parallel DE$ ಮತ್ತು $BC \parallel EF$. $\angle DEF = 80^\circ$ ಆದರೆ, $\angle ABC$ ಯ ಅಳತೆಯು

- (1) 80° (2) 100° (3) 180° (4) 160°

SPACE FOR ROUGH WORK

96. ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಾದ ಹೇಳಿಕೆ

- (1) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅದರ ಅಪವರ್ತನವೇ ಆಗಿದೆ
- (2) ದತ್ತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಅಪವರ್ತನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅಪರಿಮಿತ
- (3) ದತ್ತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅಪವರ್ತನವು ಆ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಚಿಕ್ಕದು ಅಥವಾ ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ
- (4) ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಂಖ್ಯೆಯು ಅದೇ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗುಣಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ

97. ಆದಿತ್ಯನ ತಾಯಿಯ ಈಗಿನ ವಯಸ್ಸು ಆದಿತ್ಯನ ಈಗಿನ ವಯಸ್ಸಿನ ಮೂರರಷ್ಟಿದೆ. 6 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವರಿಬ್ಬರ ವಯಸ್ಸಿನ ಮೊತ್ತ 76 ವರ್ಷಗಳಾಗುತ್ತದೆ, ಹಾಗಾದರೆ ಆದಿತ್ಯನ ಈಗಿನ ವಯಸ್ಸು

- (1) 14 ವರ್ಷಗಳು
- (2) 16 ವರ್ಷಗಳು
- (3) 15 ವರ್ಷಗಳು
- (4) 18 ವರ್ಷಗಳು

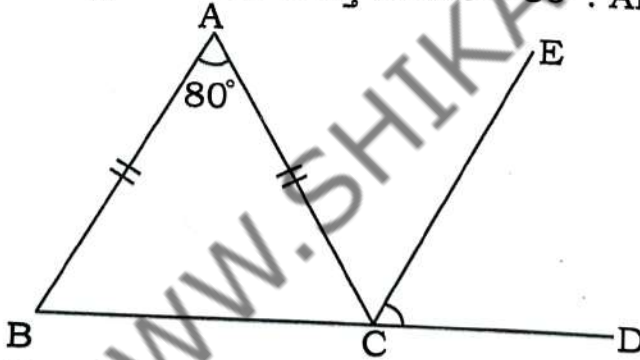
98. ಸುತ್ತಳತೆ 18 cm ಮತ್ತು ಸಮವಲ್ಲದ ಬಾಹು 8 cm ಇರುವ ಸಮದ್ವಿಬಾಹು ತ್ರಿಭುಜದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು

- (1) 12 cm^2
- (2) 72 cm^2
- (3) 60 cm^2
- (4) 144 cm^2

99. 8% ರಿಯಾಯಿತಿ ಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನ ಮಾರಿದ ಬೆಲೆಯು ₹ 276 ಆದರೆ, ಅದರ ಕೊಂಡ ಬೆಲೆಯು

- (1) ₹ 324
- (2) ₹ 300
- (3) ₹ 350
- (4) ₹ 252

100. ΔABC ಯಲ್ಲಿ $AB = AC$ ಮತ್ತು $\angle BAC = 80^\circ$. $AB \parallel CE$ ಆದರೆ, $\angle ECD$ ಯ ಅಳತೆಯು

- (1) 80°
- (2) 50°
- (3) 130°
- (4) 160°

SPACE FOR ROUGH WORK

101. 585 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿರುವ ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 26 ಶಿಕ್ಷಕರಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಶಾಲೆಯ ಶಿಕ್ಷಕರ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಅನುಪಾತ
 (1) 1 : 45 (2) 2 : 55 (3) 2 : 45 (4) 1 : 40
102. $(1.03)^2 - (0.97)^2$ ಇದರ ಬೆಲೆ
 (1) 0.12 (2) 0.012 (3) 1.2 (4) 1.4
103. ಕರ್ಣವು $12\sqrt{2}$ cm ಆಗಿರುವ ಒಂದು ವರ್ಗದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು
 (1) 288 cm^2 (2) 144 cm^2 (3) 48 cm^2 (4) 56 cm^2
104. ₹ 2,000 ಅಸಲು 20% ದರದಲ್ಲಿ ₹ 4,000 ಮೊತ್ತ ಆಗಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾಲ (ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ)
 (1) 5 ವರ್ಷಗಳು (2) 10 ವರ್ಷಗಳು (3) 15 ವರ್ಷಗಳು (4) 20 ವರ್ಷಗಳು
105. $\triangle ABC \sim \triangle DEF$ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ 49 cm^2 ಮತ್ತು 81 cm^2 . $EF = 6.3 \text{ cm}$
 ಆದರೆ, BC ಯ ಉದ್ದ
 (1) 7 cm (2) 9 cm (3) 4.9 cm (4) 8.1 cm
106. ಒಂದು ನಕಾಶೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ನಗರಗಳು 4 cm ದೂರದಲ್ಲಿವೆ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಆ ಎರಡು ನಗರಗಳ ನಡುವಿನ ದೂರ 1200 km ಗಳಾದರೆ, ಆ ನಕಾಶೆಯ ದೂರ ಪ್ರಮಾಣ ಸೂಚಕ
 (1) 1 : 30000000 (2) 1 : 3000000
 (3) 1 : 20000000 (4) 1 : 300000
107. $6xy - 4y + 6 - 9x$ ಬೀಜೋಕ್ತಿಯ ಒಂದು ಅಪವರ್ತನವು $(3x - 2)$ ಆದರೆ, ಅದರ ಇನ್ನೊಂದು ಅಪವರ್ತನವು
 (1) $(2y + 3)$ (2) $(3y + 2)$ (3) $(2y - 3)$ (4) $(3y - 2)$
108. A(4, -3) ಮತ್ತು B(-2, 3) ಬಿಂದುಗಳ ನಡುವಿನ ದೂರ
 (1) $5\sqrt{2}$ ಮಾನಗಳು (2) $6\sqrt{2}$ ಮಾನಗಳು
 (3) $7\sqrt{2}$ ಮಾನಗಳು (4) $4\sqrt{2}$ ಮಾನಗಳು

SPACE FOR ROUGH WORK

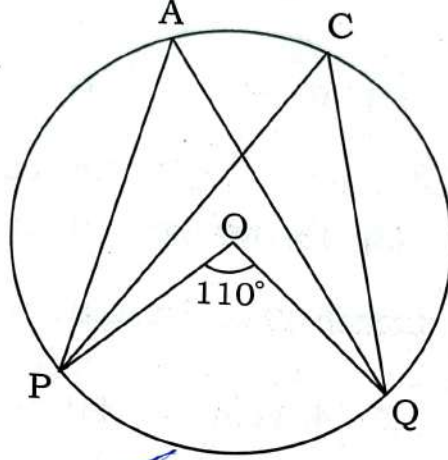

109. $\frac{2^2 \times 32}{(2^3)^3}$ ಇದರ ಬೆಲೆಯು

- (1) 4 (2) 2^{16} (3) $\frac{1}{4}$ (4) 2

110. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ 'O' ವೃತ್ತದ ಕೇಂದ್ರ, $\angle POQ = 110^\circ$ ಆದರೆ, $\angle PCQ$ ನ ಅಳತೆಯು

- (1) 90° (2) 110° (3) 80° (4) 55°

111. 675 ನ್ನು ಒಂದು ಪೂರ್ಣ ಘನವನ್ನಾಗಿಸಲು ಅದನ್ನು ಗುಣಿಸಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಂಖ್ಯೆ

- (1) 3 (2) 7 (3) 2 (4) 5

112. ವರ್ಗ ಸಮೀಕರಣ $ax^2 + bx + c = 0$ ಇಲ್ಲಿ $a \neq 0$, ಇದರ ಶೋಧಕವು

- (1) $b^2 + 4ac$ (2) $b^2 - 4ac$ (3) $b^2 - 2ac$ (4) $b^2 + 2ac$

113. ಅಭಿಮುಖ ಬಾಹುಗಳು ಸಮವಿರುವ ಆದರೆ ಕರ್ಣಗಳು ಸಮವಲ್ಲದ ಚತುರ್ಭುಜ

- (1) ಆಯತ (2) ವರ್ಗ (3) ಪತಂಗ (4) ಸಮಾಂತರ ಚತುರ್ಭುಜ

114. $\sqrt[3]{a^5} \times a^x = 1$ ಆದರೆ, 'x' ನ ಬೆಲೆಯು

- (1) $\frac{-3}{5}$ (2) $\frac{-5}{3}$ (3) -15 (4) 8

SPACE FOR ROUGH WORK

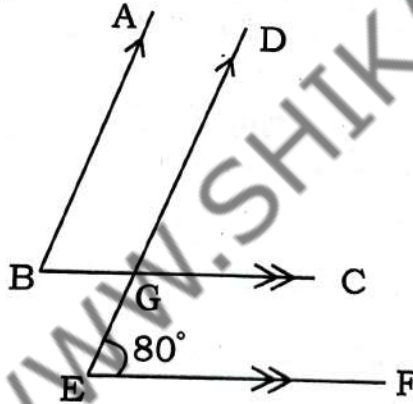
115. 7 cm ಎತ್ತರವಿರುವ ನೇರ ಪಾದ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ನ ಪಾರ್ಶ್ವ ಮೇಲ್ಮೈ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 220 cm^2 . ಈ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ನ ಪಾದದ ವ್ಯಾಸವು $\left(\pi = \frac{22}{7} \text{ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರಿ} \right)$
- (1) 10 cm   (2) 5 cm   (3) 14 cm   (4) 7 cm
116. $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{7}$ ಮತ್ತು $\frac{1}{3}$ ಗಳ ಮೊತ್ತ
- (1) $\frac{10}{7}$ (2) $\frac{6}{13}$ (3) $\frac{20}{7}$ (4) $\frac{20}{21}$
117. ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಲ್ಲಿ x-ಅಕ್ಷದ ಮೇಲಿನ ಬಿಂದುವು
- (1) (1, 6)   (2) (-3, 2)   (3) (0, 5)   (4) (3, 0)
118. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಕ್ಕಳ ಯೋಚನಾ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಗಣಿತ ಕಲಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದುದು
- (1) ಆಲಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಬರವಣಿಗೆ   (2) ವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಆಜ್ಞಾನುಕರಣೆ
(3) ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಿಕೆ   (4) ಗ್ರಹಿಕೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯತೆ
119. ದತ್ತ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಗಳಾದ 2, 4, 6, 8, 10 ಮತ್ತು 16 ರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಎರಡು ಸಮ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿದಾಗ, ಅಂದರೆ $2 + 4 = 6$ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ. $6 + 4 = 10$ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ $8 + 16 = 24$ ಸಹಾ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ಈ ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ಅಂಶವನ್ನು ಅಭ್ಯಸಿಸಿ ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಿದಾಗ "ಎರಡು ಸಮಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸಂಕಲಿಸಿದಾಗ ಬರುವ ಮೊತ್ತ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಮಸಂಖ್ಯೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ." ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಹಿಂದಿರುವ ಗಣಿತೀಯ ತರ್ಕ
- (1) ಸಂಶ್ಲೇಷಣಾ ತರ್ಕ   (2) ಅನುಗಮನ ತರ್ಕ   (3) ವಿಶ್ಲೇಷಣಾ ತರ್ಕ   (4) ನಿಗಮನ ತರ್ಕ
120. ಬೋಧನಾ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಅವಧಾನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವ ಕಲಿಕಾ ಮಾದರಿ
- (1) ತೊಡಗಿಸುವ ಹಂತ   (2) ಅನ್ವೇಷಣಾ ಹಂತ
(3) ವಿವರಣಾ ಹಂತ   (4) ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಹಂತ

SPACE FOR ROUGH WORK

**ENGLISH MEDIUM
PART - IV
MATHEMATICS**

- 91.** Irrational number among the following is
 (1) $\frac{3}{7}$ (2) 0   (3) $\sqrt{3}$ (4) 5.333.....
- 92.** The value of 'm' in the linear equation $6(m - 5) = 20$ is
 (1) $\frac{25}{6}$ (2) $\frac{-25}{6}$ (3) $\frac{25}{3}$ (4) $\frac{-25}{3}$
- 93.** The perimeter of a semicircular segment of radius 7 units is
 (consider $\pi = \frac{22}{7}$)
 (1) 44 units   (2) 22 units   (3) 36 units   (4) 66 units
- 94.** If the mean of scores 10, 12, 18, 14, $x + 1$ is 12, then the value of x is
 (1) 10   (2) 12   (3) 6   (4) 5
- 95.** In the given figure, $AB \parallel DE$ and $BC \parallel EF$. If $\angle DEF = 80^\circ$, then the measure of $\angle ABC$ is

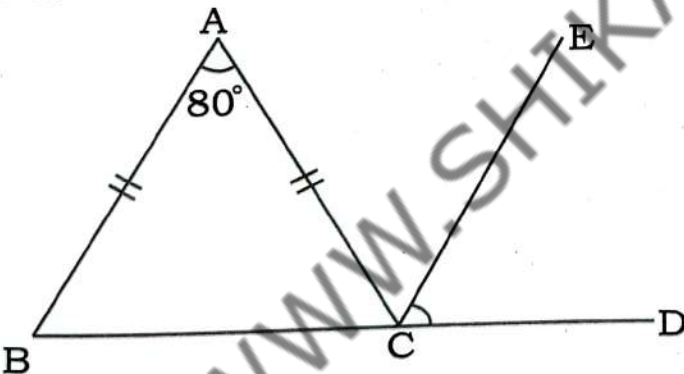

- (1) 80° (2) 100° (3) 180° (4) 160°

SPACE FOR ROUGH WORK

96. Incorrect statement among the following is
- (1) Every number is a factor of itself
  - (2) Number of factors of a given number are infinite
  - (3) Every factor is less than or equal to the given number
  - (4) Every number is a multiple of itself
97. The present age of Aditya's mother is 3 times the present age of Aditya. After 6 years, the sum of their ages becomes 76 years. The present age of Aditya is
- (1) 14 years
  - (2) 16 years
  - (3) 15 years
  - (4) 18 years
98. Area of an isosceles triangle whose perimeter 18 cm and unequal side 8 cm is
- (1) 12 cm^2
  - (2) 72 cm^2
  - (3) 60 cm^2
  - (4) 144 cm^2
99. The selling price of an article becomes ₹ 276 after giving a discount of 8%. The cost price of an article is
- (1) ₹ 324
  - (2) ₹ 300
  - (3) ₹ 350
  - (4) ₹ 252
100. In $\triangle ABC$, $AB = AC$ and $\angle BAC = 80^\circ$. If $AB \parallel CE$, then the measure of $\angle ECD$ is

- (1) 80°
- (2) 50°
- (3) 130°
- (4) 160°

SPACE FOR ROUGH WORK

101. There are 26 teachers in a school of 585 students. The ratio of the number of teachers to the number of students in that school is
(1) 1 : 45   (2) 2 : 55   (3) 2 : 45   (4) 1 : 40
102. The value of $(1.03)^2 - (0.97)^2$ is
(1) 0.12   (2) 0.012   (3) 1.2   (4) 1.4
103. Area of a square whose diagonal is $12\sqrt{2}$ cm, is
(1) 288 cm^2 (2) 144 cm^2
(3) 48 cm^2 (4) 56 cm^2
104. The time in years required for a principal amount of ₹ 2,000 to become ₹ 4,000 at the rate of 20% is (in years)
(1) 5 years   (2) 10 years
(3) 15 years   (4) 20 years
105. $\triangle ABC \sim \triangle DEF$ and their areas be respectively 49 cm^2 and 81 cm^2 . The length of BC when EF = 6.3 cm is
(1) 7 cm   (2) 9 cm   (3) 4.9 cm   (4) 8.1 cm
106. Two cities are 4 cm apart on the map. The scale of a map when the actual distance between these cities is 1200 km, is
(1) 1 : 30000000   (2) 1 : 3000000
(3) 1 : 20000000   (4) 1 : 300000
107. One of the factors of the expression $6xy - 4y + 6 - 9x$ is $(3x - 2)$, then the other is
(1) $(2y + 3)$ (2) $(3y + 2)$ (3) $(2y - 3)$ (4) $(3y - 2)$

SPACE FOR ROUGH WORK

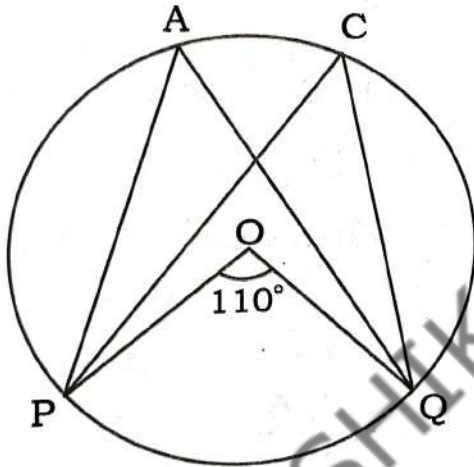

108. The distance between the points A(4, -3) and B(-2, 3) is
 (1) $5\sqrt{2}$ units (2) $6\sqrt{2}$ units (3) $7\sqrt{2}$ units (4) $4\sqrt{2}$ units

109. The value of $\frac{2^2 \times 32}{(2^3)^3}$ is

- (1) 4 (2) 2^{16} (3) $\frac{1}{4}$ (4) 2

110. In the given figure, 'O' is the centre of the circle. If $\angle POQ = 110^\circ$, then the measure of $\angle PCQ$ is

- (1) 90° (2) 110° (3) 80° (4) 55°

111. The smallest natural number to be multiplied with 675 to make it a perfect cube is

- (1) 3 (2) 7 (3) 2 (4) 5

SPACE FOR ROUGH WORK

112. The discriminant of the quadratic equation $ax^2 + bx + c = 0$ where $a \neq 0$, is
 (1) $b^2 + 4ac$ (2) $b^2 - 4ac$
 (3) $b^2 - 2ac$ (4) $b^2 + 2ac$
113. A quadrilateral in which the opposite sides are equal but diagonals are unequal is
 (1) Rectangle (2) Square
 (3) Kite (4) Parallelogram
114. Given $\sqrt[3]{a^5} \times a^x = 1$. The value of x is
 (1) $\frac{-3}{5}$ (2) $\frac{-5}{3}$ (3) -15 (4) 8
115. The curved surface area of a right circular cylinder of height 7 cm is 220 cm^2 . The diameter of the base of the cylinder is (Use $\pi = \frac{22}{7}$)
 (1) 10 cm (2) 5 cm (3) 14 cm (4) 7 cm
116. The sum of $\frac{2}{3}$, $\frac{3}{7}$ and $\frac{1}{3}$ is
 (1) $\frac{10}{7}$ (2) $\frac{6}{13}$
 (3) $\frac{20}{7}$ (4) $\frac{20}{21}$
117. The point which lies on x-axis among the following is
 (1) (1, 6) (2) (-3, 2) (3) (0, 5) (4) (3, 0)

SPACE FOR ROUGH WORK

118. According to Psychologists, the process of child's thinking in relation with learning Mathematics at Elementary level are

- (1) Listening and writing
- (2) Behaviour and obedient
- (3) Ability and perception
- (4) Perception and representation

119. 2, 4, 6, 8, 10 and 16 are even numbers. If we add any two even number we find $2 + 4 = 6$ is even number, $6 + 4 = 10$ is even number in the same way $8 + 16 = 24$ is even number.

By studying numerous, student conclude that "two even number when added the sum would be even". The mathematical logic behind this process is

- (1) Synthetic logic
- (2) Inductive logic
- (3) Analytical logic
- (4) Deductive logic

120. A learning model intended to capture student's attention during teaching

- (1) Engagement phase
- (2) Exploration phase
- (3) Explanation phase
- (4) Evaluation phase

SPACE FOR ROUGH WORK

KANNADA MEDIUM
PART - V
ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ
ENVIRONMENTAL SCIENCE

121. ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದಾದ ರೋಧದ ಚಿಹ್ನೆ

(1)

(2)

(3)

(4)

122. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ವಾಹಕ ವಸ್ತು

(1) ಪೆನ್ಸಿಲ್ ಲೆಡ್

(2) ಗಾಜಿನ ಬಳೆ

(3) ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಅಳತೆ ಪಟ್ಟಿ

(4) ರಬ್ಬರ್

123. "ಗಾಜನ್ನು ಕನ್ನಡಕಗಳ ತಯಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ." ಏಕೆಂದರೆ ಗಾಜು ಒಂದು

(1) ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶ ವಸ್ತು

(2) ಅಪಾರದರ್ಶಕ ವಸ್ತು

(3) ಅರೆಪಾರದರ್ಶಕ ವಸ್ತು

(4) ಪಾರದರ್ಶಕ ವಸ್ತು

124. ಪಕ್ಷಿಯೊಂದರ ಜವ 360 km/h ಆಗಿದೆ, ಇದನ್ನು m/s ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದಾಗ

(1) 360 m/s

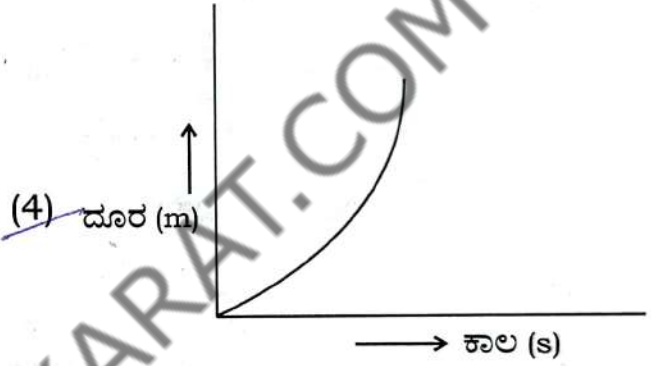
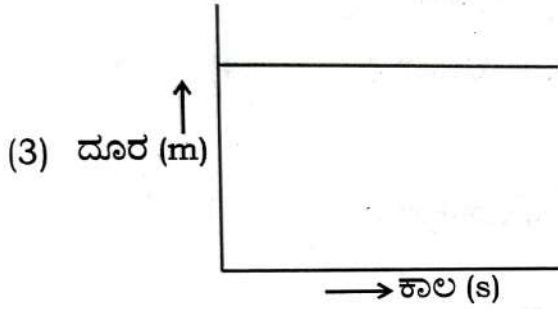
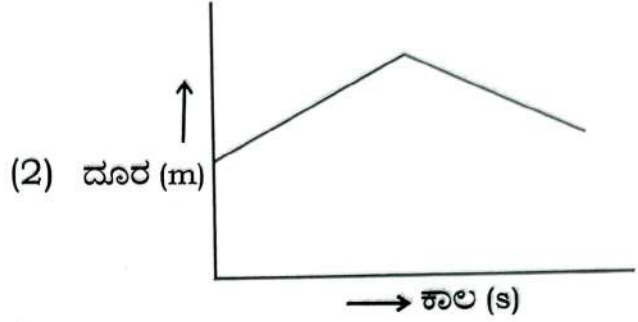
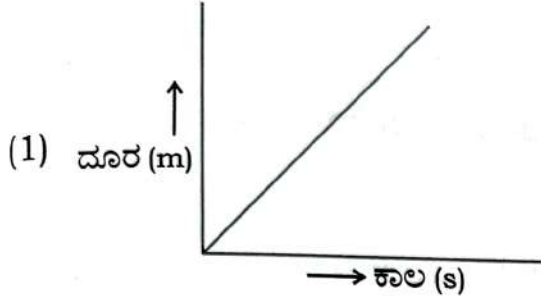
(2) 3600 m/s

(3) 100 m/s

(4) 1000 m/s

125. ಕೆಳಗಿನ ದೂರ-ಕಾಲ ನಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಸ್ಥಿರವಾದ ಜವದೊಂದಿಗೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರಿನ ಚಲನೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ ?

126. 'ಹಿಂದಕ್ಕೆ-ಮುಂದಕ್ಕೆ ಚಲಿಸುವ' ವಸ್ತುವಿನ ಚಲನೆಯ ವಿಧ

- (1) ವೃತ್ತೀಯ ಚಲನೆ (2) ಆಂದೋಲನ ಚಲನೆ
~~(3) ರೇಖೀಯ ಚಲನೆ~~ (4) ಉರುಳು ಚಲನೆ

127. "ಕಾಗದದ ಹಾಳೆಯೊಂದಿಗೆ ಉಜ್ಜಿದ ಸ್ಥಾ ಮತ್ತೊಂದು ಸ್ಥಾವನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ." ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಬಲದ ವಿಧ

- (1) ಸ್ನಾಯು ಬಲ (2) ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣ ಬಲ
 (3) ಸ್ಥಾಯಿವಿದ್ಯುತ್ ಬಲ ~~(4) ಕಾಂತೀಯ ಬಲ~~

128. ಮ್ಯಾಗ್ನೆಟಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ಧಾತು

- (1) ಚಿನ್ನ (2) ಬೆಳ್ಳಿ (3) ಕಬ್ಬಿಣ (4) ತಾಮ್ರ

129. ಲೋಹದ ಕಾರ್ಬೋನೇಟ್‌ಗಳು ಆಮ್ಲದೊಂದಿಗೆ ವರ್ತಿಸಿದಾಗ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವ ಅನಿಲ

- (1) ಹೈಡ್ರೋಜನ್ (2) ಕಾರ್ಬನ್ ಡೈಆಕ್ಸೈಡ್
 (3) ಆಕ್ಸಿಜನ್ ~~(4) ಕಾರ್ಬನ್ ಮೊನಾಕ್ಸೈಡ್~~

130. ಹೆಚ್ಚು ಕುಟ್ಟಿತೆ ಮತ್ತು ತನ್ಯತೆ ಗುಣವುಳ್ಳ ಲೋಹ

- (1) Zn (2) Cu (3) Au (4) Hg

131. ಲೋಹಾಭಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ

- (1) ಲಿಥಿಯಂ (2) ಅಯೋಡೀನ್
(3) ಜರ್ಮೇನಿಯಂ (4) ಕ್ಲೋರಿನ್

132. ಅಮೋನಿಯಾದಲ್ಲಿ ನೈಟ್ರೋಜನ್ ಮತ್ತು ಹೈಡ್ರೋಜನ್‌ಗಳ ರಾಶಿಯ ಅನುಪಾತ

- (1) 3 : 14 (2) 14 : 3 (3) 1 : 3 (4) 3 : 1

133. ಎರಡು ಹ್ಯಾಲೋಜನ್ ಧಾತುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕಾರ್ಬನ್ ಸಂಯುಕ್ತ

- (1) ಡಿ.ಡಿ.ಟಿ. (2) ಬಿ.ಹೆಚ್.ಸಿ. (3) ಸಿ.ಎಫ್.ಸಿ. (4) ಟಿ.ಎನ್.ಟಿ.

134. ಗಾತ್ರದ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕಮಾನ

- (1) Kg (2) m³ (3) ಪಾಸ್ಕಲ್ (4) ವ್ಯಾಟ್

135. ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಕ್ರಿಮಿಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಲು ಬಳಸುವ ಲವಣ

- (1) CaOCl₂ (2) NaOH
(3) Na₂CO₃ (4) CaSO₄ · $\frac{1}{2}$ H₂O

136. ಶುದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳ ದೊಡ್ಡ ಹರಳುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ದ್ರಾವಣದಿಂದ ಪಡೆಯಬಹುದಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

- (1) ಆವೀಕರಣ (2) ಬಾಷ್ಪವಿಸರ್ಜನೆ (3) ಉತ್ಪತ್ತನ (4) ಸ್ಫಟಿಕೀಕರಣ

137. ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಂಡುಬರುವ ಪ್ರಭೇದಗಳು

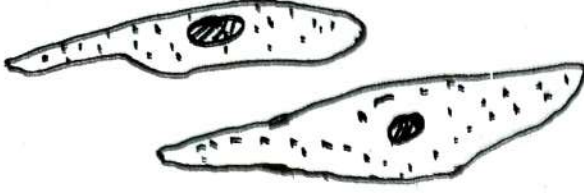
- (1) ಅಪಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಪ್ರಭೇದಗಳು (2) ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಭೇದಗಳು
(3) ವಲಸೆ ಪ್ರಭೇದಗಳು (4) ಅಳಿದುಹೋದ ಪ್ರಭೇದಗಳು

138. ಜೈವಿಕ ವಿಘಟನೆಯಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಗುಂಪು

- (1) ಗಾಜು, ತರಕಾರಿ, ಚರ್ಮ
(2) ಕಾಗದ, ಹೂವು, ಪಿ.ವಿ.ಸಿ. ಪೈಪ್‌ಗಳು
(3) ಮರದ ತುಂಡು, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಚೀಲ, ತಾಮ್ರದ ತಂತಿ
(4) ಪ್ರಾಣಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಹುಲ್ಲು, ಹಣ್ಣಿನ ಸಿಪ್ಪೆ

139. ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಚಿತ್ರದಲ್ಲಿನ ಜೀವಕೋಶಗಳ ವಿಧ

- (1) ರಕ್ತಕಣಗಳು
 (2) ಸ್ನಾಯುಕೋಶಗಳು
 (3) ನರಕೋಶಗಳು
 (4) ವೀರ್ಯಾಣು ಕೋಶಗಳು

140. ಭಾರತದ ದಕ್ಷಿಣ ತುತ್ತತುದಿಯನ್ನು ಈ ವಿಶೇಷ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ.

- (1) ಇಂದಿರಾ ಪಾಯಿಂಟ್
 (2) ಇಂದಿರಾ ಕೋಲ್
 (3) ಗುವಾರ್ ಮೋಟ
 (4) ಕಿಬಿತು

141. ಪೋಲಿಯೋ ರೋಗವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವ ಸೂಕ್ಷ್ಮಜೀವಿ

- (1) ಪ್ರೋಟೋಜೋವಾ
 (2) ಬ್ಯಾಕ್ಟೀರಿಯಾ
 (3) ಶಿಲೀಂಧ್ರ
 (4) ವೈರಸ್

142. ಕೊಯ್ಲಿನ ನಂತರ ಹುಲ್ಲುಗಳಿಂದ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

- (1) ಒಕ್ಕಣೆ
 (2) ಬಿತ್ತನೆ
 (3) ಕಳೆನಿವಾರಣೆ
 (4) ಕೊಯ್ಲು

143. ಕೊಬ್ಬು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜೀರ್ಣವಾಗುವ ಮಾನವನ ಜೀರ್ಣಾಂಗವ್ಯೂಹದ ಭಾಗ

- (1) ಜಠರ
 (2) ಬಾಯಿ
 (3) ಸಣ್ಣ ಕರುಳು
 (4) ದೊಡ್ಡ ಕರುಳು

144. ಸಿಡುಬು ರೋಗಕ್ಕೆ ಲಸಿಕೆಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದವರು

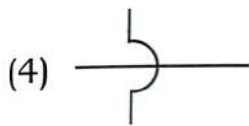
- (1) ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಜೆನ್ನರ್
 (2) ಅಲೆಗ್ಸಾಂಡರ್ ಫ್ಲೆಮಿಂಗ್
 (3) ಲೂಯಿಸ್ ಪ್ಯಾಶ್ಚರ್
 (4) ರಾಬರ್ಟ್ ಕೋಚ್

145. 3ನೇ ತರಗತಿಯಿಂದ 5ನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗಿನ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತವಾದ ವಿಷಯ
- (1) ವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು
  - (2) ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು
  - (3) ಸಮಾಜವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು
  - (4) ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿತದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು
146. ಶಿಕ್ಷಕರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯ ಕುಟುಂಬದ ಇತ್ತೀಚಿನ 'ಪ್ರಯಾಣ'ದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ (ಥೀಮ್‌ಗೆ) ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣದ ವಿವರಗಳನ್ನು ತರಲು ಹೇಳಿದರು ಮತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಮಗುವಿನೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಈ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರು ಬಳಸಿದ ತಂತ್ರ
- (1) ಜಿಗ್-ಸಾ
  - (2) ಜೊತೆಯಾಗು-ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳು (Pair-share)
  - (3) ದುಂಬಿ ಶಬ್ದ (Buzz)
  - (4) ಮೀನು-ಬುಟ್ಟಿ (Fish-bowl)
147. ಪರಿಶೋಧನಾ ಕ್ರಮದ ಮೂಲಕ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಲಿಯಲು ಮಕ್ಕಳು ಸಾಕಷ್ಟು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಸೂಚಿಸುವುದು
- (1) ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಂಠಪಾಠದ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವುದು
  - (2) ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮಾಹಿತಿಯ ಮೂಲಕ ಕಲಿಯುವುದು
  - (3) ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವು ಶಿಶು-ಕೇಂದ್ರಿತವಾದುದು
  - (4) ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವು ಶಿಕ್ಷಕ-ಕೇಂದ್ರಿತವಾದುದು
148. ಗುಂಪು ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಗಳು
- (1) ಸಹಕಾರಿ ಕಲಿಕೆ
  - (2) ಸಹಭಾಗಿ ಕಲಿಕೆ
  - (3) ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಕಲಿಕೆ
  - (4) ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಲಿಕೆ
149. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದ ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಘಟಕಾಂಶಗಳು
- (1) ತಯಾರಿಕೆ, ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನ
  - (2) ತಯಾರಿಕೆ, ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪನ್ನ
  - (3) ತಯಾರಿಕೆ, ಪ್ರಸ್ತುತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ
  - (4) ತಯಾರಿಕೆ, ಉತ್ಪನ್ನ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ನತೆ
150. ಪರಿಸರ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಹೇಳಿಕೆ
- A. ಇದು ಅಮೂರ್ತ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.
  - B. ಇದು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
  - C. ಇದು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವ/ಬಳಸುವುದನ್ನು ಅನುಕೂಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
- (1) A ಮತ್ತು B
  - (2) A ಮತ್ತು C
  - (3) B ಮತ್ತು C
  - (4) A, B ಮತ್ತು C

**ENGLISH MEDIUM
PART - V
ENVIRONMENTAL SCIENCE**

121. The symbol of variable resistance

122. Electric conductor among the following is

- (1) Pencil lead
- (2) Glass bangle
- (3) Plastic scale
- (4) Rubber

123. "Glass is used to make spectacles." It is because, glass

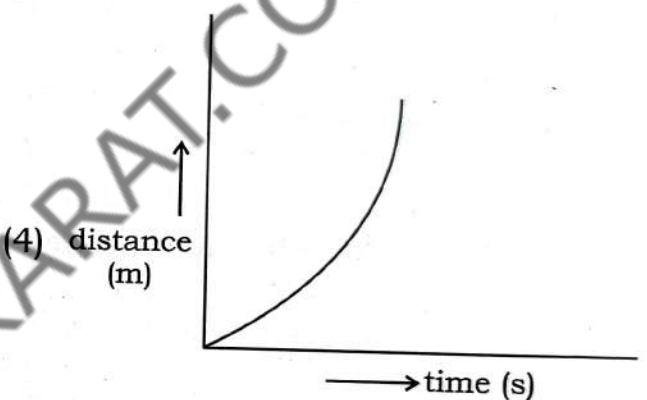
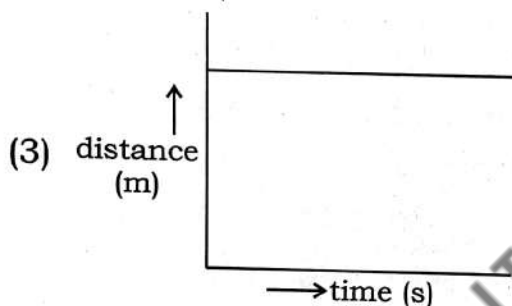
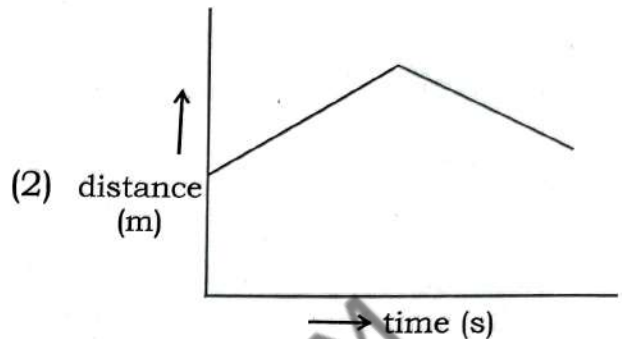
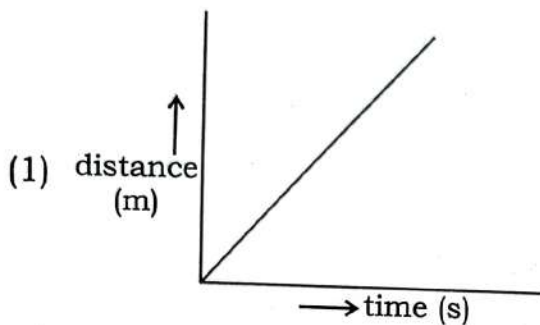
- (1) Luminous object
- (2) Opaque object
- (3) Translucent object
- (4) Transparent object

124. Speed of a bird is 360 km/h, when it is expressed in m/s

- (1) 360 m/s
- (2) 3600 m/s
- (3) 100 m/s
- (4) 1000 m/s

125. Which of the following distance-time graphs shows a car moving with constant speed ?

126. The type of motion in which 'to and fro motion' of an object occur

- (1) Circular motion   (2) Oscillatory motion
(3) Linear motion   (4) Rotatory motion

127. "A straw rubbed with a paper attracts another straw." The type of force seen in this situation

- (1) Muscular force   (2) Gravitational force
(3) Electrostatic force   (4) Magnetic force

128. The major element present in magnetite is

- (1) Gold   (2) Silver   (3) Iron   (4) Copper

129. The gas released when metal carbonates reacts with acid

- (1) Hydrogen   (2) Carbon dioxide
(3) Oxygen   (4) Carbon monoxide

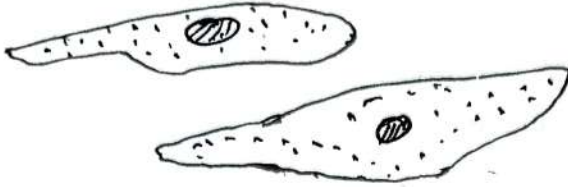

130. The most malleable and ductile metal
(1) Zn (2) Cu (3) Au (4) Hg
131. An example for metalloid
(1) Lithium (2) Iodine
(3) Germanium (4) Xenon
132. The mass ratio of nitrogen and hydrogen in ammonia
(1) 3 : 14 (2) 14 : 3
(3) 1 : 3 (4) 3 : 1
133. The carbon compound having two halogen elements
(1) DDT (2) BHC
(3) CFC (4) TNT
134. The SI Unit of volume
(1) Kg (2) m^3 (3) Pascal (4) Watt
135. The salt used to make drinking water free from germs
(1) $CaOCl_2$ (2) NaOH
(3) Na_2CO_3 (4) $CaSO_4 \cdot \frac{1}{2}H_2O$
136. The process by which large crystals of pure substances can be obtained from their solutions
(1) Evaporation (2) Transpiration
(3) Sublimation (4) Crystallisation
137. Species found only in a particular area is known as
(1) Endangered species (2) Endemic species
(3) Migratory species (4) Extinct species
138. The group containing only biodegradable substances
(1) Glass, Vegetables, Leather
(2) Paper, Flower, PVC pipes
(3) Wood, Plastic bag, Copper wire
(4) Animal excreta, Grass, Fruit peels

139. The type of cells given in the diagram

(1) Blood cells	(2) Muscle cells
(3) Nerve cells	(4) Sperm cells

140. Southern most point of Indian territory is specially identified as

(1) Indira point	(2) Indira col
(3) Ghuar mota	(4) Kibithu

141. The causative micro organism of polio disease

(1) Protozoa	(2) Bacteria	(3) Fungi	(4) Virus

142. The process of separation of grain (seeds) from the chaff after harvesting

(1) Threshing	(2) Sowing
(3) Weeding	(4) Harvesting

143. The part of human digestive system in which complete digestion of fats occur

(1) Stomach	(2) Mouth
(3) Small intestine	(4) Large intestine

144. The vaccine for smallpox was discovered by

- (1) Edward Jenner
- (2) Alexander Flemming
- (3) Louis Pasteur
- (4) Robert Koch

145. EVS for class. from 3rd grade to 5th grade has a integration of

- (1) Concepts and issues of science
- (2) Concepts and issues of science and social science
- (3) Concepts and issues of social science
- (4) Concepts and issues of science and mathematics

146. A teacher facilitate the theme 'travel' he asked students to bring the details of recent travel of their family had undertaken and he insist to discuss with another child in the class.
The technique used by teacher is
(1) Zig-saw	(2) Pair-share
(3) Buzz	(4) Fish-bowl
147. Children get lot of space to learn EVS through exploration, this indicates
- (1) EVS is learnt through rote
  - (2) EVS is learnt through information
  - (3) EVS is child centred
  - (4) EVS is teacher centred
148. Concepts and techniques for enhancing the value of group activity is
- (1) Co-operative learning
  - (2) Collaborative learning
  - (3) Corporate learning
  - (4) Conventional learning
149. The components of teaching EVS at primary level are
- (1) Preparation, Presentation and Product
  - (2) Preparation, Process and Product
  - (3) Preparation, Presentation and Process
  - (4) Preparation, Product and Conclusion
150. The statement that support appropriateness for EVS is
- A. It enable student to understand abstract concepts.
  - B. It provides practical knowledge.
  - C. It does not enable children to apply knowledge.
(1) A and B	(2) A and C
(3) B and C	(4) A, B and C
-

ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಿಕೆ- ಪತ್ರಿಕೆ - I
(ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ)

ವಿಷಯಗಳು : ಭಾಷೆ : I, ಭಾಷೆ : II, ಬಾಲವಿಕಾಸ ಮತ್ತು ಪೆಡಗಾಗಿ, ಗಣಿತ, ಪರಿಸರ ಅಧ್ಯಯನ

ಗರಿಷ್ಠ ಅಂಕಗಳು : 150

09.30 A.M. to 12.00 P.M.

ಗರಿಷ್ಠ ಅವಧಿ : 2.30 ಗಂಟೆಗಳು

ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು (ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ಓದಿ)

ಪ್ರಮುಖ ಸೂಚನೆ : ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಕೆಳಕಂಡ ವಿವರಗಳನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು :

- ಪೂರ್ವ ಮುದ್ರಿತ O.M.R. ಹಾಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ನೋಂದಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ ಮುದ್ರಿಸಿರುವುದು.
- ಪೂರ್ವ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿರುವ O.M.R. ಶೀಟ್‌ನ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಿಕೆ ಸಂಖ್ಯೆ ಒಂದೇ ಆಗಿರುವುದು.
- ತಮಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ O.M.R./ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದಲ್ಲಿ, ಅಂತಹ O.M.R. ಶೀಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

1. ಮೊಹರುಮಾಡಲಾದ/ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಕವರ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯು 150 ಬಹುಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು O.M.R. ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಪತ್ರಿಕೆ/ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
2. ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಅಂಗ್ಲಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿವೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ/ಸಂದೇಹವಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಅಂತಿಮವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದು.
3. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆಯು ಭಾಗ-I, ಭಾಗ-II, ಭಾಗ-III, ಭಾಗ-IV ಮತ್ತು ಭಾಗ-V ಎಂದು ಒಟ್ಟು 5 ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, 150 ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೂ ಒಂದು ಅಂಕ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದೆ.

Parts	Subjects	Q. No.	Page No.
Part - I	Lang. - I (Kannada, English, Urdu, Tamil, Telugu, Marathi, Hindi, Sanskrit)	1 to 30	2 to 39
Part - II	Lang. - II (Kannada, English, Urdu, Tamil, Telugu, Marathi, Hindi, Sanskrit)	31 to 60	40 to 79
Part - III	Child Development and Pedagogy (Kannada) - III	61 to 90	80 to 84
Part - III	Child Development and Pedagogy (English) - III	61 to 90	85 to 88
Part - IV	Mathematics (Kannada) - IV	91 to 120	89 to 93
Part - IV	Mathematics (English) - IV	91 to 120	94 to 99
Part - V	Environmental Science (Kannada) - V	121 to 150	100 to 104
Part - V	Environmental Science (English) - V	121 to 150	105 to 109

4. ಭಾಗ-I : ರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ : I ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 30 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾಗ-II ರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ : II ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ 30 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ, ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭಾಷೆ-I ಮತ್ತು ಭಾಷೆ-II ಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
5. ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಭಾಗ-II ರಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆ-II ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಉತ್ತರಿಸುವಾಗ ಭಾಗ-I ರ ಭಾಷೆ-I ನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು.
6. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಪುಸ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗ-III, ಭಾಗ-IV, ಭಾಗ-V ಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಅಂಗ್ಲ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಅರ್ಜಿಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ ಮಾಧ್ಯಮದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು.
7. ಓ.ಎಂ.ಆರ್. ಉತ್ತರಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಿ ಹೊಂದುವ ಉತ್ತರವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ನೀಡಲಾಗಿರುವ ನಾಲ್ಕು ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳ ಪೈಕಿ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ನೀಡಿ/ಕಪ್ಪು ಶಾಯಿಯ ಬಾಲ್‌ಪಾಯಿಂಟ್ ಪೆನ್ ಮಾತ್ರ ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಗುರುತು ಮಾಡುವುದು. ಉತ್ತರವನ್ನು ತುಂಬಿದ ಮೇಲೆ ಬದಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಡಿ. ಹಾಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡಲಾದ ಉತ್ತರಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಓ.ಎಂ.ಆರ್. ಉತ್ತರ ಹಾಳೆಯಲ್ಲಿ ಸರಿಪಡಿಸುವ ಪೆನ್‌ನ (ವೈಟ್‌ಔಟ್) ಬಳಕೆ ಮಾಡಲು/ತಿದ್ದುಪಡಿಮಾಡಲು ಅನುಮತಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೂ ಅಂತಹ ಉತ್ತರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನಕ್ಕೆ ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
8. ಓ.ಎಂ.ಆರ್. ಉತ್ತರಪತ್ರಿಕೆಯು ಕಾರ್ಬನ್‌ರಹಿತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪರೀಕ್ಷಾ ಅವಧಿ ಮುಗಿದ ನಂತರ, ಉತ್ತರಿಸಿದ ಮೂಲ ಓ.ಎಂ.ಆರ್. ಉತ್ತರಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಕಾರ್ಬನ್‌ರಹಿತ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
9. ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೊಠಡಿಯೊಳಗೆ ಕ್ಯಾಲ್ಕುಲೇಟರ್, ಮೊಬೈಲ್ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾನ ಉಪಕರಣಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದೆ.
10. ಪರೀಕ್ಷಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಪರೀಕ್ಷಾ ಅಭ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ಮೇಲೆ ಪರೀಕ್ಷಾ ಕಾನೂನು ರೀತ್ಯ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸಲಾಗುವುದು.